

მზარ შურაძე

ნანოქეცნიერებისა და
ნანოტექნოლოგიების
ტერმინთა განმარტებითი
ლექსიკონი

ქართულ – ინგლისურ – რუსული

სსიპ-ფარდინადე თავაძის მეტალურგიისა და მასალათმცოდნეობის
ინსტიტუტი
სსიპ – არნოლდ ჩიქობავას სახელობის ენათმეცნიერების ინსტიტუტი

**ენათმეცნიერებისა და ნათესაობათმცოდნეობის
ტირმინთა განმარტებითი
ლექსიკონი**

ქართულ-ინგლისურ-რუსული

შედგენელი

ოზარ შურაძე

ტირმინის აკადემიური დოქტორი
საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის
ბ. ნიკოლაძის სახელობის პრემიის ლაურეატი

თბილისი
2022

ლექსიკონი მოიცავს 368 ISO/TS 80004 სერიის სტანდარტებით დადგენილ და სამეცნიერო ლიტერატურაში ხშირად გამოყენებულ. მაგრამ ჯერ კიდევ არასტანდარტიზებულ ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიის 384 ტერმინს, რომლებსაც ახლავს განმარტება ქართულ ენაზე და ინგლისურ-რუსული შესატყვისები.

ლექსიკონი განკუთვნილია დისციპლინათმორისი კვლევებითა და სასწავლო-საგანმანათლებლო საქმიანობით დაკავებული სხვადასხვა პროფესიის მეცნიერთა ფართო წრისა და მრეწველობისა და ბიზნესის სექტორების წარმომადგენლებისათვის. ჰარმონიზებული ნანოტერმინოლოგია ხელს შეუწყობს ამ დარგში მომუშავე სპეციალისტთა ურთიერთგაგებინებას.

თსუ არნოლდ ჩიქობავას სახელობის ენათმეცნიერების ინსტიტუტის სამეცნიერო საბჭოს 2021 წლის 20 ოქტომბრის და სსიპ - ფერდინანდ თავაძის მეტალურგიისა და მასალათმცოდნეობის ინსტიტუტის სამეცნიერო საბჭოს 2022 წლის 10 მარტის გადაწყვეტილებით ლექსიკონს რეკომენდაცია მიეცა გამოსაცემად.

რედაქტორი - თეიმურაზ ნამიჩეიშვილი (ტექნ. მეცნ. დოქტორი)

ექსპერტ - რედაქტორები ენის საკითხებში:

ნინო დათეშიძე,

ნათელა მუზაშვილი (ფილოლ. დოქტორი),

მარინე ოსაძე (ფილოლ. დოქტორი),

ლია ქაროსანიძე (ფილოლ. მეცნ. დოქტორი),

ინგა ჯიბუტი

რეცენზენტი - ოთარ ცაგარეიშვილი (ფიზ. მათ. აკად. დოქტორი)

დიზაინერი – ვასილ შურაძე

შემდგენლისაგან

ისტორიული თვალსაზრისით დიდი ხანი არ გასულა მას შემდეგ, რაც მეცნიერება დაინტერესდა ნანოსამყაროს ათვისებით. ნანომეცნიერების განვითარების პარალელურად ყალიბდება ნანოტექნოლოგიების ახალი პროგრესული ერა.

ძირითადად, ინგლისურენოვანი ნანომეცნიერება მეცნიერების განვითარების აქამდე არნახული სისწრაფით ვითარდება. იგი, როგორც დისციპლინათშორისი მეცნიერება, ჩამოყალიბდა მრავალი მეცნიერული მიმართულების გადაკვეთით და, შესაბამისად, სამეცნიერო-ტექნიკურ ტერმინოლოგიაში ახალი ტერმინებისა და შესიტყვებების მოზღვაება გამოიწვია. გაჩნდა მრავალდარგობრივ ტერმინოლოგიასთან ჰარმონიზებული, უნივერსალური ტერმინთსისტემის ჩამოყალიბების აუცილებლობა.

მეცნიერებისა და ტექნოლოგიების მრავალ დარგთან შეპირაპირებულ ნანოტერმინოლოგიის განვითარებას გარკვეული სირთულეები შეექმნა. მან თავისებური, განსხვავებული მიდგომა მოითხოვა. ცალკეული მიმართულების მეცნიერები სიახლეებს საკუთარი დარგის ტერმინოლოგიის მიხედვით განმარტავენ, რის გამოც მრავალი გავრცელებული ტერმინის დეფინიცია ურთიერთმომიჯნავე მეცნიერებებში ერთმანეთს არ ემთხვევა. შეიქმნა ტერმინთა „სიჭრელე“ და, შესაბამისად, დარგთაშორისი ურთიერთობები არაეფექტური გახდა. დრომ მოითხოვა ისეთი დისციპლინათშორისი ტერმინთსისტემის შექმნისა და მისი საყოველთაო გავრცელების აუცილებლობა, რომელშიც ყოველ ტერმინს საკუთარი დეფინიცია ექნებოდა, რაც ერთდროულად სხვადასხვა დარგის სპეციალისტის მოთხოვნებს დააკმაყოფილებდა.

ტერმინოლოგიური სიჭრელის თავიდან ასაცილებლად სტანდარტიზაციის უმსხვილესი საერთაშორისო ორგანიზაციების (CEN, ISO, ANSI და სხვ.) მიერ შემუშავებულია (და დღესაც უწყვეტად აგრძელებენ საქმიანობას მათ გასაფართოებლად) ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინების საერთაშორისო სტანდარტები. ისინი აერთიანებენ სისტემურად წარმოდგენილ სხვადასხვა მეცნიერული დარგის ტერმინოლოგიებს. მოიცავენ ახალ ტერმინებსა და ტერმინოლოგიურ შესიტყვებებს. მათი განმარტებები თანამედროვე მეცნიერული ცოდნის დონეს შეესაბამება და მრავალი მეცნიერული მიმართულების მეცნიერთა საქმიანობის ყოველდღიურ მოთხოვნებს აკმაყოფილებს.

ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიის მსოფლიოს სამეცნიერო-ტექნიკურ სივრცესთან ჩვენი ქვეყნის ინტეგრაციისთვის აუცილებელია ქართულ ენაში მოიძებნოს (ენის შესაძლებლობიდან გამომდინარე) არსებული ინგლისურენოვანი ტერმინების ეკვივალენტები და საერთაშორისო ტერმინოლოგიასთან შესაბამისი ნანოტერმინოლოგია ჩამოყალიბდეს.

ქართულ ენაზე ახალი ნანოტერმინოლოგიური ლექსიკონის შედგენა, რომელშიც ყოველ ტერმინს საკუთარი დეფინიცია ექნება, დროის მოთხოვნაა. ბუნებრივია, ერთიანი, ყველა დარგისთვის მისაღები, ქართული ტერმინოლოგიური სტანდარტი უნდა ასახავდეს როგორც ნანომეცნიერების, ისე ნანოტექნოლოგიების ტერმინებსაც. ამგვარად შედგენილი ერთიანი ნანოტერმინოლოგიური ლექსიკონი მნიშვნელოვან სამსახურს გაუწევს ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიური მიმართულებებით მომუშავე ქართველ სპეციალისტებს.

გასათვალისწინებელია ის მდგომარეობა, რომ ნანომეცნიერება დისციპლინათშორისი მეცნიერული მიმართულებაა და, შესაბამისად, ქართულ ენაზე მისი საერთაშორისო სტანდარტული ტერმინების უფრო მოხერხებულად, ზუსტად, ცნების შესატყვისად და ერთმნიშვნელოვნად გადმოცემისთვის აუცილებელია სხვადასხვა დარგის (მაგ.: ფიზიკის, ქიმიის, მასალათმცოდნეობის, მედიცინის, ბიოლოგიის, ეკოლოგიის, კიბერნეტიკის, რადიოელექტრონიკის, სოფლის მეურნეობისა და სხვ.) სპეციალისტთა და ტერმინოლოგთა ერთობლივი მუშაობა.

ლექსიკონით სარგებლობის შესახებ

ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი შედგება: სტანდარტიზებული NN 1 – 368 და არასტანდარტიზებული NN 401 – 784 ძირითადი ტერმინოლოგიური ნაწილებისაგან და დართული აქვს ტერმინთა საძიებლები უცხო ენებზე (E - ინგლისური, R - რუსული).

ლექსიკონის აგებულება შეესაბამება დროში აპრობირებულ და მკითხველების მიერ საყოველთაოდ აღიარებულ ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონებისთვის ჩამოყალიბებულ ლექსიკოგრაფიულ ტრადიციებს.

ლექსიკონში ტერმინები განლაგებულია ანბანთრიგზე, ახლავს ნუმერაცია და მუქი შრიფტითაა გამოყოფილი. სტანდარტიზებული და არასტანდარტიზებული ტერმინების ერთმანეთისგან მარტივად გარჩევის მიზნით უკანასკნელთა ნუმერაცია ახალი ასეულიდან იწყება 401... გამოყენებულია ანბანურ-ბუდობრივი სისტემა. დეფინიციტ გამოყოფილი სიტყვები ითვლება ერთ შესიტყვებად. ერთსიტყვიანი სალექსიკონო ერთეულები და ბუდისთავები ერთ ანბანურ რიგშია განთავსებული. ორ- ან მეტსიტყვიანი შესიტყვებები არსებითი სახელის სახელობითი ბრუნვის ფორმასთან ჯგუფდება და ბუდეს ქმნის. ტერმინები ბუდეში შემდეგი თანმიმდევრობითაა განლაგებული: თავსიტყვა ტერმინი წინ უძღვის ბუდის თავს, ბუდეში კი აღნიშნულია მხოლოდ მისი საწყისი ასო წერტილით.

ინვერსიის გამო (სიტყვები დახრილი ხაზითაა გამოყოფილი) შესიტყვებებში ტერმინი უნდა იკითხებოდეს არა ინვერსიული, არამედ ბუნებრივი, პირდაპირი წყობით. მაგალითად: სიტყვა **დალექვასთან** დაჯგუფებული ორ- ან მეტსიტყვიანი ტერმინები წარმოდგენილია შემდეგი სახით:

დალექვა

დ. / აირული ფაზიდან (ორთქლიდან) ფიზიკური უნდა იკითხებოდეს: აირული ფაზიდან (ორთქლიდან) ფიზიკური დალექვა;

დ. / ატომურ-შრეობრივი უნდა იკითხებოდეს: ატომურ-შრეობრივი დალექვა;

დ. / გაფრქვევით უნდა იკითხებოდეს: გაფრქვევით დალექვა.

ტერმინის განმარტება, უმრავლეს შემთხვევაში, მისი არსებითი მნიშვნელობით იწყება. რათა სპეციალისტმა ყურადღება გაამახვილოს ტერმინით გამოხატული მოვლენის, საგნის, პროცესისა თუ მეთოდის თავისებურებებზე.

ტერმინის დაზუსტებები მოცემულია მრგვალ ფრჩხილებში, ხოლო განმარტებებში ტერმინის სხვადასხვა მნიშვნელობა გამოყოფილია ციფრებით.

სინონიმები ლექსიკონში მიგზავნილია უფრო გავრცელებულ და დამკვიდრებულ ტერმინებთან აღნიშვნით - იხ.

ტერმინ-აბრევიატურები და ტერმინების მოკლე ფორმები საერთო ანბანთრიგითაა წარმოდგენილი.

ნაწილი I

სტანდარტული ტერმინები NN 1 – 368

1. აბლიაცია / ლაზერული - ლაზერული იმპულსით ფუძემდრ-დან მასალის ზედაპირული შრის მოცილების მართული პროცესი.

E laser ablation

R лазерная абляция

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

2. აგენტი / კონტრასტის შემქმნელი ნანოზომის - ხელოვნური ნანოობიექტი, რომლის დანიშნულებაც ორგანიზმში საკვლევი ობიექტის ვიზუალიზაციის ხარისხის გაუმჯობესებაა.

E nanoscale imaging agent

R наноразмерный контрастирующий агент

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

3. აგლომერატი - ურთიერთშორის სუსტად ან საშუალოდ დაკავშირებული ნაწილაკების ერთობლიობა, რომლის გარე ზედაპირის ფართობი შემადგენელი კომპონენტების გარე ზედაპირების ფართობების ჯამის ტოლია.

E agglomerate

R агломерат

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

4. ა. / ნანოსტრუქტურირებული - ნანოობიექტების ან ნანოსტრუქტურირებული აგრეგატების აგლომერატი.

E nanostructured agglomerate

R агломерат /наноструктурированный

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

5. აგრეგატი - ურთიერთშორის მტკიცედ დაკავშირებული ან შემდნარი ნაწილაკების ერთობლიობა, რომლის გარე ზედაპირ-

რის საერთო ფართობი ნაკლებია მისი შემადგენელი ცალკეული კომპონენტის ზედაპირის გამოთვლილ ჯამური ფართობზე.

E Aggregate

R агрегат

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

6. ა. / ნანოსტრუქტურირებული – ნანოობიექტებისგან ფორმირებული აგრეგატი.

E nanostructured aggregate

R агрегат / наноструктурированный

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

7. ადსორბცია - ფიზიკური ან ქიმიური ურთიერთქმედებით გაზის, სითხის ან გახსნილი ნივთიერების მოლეკულების შეკავება თხევადი ან მყარი სხეულის საკონტაქტო ზედაპირული შრით.

E adsorption

R адсорбция

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

8. აეროზოლი - აირში შეტივტივებული მყარი ან თხევადი ნაწილაკებისგან შედგენილი დისპერსული სისტემა.

E aerosol

R аэрозоль

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

9. ამოჭმა / ანიზოტროპიული - ფუძემდებრიდან მასალის ზედაპირული შრის მოცილების მართული პროცესი, რომელიც ვერტიკალური მიმართულებით, ჰორიზონტალურთან შედარებით, უფრო მაღალი სიჩქარით მიმდინარეობს.

E anisotropic etching

R анизотропное травление

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

10. ა. / ბოშის (გერმანული) მეთოდით; პასივაციური ამოჭმა - ფუძემზრიდან მასალის ზედაპირული შრის მოცილების მართული პროცესი, ამოჭმისა და პასივაციის ციკლის არაერთჯერადი მონაცვლეობით, რაც უზრუნველყოფს ობიექტის სტრუქტურის თითქმის ვერტიკალურ ფორმირებას.

შენიშვნა: boche - გერმანელის უპატივცემლობის გამომხატველი მეტსახელია საფრანგეთში.

E Bosch etching

R Бош-травление

R пассивационное травление

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

11. ა.; FIB / დაფოკუსებული იონური კონით - ფუძემზრიდან მასალის ზედაპირული შრის მოცილების მართული პროცესი, ელექტროსტატიკური ლინზების სისტემით მოცემულ უბანზე დაფოკუსებული იონების ნაკადით.

E focused ion-beam etching

E FIB

R травление фокусированным ионным пучком

R ТФИП

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

12. ა. / იზოტროპიული - ფუძემზრიდან მასალის ზედაპირული შრის მოცილების მართული პროცესი, რომელიც ერთნაირი სიჩქარით მიმდინარეობს სივრცის ყველა მიმართულებით.

E isotropic etching

R изотропное травление

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

13. ა.; ICP / ინდუქციურად წარმოქმნილი პლაზმით - პლაზმური ამოჭმა ინდუქციურად შეკრული პლაზმის წარმოქმნელი წყაროს გამოყენებით, რომელშიც პლაზმა წარმოქმნება განმუხტვის კამერის, სანთურის ან სხვა რეაქტორის შიგნით, მაღალი სიხშირის ცვლადი მაგნიტური ველის მოდებისას.

E inductive coupled plasma

E ICP

R травление индуктивно связанной плазмой

R ТИСП

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

14. ა. / იონებით (გამოწვეული) - ობიექტის სტრუქტურის ან რელიეფური გამოსახულების ფორმირების პროცესი, რომლის დროსაც მოცემულ უბნებზე დასამუშავებელი ფუძემშრის დანაფარი მასალის მოლეკულების კონცენტრაცია მცირდება დაფოკუსებული იონური კონის დახმარებით.

E ion induced etching

R ионно-стимулированное травление

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

15. ა.; იონურ-სხივური ფრეზვა / იონურ-სხივური - ფუძემშრიდან მასალის ზედაპირული შრის მოცილების მართული პროცესი, პლაზმის წყაროდან მიღებული იონების ნაკადით.

E ion beam etching

E ion beam milling

R ионно-лучевое травление

R ионно-лучевое фрезерование

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

16. ა. / კრიოგენული - ფუძემშრიდან მასალის ზედაპირული შრის მოცილების მართული პროცესი მისი გაცივებით 163 K ტემპერატურაზე ან ქვემოთ, რომლის დროსაც შესაძლებელია ობიექტის სტრუქტურის ელემენტების თითქმის ვერტიკალური ფორმირება.

E cryogenic etching

R криогенное травление

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

17. ა. / კრისტალოგრაფიული - ფუძემდებანი მასალის ზედაპირული შრის მოცილების მართული პროცესი, რომელიც სხვადასხვა კრისტალოგრაფიული მიმართულებით სხვადასხვა სიჩქარით მიმდინარეობს.

E crystallographic etching

R кристаллографическое травление

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

18. ა. / მაღალი სიმკვრივის პლაზმით - პლაზმით ამოჭმა 10^{11} -იდან 10^{12} -ამდე იონ/სმ³ სიმკვრივის იონების ნაკადით, რომელიც მიიღება ელექტრონულ-ციკლოტრონული რეზონანსის საფუძველზე პლაზმის ჰელიკონური წყაროთი, მაგნეტრონით ან ინდუქციურად წარმოქმნილი პლაზმით.

E high-density plasma etching

R травление плазмой высокой плотности

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

19. ა. / მშრალი - ნაწილობრივ დაიონებული გაზებით ფუძემდებანი მასალის ზედაპირული შრის მოცილების მართული პროცესი.

E dry-etching

R сухое травление

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

20. ა. / პლაზმური - მშრალი ამოჭმა, აირულ არეში ელექტრული განმუხტვით წარმოქმნილი პლაზმის კომპონენტებით - იონებითა და ელექტრონებით.

E plasma etching

R плазменное травление

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

21. ა. / რადიაციული ტრასის (ტრეკის) - ქიმიური ნივთიერებებით ფუძემდებანი მასალის ზედაპირული შრის მოცილების მართული პროცესი, რომლის მიზანია, ნაწილაკებით ან მძიმე

იონებით დასხივების (დაბომბვის) შემდეგ წარმოქმნილი ფორების (ტრეკების) სისტემიდან, ვიწრო არხების ფორმირება (მაგ., ფორიანი პოლიმერები, რომლებშიც ვიწრო არხები წარმოქმნილია წინასწარი დასხივებით და შერჩევითი გამხსნელით შემდგომი დამუშავებით).

E radiation track etching

R травление по трекам излучения

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

22. ა.; RIE / რეაქტიული იონური - პლაზმური ამოჭმა პლაზმის დამუხტული იონების ნაკადით, აჩქარებული ძაბვის უარყოფითი პოტენციალით (რეაქტორის იზოლირებულ კედლებთან შეფარდებით), რომელიც წარმოიშვება მაღალი სიხშირის ძაბვის მიწოდებისას იმ ელექტროდზე, რომელზეც განთავსებულია ფუძემრე.

E reactive ion etching

E RIE

R реактивное ионное травление

R РИТ

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

23. ა.; DRIE / რეაქტიული იონური ღრმა - ანიზოტროპიული ამოჭმის პროცესი, რომელიც გამოიყენება ფუძემრეზე ისეთი სტრუქტურების მისაღებად, რომელთა ელემენტებს ექნებათ გეომეტრიული ზომების წინასწარ დასახული თანაფარდობები (მაგ., ნახვრეტები და ღარაკები ვერტიკალური კედლებით).

E deep reactive ion etching

E DRIE

R глубокое реактивное ионное травление

R ГРИТ

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

24. ა. / სველი - ფუძეშირიდან მასალის ზედაპირული შრის მოცილების მართული პროცესი, თხევადი ქიმიური ნივთიერებების მოქმედებით.

E wet etching

R жидкостное травление.

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

25. ა.; ფოტოქიმიური ამოჭმა / სინათლის გამოსხივებით - სინათლის გამოსხივებით ფუძეშირიდან მასალის ზედაპირული შრის მოცილების მართული პროცესი.

E light-assisted etching

E photochemical etching

R травление световым излучением

R фотохимическое травление

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

26. ა.; გაფრქვევით ამოჭმა / ფიზიკური - ფუძეშირიდან მასალის ზედაპირული შრის მოცილების მართული პროცესი, გაფრქვეული ინერტული აირის (მაგალითად, არგონის) იონების კინეტიკური ენერჯის მოქმედებით.

E physical etching

E sputter etching

R физическое травление

R травление распылением

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

27. ა. / ქიმიური - ქიმიური ნივთიერებების მოქმედებით ფუძეშირიდან მასალის ზედაპირული შრის მოცილების მართული პროცესი.

E chemical etching

R химическое травление

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

28. ა. / ქიმიური იონურ-სხივური - ქიმიურად აქტიური გაზის იონების კონით ფუძემდებრიდან მასალის ზედაპირული შრის მოცილების მართული პროცესი.

E chemically assisted ion beam etching

R химическое ионно-лучевое травление

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

29. ა. / შერჩევითი (სელექციური) - ფუძემდებრიდან მასალის ზედაპირული შრის მოცილების მართული პროცესი, რომელიც ზედაპირის სხვადასხვა უბანზე სხვადასხვა ქიმიური შედგენილობისას სხვადასხვა სიჩქარით მიმდინარეობს.

E selective etching

R избирательное травление

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

30. ანალიზი; EGA / გამოყოფილი გაზების - ობიექტის კვლევის მეთოდი, რომელიც ეფუძნება გაზურებისას გამოყოფილი აირის შედგენილობის და / ან რაოდენობის მოცემულ ტემპერატურაზე დამოკიდებულების გაზომვების რეგისტრაციას.

E evolved-gas analysis

E EGA

R анализ выделяемых веществом газов

R АБВГ

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

31. ა.; NTA ; ნაწილაკების მოძრაობის ტრაექტორიის ანალიზი; PTA / ნანონაწილაკების მოძრაობის ტრაექტორიების - ნაწილაკების ზომების განსაზღვრის მეთოდი, რომელიც ეფუძნება დაფოკუსებული ლაზერის კონით დასხივებული, სუსპენზიაში ბროუნის მოძრაობაში მყოფი, ნაწილაკების გადაადგილებების ტრაექტორიების კვლევას.

E nanoparticle tracking analysis

E NTA

E particle tracking analysis

E PTA

R анализ траекторий движения наночастиц

R АТДН

R анализ траекторий движения частиц

R АТДЧ

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

32. აორთქლება - მყარი ან თხევადი ფაზიდან ნივთიერების გადასვლა აირულ ან პლაზმურ მდგომარეობაში (ფაზებში).

E evaporation

R испарение

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

33. ა. / ელექტრონულ-სხივური - მასალის მიღების პროცესი, რომელიც მდგომარეობს, მაღალი ან ზემოდალი ვაკუუმის პირობებში, ელექტრონების ნაკადის ზემოქმედებით, საწყისი მასალის ორთქლად გარდაქმნასა და შემდეგ მის დალექვაში ფუძემრეზე.

E electron-beam evaporation

R электронно-лучевое испарение

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

34. აფეთქება / მავთულის ელექტრო - ნანონაწილაკების მიღების პროცესი, რომელიც მდგომარეობს საწყისი, მავთულის სახის (ფორმის), ნახევარგამტარი ან გამტარი მასალების მაღალი სიმკვრივის ელექტრული დენის იმპულსით აორთქლებასა და შემდგომ ნანონაწილაკების კონდენსაციაში.

E wire electric explosion

R электрический взрыв проволоки

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

35. აღბეჭდვა / ადიტიური (პროცესი) - ფუძემრეზე მასალის შრედაშრე დატანით მოცემული შაბლონის შესაბამისი რელიეფური გამოსახულების ფორმირების პროცესი.

E additive processing

R аддитивная печать

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

36. ა. / მიკრო სითხით - რელიეფური გამოსახულების მიღების პროცესი, რომლის დროსაც ფუძეშრის ზედაპირზე მიკრო- ან ნანოსკალის ზღვრების შესაბამისი ზომის არხებიანი აღმბეჭ- დავის თავით თხევადი მასალა დაიტანება და შემდგომ მოცე- მულ ტემპერატურაზე გამყარდება.

E microfluidic deposition

R микрожидкостная печать

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

37. ა. / მიკროკონტაქტური - რბილი ლითოგრაფიის სახე, რომლის დროსაც შაბლონს, მასზე მელნის დატანის შემდეგ, ჩაწნეხენ ფუძეშრის დანაფარის შრეში.

E micro-contact printing

R микроконтактная печать

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

38. აწყობა / ელექტროსტატიკურ ველში - ელექტროსტატიკური ველის ძალების მოქმედებით ნანობიექტების - მოწყობილობე- ბის ან მასალის ელემენტების - მიმართულების ან მდებარეობის (პოზიციის) ცვლილების პროცესი.

E electrostatic driven assembly

R сборка в электростатическом поле

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

39. ა. / იერარქიული - ტექნოლოგია, რომელიც ობიექტის აწყო- ბის სამართავად, ეფუძნება ნანოტექნოლოგიური წარმოების ერთზე მეტი პროცესის ნებისმიერი თანმიმდევრობით გამოყე- ნებას.

E hierarchical assembly

R иерархическая сборка

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

40. ა. / მაგნიტურ ველში - ნანოსკალის დიაპაზონში მოცემული თარგის (შაბლონის) შესაბამისი ობიექტების დამზადების პროცესი, მაგნიტური ველის ძალების ზემოქმედებით.

E magnetic driven assembly

R сборка в магнитном поле.

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

41. ა. / მიმართული - მოცემული თარგის (შაბლონის) შესაბამისი ობიექტის კონსტრუქციის ფორმირების პროცესი, რომელიც დაფუძნებულია საწყის ნანობიექტებზე მართული გარე ზემოქმედებების გამოყენებაზე.

E directed assembly

R направленная сборка

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

42. ა. / ნანონაწილაკების ფორმაზე დაფუძნებული - მოცემული სტრუქტურის ან კონფიგურაციის ობიექტის მიღების პროცესი, რომელიც ეფუძნება განსაზღვრული გეომეტრიული ფორმის ნანონაწილაკების გამოყენებას.

E shape-based assembly

R сборка с учетом формы наночастиц

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

43. ა. / სუპრამოლეკულური - მოლეკულების ან ნანონაწილაკებისგან ობიექტის აწყობის პროცესი არაკოვალენტური კავშირების ხარჯზე.

E supramolecular assembly

R супрамолекулярная сборка

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

44. ბიონანოტექნოლოგია - ცოდნის სფერო, რომელიც შეისწავლის ნანოტექნოლოგიაში ბიოლოგიური მეთოდების გამოყენე-

ბას, მათ შორის ბიოლოგიური მოლეკულების გამოყენებას ნანომასალებში, მოწყობილობებსა თუ სისტემებში, რომელთა ზომაც ნანოსკალის ინტერვალშია.

E bionanotechnology

R бионанотехнология

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

45. ბლოკ-თანაპოლიმერიზაცია - ბლოკ-თანაპოლიმერული მასალის მიღების პროცესი, რომელიც ეფუძნება სხვადასხვა შეუთავსებელი პოლიმერული ჯაჭვების მქონე ბლოკებიდან ორგანოზომილებიანი (2D) ან სამგანზომილებიანი (3D) სტრუქტურების მონაცვლეობით ფორმირებას.

E block copolymer phase segregation

R блок-сополимеризация

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

46. გა(ნ)ბნევა; SAXS / მცირეკუთხიანი რენტგენული - ობიექტის კვლევის მეთოდი, რომელიც ეფუძნება ობიექტის გავლისას გა(ნ)ბნეული რენტგენის გამოსხივების ინტენსიურობის გაზომვას გა(ნ)ბნევის კუთხის მცირე მნიშვნელობებისას.

E small angle X-ray scattering

E SAXS

R малоугловое рентгеновское рассеяние

R MPP

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

47. გ.; SANS / მცირეკუთხიანი ნეიტრონული - ობიექტის კვლევის მეთოდი, რომელიც ეფუძნება ობიექტზე ნეიტრონების გა(ნ)ბნეული კონის ინტენსიურობის გაზომვას გა(ნ)ბნევის კუთხის მცირე მნიშვნელობებისას.

E small angle neutron scattering

E SANS

R малоугловое нейтронное рассеяние

R MHP

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

48. გ. / სინათლის - სინათლის ნაკადის განაწილების გარდაქმნას ხვდასხვა ოპტიკური თვისების მქონე ორი არის საზღვარზე.

E light scattering

R рассеяние света

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

49. გ.; DLS; ფოტონური კორელაციური სპექტროსკოპია; PCS; სინათლის კვაზიდრეკადი გა(ნ)ბნევა; QELS / სინათლის დინამიკური – სუსპენზიაში ნაწილაკების ზომების განსაზღვრის მეთოდი, რომელიც ეფუძნება, საკვლევი ობიექტის ლაზერის სხივით ზონდირების დროს, ბროუნის მოძრაობაში მყოფი ნაწილაკებით გა(ნ)ბნეული სინათლის ინტენსიურობის ცვლილების ანალიზს.

E dynamic light scattering

E DLS

E photon correlation spectroscopy

E PCS

E quasi-elastic light scattering

E QELS

R динамическое рассеяние света

R ДРС

R фотонная корреляционная спектроскопия

R ФКС

R квазиупругое рассеяние света

R КРС

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

50. გადატანა „ზედაპირი - ზედაპირი“- ნანონაწილაკების ან ობიექტების გადაადგილების პროცესი ერთი ფუძეშრის ზედაპირიდან, რომელზეც ისინი იყვნენ ფორმირებული ან აწყობილი მეორე ფუძეშრის ზედაპირზე.

E surface to-surface transfer

R перенос „поверхность — поверхность“

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

51. გ. / ლენგმიურ-ბლოჯეტის ფირის - ორი არის (აირულისა და თხევადისა) გამყოფ ზედაპირზე ფორმირებული მონომრის მყარ ზედაპირზე მოლეკულური გადატანის პროცესი, მოცემული მონომრის სითხეში ჩაძირვითა და შემდგომ მისგან მყარი ფუძემრის ამოღებით.

E Langmuir- Blodgett film transfer

R перенос пленки Ленгмюра - Блоджетт

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

52. გამოორთქვლა (ორთქლიდან დალექვა) - ფუძემრეზე დალექილი მყარი მასალის მიღების პროცესი, რომელიც მიმდინარეობს მაღალ ან ზემდალ ვაკუუმში წინასწარ განსაზღვრულ ტემპერატურამდე გახურებული საწყისი მასალის აორთქლებითა და შემდგომ გაცივებით.

E evaporation

R выпаривание

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

53. განაცრიანება / მშრალი - ქიმიური ამოჭმა, აირული ქიმიური ნივთიერებების გამოყენებით, რომლის პროცესშიც ამოჭმას დაქვემდებარებულ არეში მასალა გარდაიქმნება აქროლადად მოსაცილებელ ნაერთად (მაგ., ფუძემრიდან ფოტორეზისტის შაბლონის მოცილება ჟანგბადის გამოყენებით).

E dry-ashing

R сухое озоление

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

54. განაწილება / ნაწილაკების ზომების (მიხედვით) - ნაწილაკების განაწილება მათი ზომების მიხედვით.

E particle size distribution

R распределение частиц по размерам

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

55. გასწორება (პოზიციის შეცვლა) / **სითხის ნაკადში** - სითხის ნაკადის ძალებით მოწყობილობის ან მასალის შემადგენელი ელემენტების - ნანობიექტების - მიმართულების ან პოზიციის (მდებარეობის) შეცვლის პროცესი.

E fluidic alignment

R распределение в потоке жидкости

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

56. გაუმინოება - მინისებრი კონსისტენციის მქონე საწყისი მასალის კრისტალიზაციის პროცესი, რომელიც მიმდინარეობს მასში ნანოსკალის ინტერვალის შესაბამისი ნანობიექტებისა და / ან სიცარიელების წარმოქმნით.

E devitrification

R расстекловывание

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

57. გაფართოება / (ხსნარების) **სუპერკრიტიკული** - ნივთიერების მიღების პროცესი, რომელიც ეფუძნება ტემპერატურისა და წნევის კრიტიკულ წერტილებზე მაღლა საწყისი ნივთიერების გაფრქვევასა და ნანობიექტების შემდგომ დალექვას.

E supercritical expansion

R быстрое расширение сверхкритических растворов

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

58. გაფრქვევა / თხევადი ნივთიერების პლაზმური - საწყისი მასალის გასაფრქვევ ხსნარზე თერმული (წონასწორული) პლაზმის ჭავლის ზემოქმედებისა და შემდგომ მისი გაცივების შედეგად ფუძემდებელ დალექილი მყარი აგრეგირებული მასალის, მათ შორის ნანომასალის, მიღების პროცესი.

E solution precursor plasma spray

R плазменное распыление жидкого вещества

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

59. გ. / პლაზმური - დაიონებული გაზის წყაროს მიერ წარმოქმნილი პლაზმის ჭავლის გამოყენებით ფუძემშრეზე დალექილი მყარი აგრეგირებული მასალის, მათ შორის ნანომასალის, მიღების პროცესი.

E plasma spray

R плазменное распыление

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

60. გრაფენი - ნახშირბადის ატომების ნანომონოშრე, რომელშიც თითოეული ატომი დაკავშირებულია, სამ მომიჯნავე ატომთან და ფიჭისებრ სტრუქტურას წარმოქმნის.

E grapheme

R графен

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

61. გრაფიტი - ნახშირბადის ალოტროპიული მოდიფიკაცია. შედგება ერთმანეთის მიმართ პარალელურად განლაგებული გრაფენის შრეებისგან, რომლებიც სამგანზომილებიან მოწესრიგებულ კრისტალურ სტრუქტურას წარმოქმნიან.

E graphite

R графит

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

62. გრაფოეპიტაქსია - მიმართული თვითაწყობის პროცესი, ნანოსკალის ინტერვალის ზომების არაერთგვაროვნების მქონე, ობიექტების ზედაპირზე.

შენიშვნა: ცნება "გრაფოეპიტაქსია" მოიცავს ერთი და იგივე კრისტალური ფუძემშრის ზედაპირზე ერთნაირი ან განსხვავებული სტრუქტურის ფირების თანმიმდევრობითი ფორმირების პროცესებს.

E graphioepitaxy

R Графоэпитаксия

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

63. დალექვა აირული ფაზიდან (ორთქლიდან); CCVD / კატალიზური ქიმიური - კატალიზური ქიმიური დალექვის პროცესი, რომელიც ეფუძნება კატალიზატორის გამოყენებით აირული ნივთიერებების თერმულ დაშლას.

E catalytic chemical vapour deposition

E CCVD

R каталитическое химическое осаждение из газовой фазы

R КХОГФ

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

64. დ.; PVD / აირული ფაზიდან (ორთქლიდან) ფიზიკური - დაწვანის დასმის პროცესი, რომლის დროსაც ხდება საწყისი მასალის აორთქლება ვაკუუმში და შემდგომ ორთქლის ფუძე-შრეზე კონდესაცია.

E physical vapour deposition

E PVD

R физическое осаждение из газовой фазы

R ΦОГФ

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

65. დ.; CVD / აირული ფაზიდან ქიმიური - ფირების ან ფხვნილების მიღების პროცესი, თერმული დაშლის რეაქციების და/ან ფუძეშრეზე ერთი ან რამდენიმე საწყისი აირული ნივთიერების ურთიერთქმედებების შედეგად.

E chemical vapour deposition

E CVD

R химическое осаждение из газовой фазы

R ХОГФ

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

66. დ.; ALD / ატომურ-შრეობრივი - ერთგვაროვანი კონფორმული ფირების მიღების პროცესი, საწყისი მასალების ციკ-

ლური დალექვით ფუძემრეზე თვითშეზღუდული ქიმიური რეაქციების დროს, რაც საშუალებას იძლევა აკონტროლოთ დეპონირებული ფენის სისქე.

E atomic layer deposition

E ALD

R атомно-слоевое осаждение

R ACO

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

67. დ. / გაფრქვევით - საწყისი თხევადი მასალიდან დანაფარის მიღების პროცესი, საქმენით მისი აეროზოლად გარდაქმნისა და ფუძემრეზე დასმის შედეგად.

E spray deposition

R осаждение распылением

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

68. დ. / დაფოკუსებული ელექტრონული კონით - ქიმიური დალექვა აირული ფაზიდან (ორთქლიდან), დაფოკუსებული (კონცენტრირებული) ელექტრონების ნაკადის გამოყენებით ფუძემრის ზედაპირის მოცემულ უბნებზე საწყისი აირისებრი მასალის მოლეკულების დალექვა.

E focused electron-beam deposition

R осаждение фокусированным электронным пучком

R ОФЭП

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

69. დ.; FIB / დაფოკუსებული იონური კონით - ქიმიური დალექვა აირული ფაზიდან, დაფოკუსებული (კონცენტრირებული) იონების ნაკადის გამოყენებით ფუძემრის ზედაპირის მოცემულ უბნებზე საწყისი აირისებრი მასალის მოლეკულების დალექვა.

E focused ion-beam deposition

E FIB

R осаждение фокусированным ионным пучком

R OΦИП

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

70. დ. / დაფრქვევით - ფიზიკური დალექვა აირული ფაზიდან (ორთქლიდან) მადალენერგიული ნაწილაკების წყაროს გამოყენებით, რომელიც საწყის მასალას (სამიზნეს) ზომბავს, მისი (საწყისი მასალის) ატომების ფუძემშრის ზედაპირზე გადასატანად.

E sputter deposition

R осаждение напылением

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

71. დ. / ელექტრონაპერწყლური - იმპულსურ-რკალური მიკროშედულებით დანაფარის მიღების პროცესი, რომელიც ეფუძნება იმპულსური ნაპერწყლური განმუხტვების ზემოქმედებით ზედაპირის ფიზიკურ-ქიმიური თვისებების ცვლილებას, რასაც იწვევს დამუშავების ელექტროდიდან ნივთიერების მოცლა (გამოყოფა) და მისი გადატანა დასამუშაველ ზედაპირზე (კათოდზე).

E electro-spark deposition

R электроискровое осаждение

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

72. დ. / იონური - ობიექტის სტრუქტურის ან რელიეფური გამოსახულების ფორმირების პროცესი, ფუძემშრის მოცემულ უბნებზე დასაღექი მასალის მოლეკულების კონცენტრაციის გაზრდით, დაფოკუსებული იონური კონის დახმარებით.

E ion induced deposition

R ионно-стимулированное осаждение

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

73. დ.; STM CVD / მასკანირებელი ტუნელური მიკროსკოპით აირული ფაზიდან ქიმიური - ნანოსკალის შესაბამისი ზომების მქონე რელიეფური გამოსახულების მიღების პროცესი მასკანირებელი გვირაბული მიკროსკოპის დახმარებით, რომელშიც

ელექტრული ძაბვის მოქმედებით აირული ფაზიდან, ქიმიური დალექვით, მასალა ფუძემშრეზე დაიტანება.

E scanning tunnelling microscope chemical vapour deposition

E STM CVD

R химическое осаждение из газовой фазы с применением

сканирующего туннельного микроскопа

R ХОГФ СТМ

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

74. დ. / მრავალშრიანი - შრეობრივი სტრუქტურის კომპოზიციური მასალების მიღების პროცესი, რომლის დროსაც ფუძემშრეზე ორი ან მეტი საწყისი მასალა თანმიმდევრობით ილექება.

E multilayer deposition

R многослойное осаждение

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

75. დ. / ნანობოჭკოების - დანაფარის ან ობიექტის სტრუქტურის მიღების პროცესი, რომლის დროსაც ხსნარიდან ფუძემშრეზე ან მის მოცემულ უბნებზე ნანობოჭკოები ილექება.

E nanofibre precipitation

R осаждение нановолокон

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

76. დ. (ზრდა) / ნანოშაბლონის მიხედვით - მოცემული ფორმის ობიექტის ფორმირების პროცესი, მათ შორის, შეკრული შიგა სივრცით, ნანოსტრუქტურირებული მასალების ან ნანონაწილაკების თხევადი ან აირული ფაზიდან ფუძემშრეზე დალექვით.

E nanotemplated growth

R осаждение в соответствии с наношаблоном

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

77. დ. / ნივთიერების მოდულირებული - ორი ან მეტი ნივთიერების ურთიერთმონაცვლე შრეების ფორმირების პროცესი,

ფუძემდრის მოცემულ უბანზე, თითოეული საწყისი ნივთიერების აირული ფაზიდან თანმიმდევრობითი დალექვით.

E modulated elemental reacted method

R модулированное осаждение веществ

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

78. დ.; LbL / პოლიელექტროლიტების ელექტროსტატიკური შრედაშრე (ფენა-ფენა) - დანაფარის მიღების პროცესი, რომლის დროსაც ფუძემდრის ზედაპირზე საწინააღმდეგო ნიშნის ელექტრული მუხტის პოლიელექტროლიტების შრეების თანმიმდევრობითი დასმა ხდება.

E polyelectrolyte layer-by-layer

E LbL

R слойное электростатическое осаждение полиэлектролитов

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

79. დ.; CLS; დიფერენციალური ცენტრიდანული დალექვა; DCS / სითხეში ნაწილაკების ცენტრიდანული - სითხის ნაწილაკების დაყოფის მეთოდი, მათი ზომებისა და სიმკვრივის მიხედვით, დამცალკეებელი (მასეპარირებელი) ცენტრიფუგის როტორში ცენტრიდანული ძალების მოქმედებით.

E centrifugal liquid sedimentation

E CLS

E differential centrifugal sedimentation

E DCS

R центробежное осаждение частиц в жидкости

R ЦОЖ

R дифференциальное центрифугирование

R ДЦ

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

80. დ. / ქიმიური აღდგენის მეთოდით - დანაფარის მიღება სპეციალური ხსნარიდან მასალის იონების ავტოკატალიზური დალექვით. პროცესი მიმდინარეობს მასალის იონებისა და

ფუძემდებლის ზედაპირზე გახსნილი აღმდგენლის ურთიერთქმედების რეაქციის შედეგად.

E electroless deposition

R осаждение методом химического восстановления

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

81. დ.; LbL deposition / შრედაშრე ელექტროსტატიკური - დანაფარის მიღების პროცესი, რომელიც მიმდინარეობს ფუძემდებლის ზედაპირზე პოლიელექტროლიტების ურთიერთსაწინააღმდეგო ნიშნის ელექტრული მუხტების მქონე შრეების თანმიმდევრობით დატანით.

E layer-by-layer deposition

E LbL deposition

R послышное электростатическое осаждение

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

82. დ. / ცენტრიდანული - პროცესი, რომლის დროსაც საწყისი თხევადი მასალიდან მზრუნავ ფუძემდებელზე ცენტრიდანული ძალების მოქმედებით დისპერსული მყარი ფაზის დალექვით ფირი მიიღება.

E spin coating

R центробежное осаждение

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

83. დ. / ხსნარიდან ნანონაწილაკების - ნანონაწილაკების მიღების პროცესი ხსნარში მიმდინარე ქიმიური რეაქციებით, რომლებსაც შესაძლებლობა აქვთ კინეტიკური ფაქტორებით გავლენა მოახდინონ მისაღები ნაწილაკების ზომებზე.

E nanoparticle precipitation

R осаждение наночастиц из раствора

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

84. დამზადება / ნანოტექნოლოგიური - მოქმედებების ერთობლიობა, რომელიც მიზნად ისახავს, ნანოსკალის ზომების შესაბა-

მისი, წინასწარგანზრახული ობიექტების, მოწყობილობების ან მათი ელემენტების დამზადებას კომერციული მიზნებისთვის.

E nanofabrication

R нанотехнологическое изготовление

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

85. დამუშავება /ლითონის ზოლოვანი ნაგლინის ძვრით უწყვეტი - ლითონის თვისებების მექანიკურად გაუმჯობესების პროცესი, ინტენსიური პლასტიკური დეფორმირებისას, გლინვისას ძვრით, მარცვლის ზომების ცვლილების შედეგად, საწყისი მასალის გაბარიტული ზომების მნიშვნელოვანი ცვლილებების გარეშე.

E conshearing continuous confined strip shearing

E C2S2

R непрерывная обработка полосового проката металла сдвигом

R НОППС

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

86. დ. / სუბტრაქციული - გამოსახულების მიღების პროცესი, რომლის დროსაც ხდება რეზისტის მასალის უბნების შერჩევით მოცილება წინასწარ განსაზღვრული შაბლონის შესაბამისად.

E subtractive processing

R субтрактивная обработка

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

87. დანაფარი (საფარი) - ზედაპირთან შეჭიდებული მასალის შრე.

E coating

R покрытие

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

88. დ. / ნანოკომპოზიტური - მყარი დანაფარი, რომელიც შედგება ფაზებად დაყოფილი, ორი ან მეტი მასალისგან, რომელთაგან ერთი ან მეტი ნანოფაზაა.

E nanocomposite coating

R нанокompозитное покрытие

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

89. დ. / ნანოსტრუქტურირებული - დანაფარი, რომლის შინაგანი ან ზედაპირული სტრუქტურა ნანოსკალის ინტერვალშია.

E nanostructured coating

R наноструктурированное покрытие

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

90. დასმა /კლასტერის კონით დანაფარის - კლასტერული კონის წყაროს გამოყენებით, ფუძემდებზე ნანონაწილაკების დალექვით, სტუქტურირებული ფირის მიღების პროცესი.

E cluster beam coating

R нанесение покрытия кластерным пучком

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

91. დ. ჩაძირვის მეთოდით / დანაფარის - სპეციალურ ხსნარში ფუძემდერის ჩაძირვით და შემდგომ მისი იქედან ამოღებით ფირის მიღების პროცესი.

E dip coating

R нанесение покрытия методом погружения

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

92. დაფრაქციება / ძალთა ველში - ნაწილაკების განცალკევებისა და ანალიზის მეთოდი, რომელიც დაფუძნებულია ვიწრო არხში სუსპენზიის გატარებისას გარე ძალთა ველის გავლენით სუსპენზიის ნაწილაკების ზომებისა და ძვრადობის შესაბამისად განაწილების მოვლენაზე.

E field flow fractionation

E FFF

R проточное фракционирование в силовом поле

R ПФП

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

93. დაფრქვევა / თერმული - დასაფრქვევი მასალის ნანონაწილაკებისგან დანაფარის მიღების პროცესი, რომლის დროსაც პლაზმის ჭავლით ფუძემშრის ზედაპირთან ნანონაწილაკების შეჯახების ან დასაფრქვევი მასალის მინარევების დაწვის შედეგად ხდება მათი (ფუძემშრისა და ნანონაწილაკების) შეერთება.

E thermal spray

R термическое напыление

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

94. დ. / ნანონაწილაკების - ნანონაწილაკებისგან დანაფარის მიღების პროცესი, რომლის დროსაც დასაფრქვევი ხსნარის, პლაზმის, კლასტერული კონის ან ნანონაწილაკების სხვა წყაროს გამოყენებით, ნანონაწილაკების ფუძემშრესთან შეჯახება და მათი შეერთება ხდება.

E nanoparticle spray coating

R напыление наночастиц

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

95. დ. / სუსპენზიური თერმული - დანაფარის მიღების პროცესი საწყისი სუსპენზიური მასალის თერმული დაფრქვევით.

E suspension thermal spray combustion

R суспензионное термическое напыление

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

96. დ. / ცივი გაზოდინამიკური - პროცესი, რომლის დროსაც ინერტული აირის ზებგერითი სიჩქარის ჭავლით აჩქარებული დასაფრქვევი ფხვნილის ცივი ნაწილაკები ან ნანონაწილაკები ფუძემშრესთან შეჯახებისას უერთდება მას და დანაფარს წარმოქმნის.

E cold gas dynamic spraying

R холодное газодинамическое напыление

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

97. დაფქვა / ბურთულებიან წისქვილში მშრალი - ნანონაწილაკების შემცველი მასალის მიღების პროცესი, რომლის დროსაც ხდება, მაღალი სისალის (საწყის მასალასთან შედარებით) მასალიდან დამზადებული მოძრავი ბურთულების დარტყმებით განსხვავებული ქიმიური და გრანულომეტრული შედგენილობის საწყისი მასალების, დაწვრილმანება, შერევა და შემდგომ შეცხოების ტემპერატურამდე გახურება.

E dry ball milling

R сухой помол в шаровой мельнице

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

98. დ. / ბურთულებიან წისქვილში სველი - სუსპენზიის მიღების პროცესი, რომლის დროსაც ხდება, მაღალი სისალის (საწყის მასალასთან შედარებით) მასალიდან დამზადებული მოძრავი ბურთულების დარტყმებით საწყისი მასალის დაწვრილმანება და შემდგომ სითხის დამატება.

E wet ball milling

R мокрый помол в шаровой мельнице

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

99. დაქუცმაცება (მსხვრევა, დანაწილება, დაფხვნა) - საწყისი ნედლეულის დამსხვრევის ან დაფქვის პროცესი ნაწილაკების ზომის შესამცირებლად.

E communitation

R истирание

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

100. დაშლა / თხევადი ნივთიერების ეგზოთერმული - საწყისი მასალის ხსნარის ჟანგვის ეგზოთერმული რეაქციის შედეგად ფუძემრეზე დასაღეჭი მყარი აგრეგირებული მასალის, მათ შორის, ნანომასალისაც მიღების პროცესი.

E liquid precursor combustion

R экзотермическое разложение жидкого вещества

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

101. დ. / თხევადი ნივთიერების თერმული - მყარი აგრეგირებული მასალის (მათ შორის, ნანომასალის), მიღების პროცესი, რომელიც დაილექება ფუძეშრებზე, გასაფრქვევი საწყისი თხევადი მასალის მოცემულ ტემპერატურამდე გახურების შედეგად.

E thermal spray pyrolysis

R термическое разложение жидкого вещества

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

102. დ. მილისებრ ღუმელში /თერმული - ქიმიური დალექვა საწყისი მასალის აირული ფაზიდან, რომელიც მიმდინარეობს მილისებრ ღუმელში ფუძეშრის ზედაპირის მოცემულ და კონტროლირებად ტემპერატურაზე.

E hot wall tubular reaction

R термическое разложение в трубчатой печи

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

103. დაწვრილმანება (დაფქვა) - ნანონაწილაკების მიღების პროცესი საწყისი ნივთიერების მექანიკური ცვეთით, საწყის მასალაზე უფრო სალი მასალით ხეხვისას.

E grinding

R измельчение

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

104. დ. / კრიოგენული - დაწვრილმანება (დაფქვა) კრიოგენულ ტემპერატურაზე (123 K-ზე დაბლა).

E cryogenic milling

R криогенное измельчение

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

105. დერივატიზაცია / ბლოკ-თანაპოლიმერის ქიმიური -მყარი ბლოკ-თანაპოლიმერული მასალის მოდიფიკაციის (სახეცვლი-

ლების) პროცესი შესაბამისი ნივთიერების დამატებით, რომლის ატომები ან მოლეკულები ურთიერთქმედებენ სამოდიფიკაციო მასალის მხოლოდ ერთ ფაზასთან.

E block copolymer chemical derivatization

R прививочная блок-сополимеризация

R дериватизация блок-сополимеров

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

106. დიამეტრი / ეკვივალენტური - სფერული ობიექტის დიამეტრი, რომელიც იმავე ზემოქმედებას ახდენს ზომების მიხედვით ნაწილაკების განაწილების განსაზღვრის გაზომვის საშუალებებზე, როგორცაც გასაზომი ნაწილაკი.

E equivalent diameter

R эквивалентный диаметр

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

107. დ. / სფერული ობიექტის ეკვივალენტური - სფერული ობიექტის დიამეტრი, რომელსაც აქვს იგივე ფიზიკური თვისებები, როგორებიც გასაზომი (არასფერულ) ნაწილაკს.

E equivalent spherical diameter

R эквивалентный диаметр сферического объекта

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

108. დ. / ჰიდროდინამიკური - ნაწილაკის ეკვივალენტური დიამეტრი, რომელსაც აქვს თხევად არეში დიფუზიის კოეფიციენტის იგივე მნიშვნელობა, როგორც რეალურ ნაწილაკს ამავე არეში.

E hydrodynamic diameter

R гидродинамический диаметр

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

109. დისპერსირება (თხევად პოლიმერულ მატრიცაში) / **თიხის** - პოლიმერული მატრიცით კომპოზიციური მასალის მიღების

პროცესი, თხევადპოლიმერულ მასალასთან თიხის ნაწილაკების შერევითა და შემდეგ(ნარევის) გამყარებით.

E clay dispersion

R диспергирование глины в жидкой полимерной матрице

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

110. დ. / ნანონაწილაკების - ნანოსუსპენზიის მიღების პროცესი, რომელიც ეფუძნება საწყის მასალაზე შიგა ან გარე ზემოქმედებით (მაგ., მოლეკულური ძალების ურთიერთქმედებით, ელექტრული ველით ან ლიგანდების არსებობისას) ნანონაწილაკების დალექვის არიდებას ან სიჩქარის შენელებას.

E nanoparticle dispersion

R диспергирование нанодисперсной системы

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

111. დ. / პოლიმერული ნანონაწილაკების - პოლიმერული მატრიცით კომპოზიციური მასალის მიღების პროცესი თხევადპოლიმერულ მასალასთან საწყისი მასალის ნანონაწილაკების შერევითა და შემდგომ (ნარევის) გამყარებით.

E polymer nanoparticle dispersion

R диспергирование наночастиц в жидкой полимерной матрице

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

112 დიფრაქცია; EBSD / ანარეკლი ელექტრონების - ელექტრონების უკუგა(ნ)ბნევის მოვლენა, რომელიც წარმოიქმნება ელექტრონების კონით ობიექტის დასხივებისას, ელექტრონებისა და ობიექტის კრისტალური გისოსის ატომური სიბრტყეების ურთიერთქმედები სშედეგად.

E electron backscatter diffraction

E EBSD

R дифракция отраженных электронов

R ДОЭ

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

113. დ. / ნეიტრონების - ნეიტრონების დრეკადი გა(ნ)ბნევის მოვლენა, რომელიც გამოიყენება ნივთიერების ატომური ან მაგნიტური სტრუქტურის კვლევის დროს.

E neutron diffraction

R дифракция нейтронов

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

114. დ. / რენტგენული გამოსხივების - რენტგენული გამოსხივების გა(ნ)ბნევის მოვლენა, ნივთიერების ელექტრონებთან ურთიერთქმედების შედეგად. იგი საფუძვლად უდევს რენტგენოსტრუქტურულ ანალიზს, რომლის დროს ფორმირებული დიფრაქციული სურათი იძლევა ინფორმაციას საკვლევი ობიექტის სტრუქტურის შესახებ.

E X-ray diffraction

R дифракция рентгеновского излучения

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

115. ელემენტი (უჯრედი) / ნანომავთულიანი ფოტოელექტრული - ფოტოელექტრული მოწყობილობის ძირითადი კომპონენტი (უჯრედი), რომელიც შედგება ფუძემშრის ზედაპირზე ამოზრდილი ან დალექვით მიღებული, ზევით მიმართული ნანომავთულებისგან, რომლებიც ზრდიან კომპონენტის ზედაპირის ფართობს და მის შესაძლებლობას შთანთქოს უფრო მეტი რაოდენობის მზის სხივური ენერგია.

E nanowire photovoltaic cell

R нанопроволочный фотоэлектрический элемент

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

116. ე. (უჯრედი) / პლაზმონური ფოტოელექტრული - ფოტოელექტრული უჯრედი მოცემული ოპტიკური მახასიათებლებით, რომელიც მიიღება ლითონის ნანონაწილაკების შეტანით მის ნახევარგამტარ შრეში.

E plasmonic photovoltaic cell

R плазмонный фотоэлектрический элемент

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

117. ე. (უჯრედი) / ქვანურ ორმოებზე დაფუძნებული ფოტო-ელექტრული - ფოტოელექტრული ელემენტი, რომელშიც ფოტოელექტრული ეფექტი წარმოიქმნება ნახევარგამტარში არსებული კვანტური ორმოების გამო.

E quantum well photovoltaic cell

R фотоэлектрический элемент на основе квантовых ям

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

118. ე. (უჯრედი); DSSC / შუქმგრძობიარე ფოტოელექტრული - მოწყობილობის ძირითადი კომპონენტი (უჯრედი), რომელიც მოიცავს ფოტოქიმიურ სისტემას - შედგება შუქმგრძობიარე ანოდისა და ელექტროლიტისგან, რომელიც მზის სხივურ ენერგიას ელექტრულ ენერგიად გარდაქმნის.

E dye-sensitized photovoltaic cell

E DSSC

R цветочувствительный фотоэлектрический элемент

R Цფფფ

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

119. ელექტროგაფრქვევა - ფუძეშრეზე დალექილი მყარი მასალის მიღების პროცესი ძაბვამოდებული საქშენის მეშვეობით საწყისი მასალის დისპერსირების შედეგად.

E electro-spray

R электрораспыление

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

120. ელექტროდალექვა; ელექტროდაფარვა - დანაფარის მიღების პროცესი მასალის იონების დალექვით ელექტროდის ზედაპირზე სპეციალურ ხსნარში ელექტროქიმიური ალდგენის რეაქციის შედეგად.

E electrodeposition

E electroplating

R электроосаждение

R электролитическое осаждение

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

121. ელექტრომეტრი; FCAE / ფარადეის ცილინდრიანი აეროზოლური - აეროზოლური ნაწილაკების ელექტრომუხტის გასაზომი მოწყობილობა.

E Faraday-cup aerosol electrometer

E FCAE

R электрометр с цилиндром Фарадея

R ЭЦФ:

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

122. ელექტრო(და)რთვა - საწყისი თხევადი მასალიდან ბოჭკოების გამოჭიმვის (გამოწევის) პროცესი ელექტრული ველის ძალების მოქმედებით.

E electrospinning

R электропрядение

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

123. ელექტრონიკა / მოლეკულური - ელექტრონიკის განყოფილება (მიმართულება), რომელიც შეისწავლის ელექტონული მოწყობილობების დაპროექტებისა და წარმოების (დამზადების) მეთოდებს და კომპონენტებად მოლეკულებს იყენებს.

E molecular electronics

R молекулярная электроника

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

124. ე.; OE; პოლიმერული ელექტრონიკა; პლასტმასის ელექტრონიკა / ორგანული - ელექტრონიკის განყოფილება (მიმართულება), რომელიც სწავლობს ფუნქციური ელექტრონული მოწყობილობების დაპროექტებისა და დამზადების მეთოდებს, რომელთა პასიური და აქტიური კომპონენტები მზადდება ორგანული მასალებისგან.

E organic electronics

E OE

E polymer electronics

E plastics electronics

R органическая электроника

R OЭ

R полимерная электроника

R пластиковая электроника

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

125. ეპიტაქსია / მოლეკულურ-სხივური - მონოკრისტალური ფირის მიღების პროცესი. მაღალი ან ზემოდალი ვაკუუმის პირობებში საწყისი მასალის (მასალების) ატომების ან მოლეკულების აორთქლებისა და შემდგომი დალექვით მონოკრისტალურ ფუძემდრეზე.

E molecular beam epitaxy

R молекулярно-лучевая эпитаксия

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

126. ეფექტი / ნანოზომის - ეფექტი, რომელსაც ნანოობიექტები ან ნანოსკალის ინტერვალის შესაბამისი ზომების უბნები იწვევს.

E nanoscale phenomenon

R наноразмерный эффект

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

127. ეფექტი / რამანის - მონოენერგეტიკული მაიონებელი გამოსხივებით დასხივებული ნივთიერების მოლეკულაზე ოპტიკური გამოსხივების არადრეკადი გა(ნ)ბნევის მოვლენა, რომელსაც თანახლავს გა(ნ)ბნეული მოლეკულების გადასვლა სხვა მერხევ და ბრუნვით ენერგეტიკულ დონეებზე.

E Raman effect

R комбинационное рассеяние света

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

128. ვექტორი / SWCNT-ის ხირალობის (შეუსაბამობის) - პირობითი ვექტორული აღნიშვნა, რომელიც გამოიყენება ერთკედლიანი ნახშირბადის ნანომილაკების სპირალური სტრუქტურის აღსაწერად.

E chiral vector of SWCNT

R вектор хиральности ОУНТ

შენიშვნა - ხირალობა ეწოდება მოლეკულის თვისებას არ დაემთხვეს თავის სარკისებურ გამოსახულებას.

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

129. ზომა / ნაწილაკების - ნაწილაკის ხაზოვანი განზომილება, მოცემულ პირობებში შესაბამისი მეთოდითა და გაზომვის საშუალებებით განსაზღვრული.

E particle size

R размер частицы

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

130. თანადალექვა - ორი ან მეტი საწყისი მასალის ერთდროულად დალექვა (თანადალექვის ძირითადი მეთოდებია: ვაკუუმური დაფრქვევა, თერმული დაფრქვევა, ელექტროდალექვა და სუსპენზიის მყარი ნაწილაკების დალექვა.).

E co-deposition

R соосаждение

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

131. თანაფარდობა / ასპექტური - ნაწილაკის სიგრძის ფარდობა მის სიგანესთან.

E aspect ratio

R аспектное соотношение

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

132. თერმოგრაფიმეტრია; TG - ნივთიერების მასის გაზომვის მეთოდი, რომელიც დაფუძნებულია, მოცემულ არეში რეგულირებადი სიჩქარით გახურებისას, საწყისი მასის ტემპერატურაზე

ან დროზე დამოკიდებული ცვლილების ჩაწერაზე (გაზომვების რეგისტრაციაზე).

E thermogravimetry

E TG

R термогравиметрия

R TT

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

133. თვითაწყობა - ობიექტის სტრუქტურის ფორმირების ავტონომიური პროცესი, რომელიც მიმდინარეობს ობიექტის თავდაპირველი სტრუქტურის კომპონენტების ურთიერთქმედებისას.

E self-assembly

R самосборка

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

134. თვითაწყობა / მიმართული - გარედან მართული (კონტროლირებადი) ზემოქმედებებით მოცემული შაბლონის (თარგის) შესაბამისად მიმდინარე თვითაწყობის პროცესი.

E directed self-assembly

R направленная самосборка

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

135. თ.; SAM ფორმირება / მონოშრის - თხევადი ან აირული ფაზიდან მყარ ფუძეშრეზე დალექილი ნივთიერების მოწესრიგებული მოლეკულური შრის წარმოქმნის პროცესი, ფუძეშრესთან მოლეკულური შეჭიდულობის ძალებისა და მოლეკულათშორისი ურთიერთქმედების სუსტი ძალების ზემოქმედებით.

E self-assembled monolayer formation

E SAM formation

R самосборка монослоя

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

136. თვისება / ნანოზომის - ნანობიექტის ან ნანოსკალის ინტერვალის შესაბამისი ზომების მქონე უზნის მახასიათებელი.

E nanoscale property

R свойство / наноразмерное

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

137. იმპლანტაცია / იონური - ობიექტის ზედაპირის თვისებების ცვლილების პროცესი, რომელიც მიმდინარეობს იონური კონის ზემოქმედებით მისი რღვევისას ან გადაკრისტალებისას.

E ion implantation

R ионная имплантация

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

138. ინტერკალირება - ერთი ნივთიერების ატომების ან მოლეკულების მეორე ნივთიერების კრისტალურ სტრუქტურაში ჩაშენების შექცევადი პროცესი.

E intercalation

R интеркалирование

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

139. ინტერფერომეტრია; DPI / ორმაგი პოლარიზაციის - ინტერფერომეტრის ბოჭკოს (შუქსატარის) ზედაპირზე ადსორბირებული ნივთიერების ფენების მოლეკულურ დონეზე შესწავლის მეთოდი, რომელიც დაფუძნებულია ლაზერული სხივის ტალღების შესუსტების ხარისხზე პოლარიზაციის მიმართულებების შეცვლისას.

E dual polarization interferometry

R DPI

R интерферометрия двойной поляризации

R ИДП

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

140. კალორიმეტრია; DSC / დიფერენციალურ-მასკანირებელი - ნივთიერების მახასიათებლების განსაზღვრის მეთოდი, რომელიც, ტემპერატურის ან დროის მიხედვით, დაფუძნებულია საკვლევ და ეტალონად გამოყენებულ ნივთიერებებს შორის ტემპე-

რატურის გასათანაბრებლად აუცილებელი ენერჯის რეგისტრაციაზე.

E differential scanning calorimetry

E DSC

R дифференциально-сканирующая калориметрия

R ДСК

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

141. კაფსულა / ნანოსტრუქტურირებული - ნივთიერების განსათავსებლად, დასაცავად, გადასატანად ან მისგან გამოსაღებად განკუთვნილი 1-იდან 100 ნმ-ამდე სისქის გარსის მქონე კაფსულა.

E nanostructured capsule

R наноструктурированная капсула

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

142. კილიტა - თანაბარი სისქის ფირი, რომელსაც არ აქვს ფუძე-შრე.

E foil

R фольга

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

143. კლასიფიკატორი; DEMC / ნაწილაკების დიფერენციალური ელექტრული ძვრადობის - მოწყობილობა, რომელიც ავრცელებს აეროზოლის ნაწილაკებს ზომების მიხედვით მათი ელექტრული ძვრადობის შესაბამისად და აღრიცხავს მხოლოდ გარკვეული ზომის ნაწილაკებს.

E differential electrical mobility classifier

E DEMC

R классификатор дифференциальной электрической подвижности частиц

R КДЭП

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

144. კონდენსაცია / არაორგანული მასალების სწრაფი - საწყისი მეტალორგანული მასალისგან ატომურად გლუვი და მკვრივი ფირის მიღების პროცესი ცენტრიდანული დალექვის მეთოდით და შემდგომი გამაგრება ფუძემშრეზე მოცემულ ტემპერატურაზე.
E prompt inorganic condensation

R быстрая конденсация неорганических материалов

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

145. კონტაქტი; ნანოკონტაქტი / ნანოგანზომილების ელექტრული - ორი ან მეტი ობიექტის ელექტრული კონტაქტი კონტაქტირების ზონით, რომლის ზომებიც ერთი ან ორი განზომილებით ნანოსკალის ინტერვალშია.

E nanoscale electric contact

E nanoscale contact

R наноразмерный электрический контакт

R наноконтакт

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

146. კორონა / ცილის - ბიოლოგიურ გარემოში (არეში) მყოფი ნანობიექტების ზედაპირზე ადსორბირებული ბიომოლეკულები.

E protein corona

R белковая корона

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

147. კრისტალიზაცია / კოლოიდური - ხსნარიდან ნანონაწილაკების სედიმენტაციისას წარმოქმნილი მყარი ნალექიდან ნივთიერების მიღების პროცესი, რომელიც შედგება მოწესრიგებულ პერიოდულ სივრცულ სტრუქტურებში ერთმანეთის მიმართ მჭიდროდ განთავსებული ელემენტებისგან.

E colloidal crystallization

R коллоидная кристаллизация

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

148. ლითოგრაფია - ობიექტის სტრუქტურის ან რელიეფური გამოსახულების ფორმირების პროცესი ფუძემდებზე მოცემული შაბლონის (ნიმუშის) აღწარმოებით (რეპროდუცირებით).

E lithography

R литография

შენიშვნა: შაბლონი მზადდება გამოსხივებისადმი მგრძობიარე მასალისგან და საჭირო სტრუქტურის ჩამოსაყალიბებლად იგი გაადაქვთ ფუძემდებზე კონტაქტური ბეჭდვით ან პირდაპირი ჩაწერით.

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

149. ლ. / ბლოკ-თანაპოლიმერული - რელიეფური გამოსახულების ფორმირების პროცესი მასალის ნანონაწილაკებისგან, რომელიც რჩება ფუძემდებზე, დიბლოკ-თანაპოლიმერების მიკროფაზური განშრევების შედეგად მიღებული პოლიმერული შაბლონის მოცილების შემდეგ.

E block copolymer lithography

R блок-сополимерная литография

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

150. ლ. / ბუნებრივი - ობიექტის სტრუქტურის ელემენტების ან რელიეფური გამოსახულების ფორმირების პროცესი ბუნებაში წარმოქმნილი შაბლონის აღწარმოებით.

E natural lithography

R естественная литография

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

151. ლ. / ელექტრონულ-სხივური - დაფოკუსებული ელექტრონული კონით რეზისტის (ფოტორეზისტის) შრეში მოცემული შაბლონის შესატყვისი რელიეფური გამოსახულების აღწარმოების პროცესი.

E electron-beam lithography

R электронно-лучевая литография

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

152. ლ. / იმერსიულ-ოპტიკური - ამაღლებული გარჩევადობის ლითოგრაფია, რომელიც მიიღება მიკროსკოპის ობიექტივის უკანასკნელ ლინზასა და ფოტორეზისტის (ფოტორეზისტენტულ) ფირს შორის არსებული ჰაერის შუალედური სივრცის, შესაბამისი გარდატეხის მაჩვენებლის მქონე, სითხით შევსებისას.

E immersion optics

R иммерсионная оптическая литография

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

153. ლ. / ინტერფერენციული - ნანოსკალის ინტერვალის შესატყვისი ზომების რელიეფური გამოსახულების ფორმირების პროცესი, დასხივებული რეზისტის შესაბამისი დამუშავებით, რომლის ზედაპირზეც დიფრაქციული მესრების დახმარებით ინტერფერენციული სურათი მიიღება.

E interference lithography

R интерференционная литография

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

154. ლ. / იონურ-პროექციული - აჩქარებული იონური კონით რეზისტის შრეში მოცემული შაბლონის შესაბამისი ნანოსკალის ინტერვალის შესატყვისი ზომების რელიეფური გამოსახულების მიღების პროცესი.

E ion projection lithography

R ионно-проекционная литография

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

155. ლ.; FIB / ფოკუსირებული იონურ-სხივური - დაფოკუსებული იონური კონით რეზისტის შრეში მოცემული შაბლონის შესატყვისი რელიეფური გამოსახულების აღწარმოების პროცესი.

E focused ion-beam lithography

E FIB

R ионно-лучевая литография

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

156. ლ. / კოლოიდურ -კრისტალური შაბლონით - მოცემული ობიექტის ფორმირების პროცესი დალექვის ან ამოჭმის მეთოდით შაბლონის შესაბამისად, რომელიც წარმოადგენს კოლოიდური კრისტალის ნაწილაკების ორგანოზომილებიან (2D) ან სამგანზომილებიან (3D) სტრუქტურას.

E colloidal crystal template lithography

R литография с коллоидно-кристаллическим шаблоном

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

157. ლ.; NIL / ნანოანაბეჭდური - მოცემული სურათის, რომლის ელემენტების ზომები ნანოსკალის ინტერვალშია, რელიეფური გამოსახულების მიღების პროცესი. შაბლონის (ჩვეულებრივ - კლიშე, შტამპი, ნიღაბი ან ტრაფარეტი) ფუძეშრის დამფარავი რეზისტის შრეში ჩაწნევისა და შემდგომ მისი გამყარებით მოცემულ ტემპერატურაზე ან სინათლის გამოსხივების ზემოქმედებით.

E nano-imprint lithography

E NIL

R нанопечатная литография

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

158. ლ. / პლაზმონური - ნანოსკალის ინტერვალის შესაბამისი ზომების რელიეფური გამოსახულების მიღების პროცესი, რომლის დროსაც ფუძეშრის დამფარავი ფოტორეზისტის შაბლონის (რომელიც წარმოადგენს ლითონურ პლაზმონურ ლინზას) გავლით ოპტიკური გამოსხივებით დასხივება უზრუნველყოფს ფოტორეზისტში ცვლილებების გამომწვევს ახლოველიან აგზნებას.

E plasmonic lithography

R плазмонная литография

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

159. ლ. / რბილი - რბილი მასალებისგან (მაგ., ელასტომერული მასალებისგან) დამზადებული შაბლონით ფუძემშრეზე ანაბეჭდის დატანისა და გამოსახულების მიღების პროცესი.

E soft lithography

R мягкая литография

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

160. ლ. / რენტგენული - ფოტორეზისტის შრეში რელიეფური გამოსახულების ფორმირების პროცესი, მოცემული შაბლონის აღწარმოებით (რეპროდუცირებით) რენტგენის გამოსხივებით.

E x-ray lithography

R рентгеновская литография

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

161. ლ.; 3D ლითოგრაფია / სამგანზომილებიანი - მოცემული შაბლონის ფუძემშრეზე აღბეჭდვით ობიექტის სტრუქტურის ფორმირების პროცესი, რომლის ან მისი შემადგენელი ნაწილების ხაზოვანი ზომები ერთი, ორი ან სამივე განზომილებით ნანოსკალის ინტერვალშია.

E 3D lithography

R трехмерная литография

R 3D-литография

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

162. ლუმინესცენცია - გარე ან შინაგანი წარმოშობის ენერჯიის ზემოქმედებით, არაწონასწორულ (აგზნებულ) მდგომარეობაში მყოფი ნივთიერების ატომების მოლეკულების ან იონების გამოსხივება, რომელიც სხეულის სითბურ გამოსხივებაზე ჭარბი რაოდენობისაა და გრძელდება დროში, რომელიც მნიშვნელოვნად აღემატება სინათლის რხევის პერიოდს.

E luminescence

R люминесценция

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

163. მაკროელექტრონიკა; OLAE / ორგანული - ორგანული ელექტონიკის ქვედანაყოფი, რომელიც შეისწავლის 1 მმ-ზე მნიშვნელოვნად მეტი ზომის ელექტრონული მოწყობილობების დაპროექტებისა და დამზადების მეთოდებს.

E organic and large area electronics

E OLAE

R органическая макроэлектроника

R OMЭ

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

164. მასალა; ნანოკომპოზიტი / ნანოკომპოზიციური - მყარი ნივთიერება, რომელიც შედგება ორი ან მეტი განცალკავებული ფაზისგან და რომელთაგან ერთი ან მეტი ნანოფაზაა.

E nanocomposite

R материал / нанокomпозиционный

R нанокomпозит

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

165. მ. კერამიკული მატრიცით; ნანოკომპოზიტი კერამიკული მატრიცით / ნანოკომპოზიციური - ერთი ან მეტი ძირითადი კერამიკული ფაზის შემცველი ნანოკომპოზიციური მასალა.

E ceramic matrix nanocomposite

R материал нанокomпозиционный с керамической матрицей

R нанокomпозит с керамической матрицей

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

166. მ. ლითონური მატრიცით; ნანოკომპოზიტი ლითონური მატრიცით / ნანოკომპოზიციური - ერთი ან მეტი ძირითადი ლითონური ფაზის შემცველი ნანოკომპოზიციური მასალა.

E metal matrix nanocomposite

R материал нанокomпозиционный с металлической матрицей

R нанокomпозит с металлической матрицей

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

167. მ. პოლიმერული მატრიცით; ნანოკომპოზიტი პოლიმერული მატრიცით / ნანოკომპოზიციური - ერთი ან მეტი ძირითადი პოლიმერული ფაზის შემცველი ნანოკომპოზიციური მასალა.

E polymer matrix nanocomposite

R материал нанокмпозиционный с полимерной матрицей

R нанокомпозит с полимерной матрицей:

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

168. მ. თიხით არმირებული პოლიმერული მატრიცით; ნანოკომპოზიტი თიხით არმირებული პოლიმერული მატრიცით / ნანოკომპოზიციური - ნანოკომპოზიციური მასალა პოლიმერული მატრიცით, რომელიც შეიცავს თიხის ნანოსტრუქტურირებულ ფაზას.

E polymer clay nanocomposite

R нанокмпозиционный материал с полимерной матрицей, армированный глиной

R нанокомпозит с полимерной матрицей, армированный глиной

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

169. მ. / ნანოსტრუქტურირებული - მასალა, რომელსაც აქვს შინაგანი ან ზედაპირული ნანოსტრუქტურა.

A nanostructured material

R материал /наноструктурированный

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

170. მ. / ნანოფორიანი (ნანოფორული, ნანოფოროვანი) – მყარი მასალა ნანოფორებით

E nanoporous material

R нанопористый материал

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

171. მას-სპექტრომეტრია; ICP-MS / ინდუქციურად შეკრული პლაზმით - ობიექტის კვლევის მეთოდი მას-სპექტრომეტრით, რომელიც დაფუძნებულია ობიექტის მიერ გამოფრქვეული ცალკეული იონებისა და მათი ნაკადების რეგისტრაციაზე, აეროზოლის სახით გატარებული ინდუქციურად შეკრული არგონის პლაზმაში, რომელიც წარმოიქმნება სპეციალური სანთურით და გადის მაღალი სიხშირის იდუქციურობის კოჭში (ინდუქტორში).

E inductively coupled plasma mass spectrometry

E ICP-MS

R масс-спектрометрия с индуктивно связанной плазмой

R ИСП-МС

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

172. მ.; SIMS / მეორეული იონების - ობიექტის კვლევის მეთოდი მას-სპექტრომეტრით, რომელიც ეფუძნება, სივრცეში და/ან დროში განაწილებული ობიექტის მეორეული იონების ერთობლივ რეგისტრაციას, რომლებიც დაყოფილი არიან იონის მასის მის მუხტთან ფარდობის მნიშვნელობების მიხედვით და აღძრულია ობიექტის ზედაპირის დაბომბვით პირველადი იონების ნაკადით.

E secondary-ion mass spectrometry

E SIMS

R масс-спектрометрия вторичных ионов

R МСВИ

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

173. მეთოდი; BET მეთოდი / ბრუნაუერის, ემეტისა და ტელერის - დისპერსული ფხვნილებისა და / ან ფორიანი მყარი სხეულების საერთო (შინაგანი და გარეგანი) ზედაპირის კუთრი ფართობის განსაზღვრის მეთოდი ადსორბირებული აირის რაოდენობის ექსპერიმენტულად მიღებული მონაცემებით და გამოთვლით ბრუნაუერის, ემეტისა და ტელერის მიერ გამოყვანილი ფორმულით.

E Brunauer - Emmett - Teller Method

E BET method

R метод Брунауэра, Эммета и Теллера

R метод БЭТ

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

174. მ.; კოულტერის მრიცხველი / ელექტრომგრძობიარე ზონის - ელექტროლიტურ ხსნარში ნაწილაკების ზომების მიხედვით განაწილებისა და ნაწილაკების ზომების განსაზღვრის მეთოდი, რომელიც ეფუძნება გაუმტარი (არადენგამტარი) ტიხრის (ამპულის კედელის) მცირე დიამეტრის ნახვრეტში ნაწილაკების გავლისას წარმოქმნილი ელექტროლიტური ძაბვის იმპულსის გაზომვას.

E electrical zone sensing

E Coulter counter

R метод электрочувствительной зоны

R метод Коултера:

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

175. მემბრანა - ტიხარი, რომლის განივი ზომები მნიშვნელოვნად მეტია მის სისქეზე, ისეთი სტრუქტურით, რომელიც უზრუნველყოფს გაყოფილი ფაზების კომპონენტების სელექციურ გადატანას მამოძრავებელი ძალების მოქმედებით.

E membrane

R мембрана

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

176. მ. / ნანოფორვანი - მემბრანა, რომელსაც აქვს ურთიერთდაკავშირებული ღია ნანოფორები (არხები); ნანოფორებიანი მემბრანა, რომელიც ნივთიერებას ატარებს თხევად ან აირულ მდგომარეობაში.

E nanoporous membrane

R нанопористая мембрана

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

177. მეტალფულერენი - ენდოედრალური ფულერენი, რომელიც შეიცავს მეტალების ერთ ან რამდენიმე იონს.

E metallofullerene

R металлофуллерен

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

178. მექანიზმი; ფირის „შრედაშრე + კუნძულოვანი“ ზრდის მექანიზმი / სტრანსკი-კრასტანოვას ფირის ზრდის - ფუძემდებელი ფირის ფორმირების პროცესი, რომელიც იწყება ორგანოზომილებიანი შრის წარმოქმნით და მთავრდება მასზე ურთიერთდაკავშირებული ატომების (კუნძულების) ჯგუფების ფორმირებით.

E Stranski — Krastanow growth

R механизм роста пленки Странского-Крастанова

R механизм "последнего-плюс-островкового" роста пленки

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

179. მიკროდამუშავება / დიდჩქარული - დიდჩქარული (როგორც წესი, 30 000 ბრ/წთ-იდან 100 000 ბრ/წთ-ამდე) მიკროდამუშავება ორ- და სამგანზომილებიანი ზუსტი ნამზადების შესაქმნელად მოცულობითი საგნიდან ან მასალის ზედაპირიდან, განსაზღვრული გეომეტრიის საჭრელი ხელსაწყოებით.

E high-speed micromachining

R высокоскоростная микрообработка

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

180. მიკროსასწორი; QCM /კვარცის კრისტალური - საზომი მოწყობილობა, რომელშიც კვარცის კრისტალური რეზონატორის (მიკროსასწორის გადამწოდის) სიხშირის ცვლილება იზომება მასის ცვლილების დასადგენად.

E quartz crystal microbalance;

E QCM

R метод пьезоэлектрического микровзвешивания

R MПM

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

181. მიკროსკოპია; AFM / ატომურ-ძალური (მოძვ. ტერმინები - მასკანირებელი ძალური მიკროსკოპია; SFM) - მიკროსკოპით ობიექტის კვლევის მეთოდი, რომლის დროსაც ობიექტის გამოსახულების ფორმირება ხდება სკანირების (გაშლის) პროცესში ზონდის გადამწოდის (კანტილევერის) ობიექტის ზედაპირთან ურთიერთქმედების ძალის რეგისტრაციის შედეგად.

E atomic force microscopy

E AFM

E scanning force microscopy (deprecated)

E SFM (deprecated)

атомно-силовая микроскопия

R ACM

ССM (Устарело: сканирующая силовая микроскопия)

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

182. მ.; NSOM; ახლოველის სკანირების ოპტიკური მიკროსკოპია; SNOM /ახლოველის ოპტიკური მასკანირებელი - სინათლის მიკროსკოპით ობიექტის კვლევის მეთოდი, რომლის დროსაც გამოსახულების ფორმირება ხდება ელექტრომაგნიტური ველის ურთიერთქმედების რეგისტრაციით ობიექტსა და მისი ზედაპირის მასკანირებელი ოპტიკური ზონდის წვეროს (რომლის რადიუსი ნაკლებია გამოსხივებული სინათლის ტალღაზე) შორის.

E near-field scanning optical microscopy

E NSOM

E scanning near-field optical microscopy

E SNOM

R сканирующая оптическая микроскопия ближнего поля

R СОМБП

R ближнепольная сканирующая оптическая микроскопия

R БСОМ

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

183. მ. გამოსახულების კონტრასტის გაძლიერებით; SEEC / ელიფსომეტრული - ობიექტის კვლევის მეთოდი, ფართოკუთხიანი ოპტიკური სისტემის სინათლის მიკროსკოპით, იგი გამოსახულების ფორმირებას ახდენს ობიექტის გამოსახულების კონტრასტის გამაძლიერებელი გადაჯვარედინებული პოლარიზატორებით, რომლებიც აფიქსირებენ ობიექტიდან არეკლილ სინათლის სხივებს, ხოლო ფუძემშრიდან ან სასაგნე მინიდან არეკლილ სხივებს ბლოკავენ.

E surface enhanced ellipsometric contrast microscopy

E SEEC microscopy

R эллипсометрическая микроскопия с усилением контраста изображения

R ЭМУК

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

184. მ.; TEM / გამჭოლავი ელექტრონული - ობიექტის კვლევის მიკროსკოპული მეთოდი, რომლის დროსაც ობიექტის ან მისი დიფრაქციული სურათის გამოსახულების ფორმირება ხდება ობიექტში გამჭოლად გამავალი და მასთან ურთიერთმოქმედი დაფოკუსებული ელექტრონული კონით (ელექტრონული ზონდით).

E transmission electron microscopy

E TEM

R просвечивающая электронная микроскопия

R ПЭМ

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

185. მ.; STEM / გამჭოლავი (გამჭვირავი) მასკანირებელი ელექტრონული - ობიექტის კვლევის მიკროსკოპული მეთოდი, რომლის დროსაც ობიექტის ან მისი დიფრაქციული სურათის გამოსახულების ფორმირება ხდება ობიექტში გამჭოლად გამავალი

და მასთან ურთიერთმოქმედი დაფოკუსებული ელექტრონული კონით (ელექტრონული ზონდით).

E scanning transmission electron microscopy

E STEM

R просвечивающая растровая электронная микроскопия

R ПРЭМ

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

186. მ.; LEEM / დაბალი ენერჯის (ნელი) ელექტრონების ობიექტის კვლევის მიკროსკოპული მეთოდი, რომლის დროსაც ობიექტის გამოსახულებას ან მის დიფრაქციულ სურათს აყალიბებს დრეკადად არეკლილი დაბალი ენერჯის ელექტრონები, რომლებიც წარმოიქმნებიან (გენერირდებიან) ელექტრონული კონით ობიექტის ზედაპირის სკანირების გარეშე.

E low energy electron microscopy

E LEEM

R микроскопия медленных электронов

R ММЭ

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

187. მ. / ზემალაღი გარჩევადობის - ობიექტის მიკროსკოპით კვლევის მეთოდი, რომელიც აყალიბებს მის გამოსახულებას დიფრაქციულ ზღვარზე უფრო მეტი სივრცითი გარჩევადობით.

E super-resolution microscopy

R микроскопия сверхвысокого разрешения

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

188. მ. / ლოკალიზაციის (ფლუორესცენციური მოლეკულების) - ზემალაღი გარჩევადობის მიკროსკოპიის სახე, რომლის დროსაც ობიექტის გამოსახულება რეკონსტრუირდება მასში ფლუორესცენტური მოლეკულების (ფლუოროფორების) განაწილების შესახებ მაღალი სიზუსტით რეგისტრირებული და შენახული ინფორმაციის მიხედვით.

E localization microscopy

R микроскопия локализованных флуоресцентных молекул
= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

189. მ.; SEM / მასკანირებელი ელექტრონული - ობიექტის სტრუქტურის, შედგენილობისა და ფორმის მიკროსკოპული კვლევის მეთოდი, რომლის დროსაც ობიექტის გამოსახულება ფორმირდება ობიექტის ზედაპირის სკანირებისას ელექტრონული ზონდით (ელექტრონული კონით) და ელექტრონული ზონდით ინდუცირებული მახასიათებელი მეორეული პროცესების რეგისტრაციით (მაგალითად, მეორეული ემისია, ელექტრონების უკუგაბნევა და რენტგენული გამოსხივება).

E scanning electron microscopy

E SEM

R сканирующая электронная микроскопия

R СЭМ

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

190. მ.; SPM / მასკანირებელი ზონდური - ობიექტის მიკროსკოპული კვლევის მეთოდი, რომლის დროსაც ობიექტის გამოსახულება ფორმირდება ზონდის მექანიკური გადაადგილებით და ზონდსა და ობიექტის ზედაპირს შორის ურთიერობის რეგისტრაციით.

E scanning probe microscopy

E SPM

R сканирующая зондовая микроскопия

R СЗМ

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

191. მ. / მასკანირებელი იონური - ობიექტის კვლევის მიკროსკოპული მეთოდი, რომლის დროსაც ობიექტის გამოსახულება ფორმირდება ობიექტის ზედაპირის სკანირებისას 0.1-იდან 1.0 ნმ-ამდე დიამეტრის დაფოკუსებული იონური კონით.

E scanning ion microscopy

R растровая ионная микроскопия

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

192. მ.; STM / მასკანირებელი ტუნელური - ობიექტის ზედაპირის რელიეფის კვლევა მასკანირებელი ზონდური მიკროსკოპით, რომელიც გამოსახულებას აყალიბებს მუხტის მატარებელ დენგამტარ საკვლევ ობიექტსა და მისი ზედაპირის მასკანირებელ ზონდს შორის შუალედში ტუნელირების შესახებ მონაცემების რეგისტრაციით.

E scanning tunnelling microscopy

E STM

R сканирующая туннельная микроскопия

R STM

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

193. მ. / ოპტიკური კონფოკალური - ობიექტის კვლევის მეთოდი სინათლის მიკროსკოპით, რომელსაც ფოკალური სიბრტყის წინ განთავსებული მცირე ნახვრეტის დიფრაგმა აქვს. იგი საშუალებას იძლევა დაარეგისტრიროს მხოლოდ სინათლის ის სხივები, რომლებიც გამოდის ობიექტის საანალიზო წერტილიდან და ბლოკავს სინათლის სხივებს სხვა წერტილებიდან.

E confocal optical microscopy

R конфокальная световая микроскопия

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

194. მ.; TIRF მიკროსკოპია / სრული შინაგანი არეკვლის ფლუორესცენციური - ობიექტის კვლევის მეთოდი ოპტიკური მიკროსკოპით, რომელშიც ობიექტის გამოსახულება ფორმირდება გარდატეხის სხვადასხვა მაჩვენებლის მქონე ორი არის გამყოფ თხელ სასაზღვრო შრეში აგზნებული მილევადი ტალღით გამოსხივებული ფლუორესცენციის რეგისტრირებით

E total internal reflection fluorescence microscopy

E TIRF microscopy

R флуоресцентная микроскопия полного внутреннего отражения

R ФМПВО

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

195. მ. / ფლუორესცენციური - ობიექტის კვლევის მეთოდი სინათლის მიკროსკოპით, რომელიც ობიექტის გამოსახულებას ემნის მის მიერ გამოსხივებული ფლუორესცენტის რეგისტრირებით.

E fluorescence microscopy

R флуоресцентная микроскопия

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

196. მოდიფიცირება / ზედაპირის იონურ-სხიური - აჩქარებული იონების კონით ობიექტის ზედაპირის ცვლილების პროცესი. რომლის მიზანია მასზე არაერთგვაროვნების, მათ შორის, ნანოსკალის ინტერვალის შესაბამისი ზომებისა წარმოქმნაც.

E ion beam surface reconstruction

R ионно-лучевое модифицирование поверхности

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

197. მოწყობილობა - მოცემული ფუნქციის შესასრულებლად მატერიალური ელემენტი ან ასეთი ელემენტების კრებული.

E device

R устройство

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

198. მ. / ნანოტექნოლოგიური - მოწყობილობა, რომელიც შედგება მატერიალური ელემენტისგან ან ასეთი ელემენტების ნაკრებისგან, რომელთა უნიკალური საექსპლუატაციო და ფუნქციური მახასიათებლები მიღებულია ნანოტექნოლოგიის გამოყენებით.

E nano-enabled device

R нанотехнологическое устройство

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

199. მ.; OPV / ორგანული ფოტოელექტრონული - ფოტოელექტრონული მოწყობილობა, რომელშიც მზის სხივური ენერგია ელექტრულ ენერგიად გარდაიქმნება ორგანულ მასალებში.

E organic photovoltaic device

E OPV

R органическое фотоэлектрическое устройство

R ОФЭУ

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

200. მრიცხველი; CPC / კონდენსირებული ნაწილაკების - მოწყობილობა, რომელიც ზომავს ნაწილაკების რიცხვით რაოდენობას (კონცენტრაციას) აეროზოლში (კონდენსაციის ეფექტის გამოყენებით აეროზოლის ნაწილაკების ზომის გასაზრდელად).

E condensation particle counter

R CPC

R счетчик конденсированных частиц

R СКЧ

შენიშვნა: ზოგიერთ შემთხვევაში, კონდენსაციის ნაწილაკების მრიცხველს შეიძლება ეწოდოს "კონდენსაციის ბირთვის მრიცხველი (CNC)".

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

201. ნანოაეროზოლი - დენადი ნანოდისპერსული სისტემა აირისებრი მატრიცით, რომელიც შეიცავს ერთ ან მეტ თხევად ან მყარ ნანოფაზას (ნანოობიექტების ჩათვლით).

E nano-aerosol

R наноаэрозоль

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

202. ნანოარხი - გაჭიმული ნანოჩაღრმავება ან ღია ნანოფორი

E nanopore

R наноканал

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

203. ნანობარათი (ნანოჩიპი) / მეხსიერების - მოწყობილობა, რომლის მატრიცის ზედაპირზეც მოწესრიგებულადაა განთავსებული ნანობიექტები ან ნანოსკალის ინტერვალში ფუნქციური და ტოპოგრაფიული თავისებურობის მქონე ობიექტები.

E nanoarray

R наночип

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

204. ნანობიოკონიუგატი - ჰიბრიდული ნაწილაკი, რომელიც შედგება ნანომასალაზე მიმაგრებული ბიოლოგიური მოლეკულისგან.

შენიშვნა: კონიუგატი – კოვალენტურად დაკავშირებული რამდენიმე მოლეკულის კომპლექსი.

E nanobioconjugate

R нанобиоконъюгат

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

205. ნანობიოტექნოლოგია - ტექნოლოგიური მეთოდების ერთობლიობა, რომელიც დაფუძნებულია ნანოტექნოლოგიის, ბიოლოგიაში ნანოტექნოლოგიის ან ბიოტექნოლოგიის მეცნიერულ საფუძვლებზე.

E nanobiotechnology

R нанобиотехнология

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

206. ნანობოლქვი - რამდენიმე სფეროსმაგვარი კონცენტრული გარსით წარმოქმნილი ნანონაწილაკი.

E nano-onion

R нанолуковица

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

207. ნანობოლქვი / ნახშირბადის - ნანობოლქვი, რომელიც ნახშირბადისგან შედგება.

E carbon nano-onion

R нанолюковица / углеродная

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

208. ნანობოჭკო - ნანობიექტი, რომლის ხაზოვანი ზომები ორი განზომილებით ნანოსკალის ინტერვალშია, ხოლო მესამე განზომილება მნიშვნელოვნად მეტია.

E nanofibre

R нановолокно

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

209. ნ.; CNF / ნახშირბადის - ნანობოჭკო, რომელიც ნახშირბადისგან შედგება.

E carbon nanofibre

E CNF

R нановолокно;

R УНВ

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

210. ნანოდანაფარი - დანაფარი, რომლის სისქის ზომა ნანოსკალის ინტერვალშია.

E nanocoating

R нанопокрывтие

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

211. ნანოელექტრონიკა - ელექტრონიკის განყოფილება, რომელიც შეისწავლის ფუნქციური ელექტრონული მოწყობილობების დაპროექტებისა და დამზადების მეთოდებს, რომელთა კომპონენტების ზომები ნანოსკალის ინტერვალშია.

E nanoelectronics

R наноэлектроника

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

212. ნანოემულსია - დენადი ნანოდისპერსული სისტემა, რომელიც შეიცავს ერთ ან მეტ თხევად ნანოფაზას.

E nano-emulsion

R наноэмульсия

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

213. ნანოზემოქმედება - უჯრედისა და სუბუჯრედის დონეებზე მანიპულირება ნანომასალების და ნანოსკალის ინტერვალის სისტემების თვისებების გამოყენებით.

E nanointervention

R нановоздействие

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

214. ნანოკაფსულა - ნანოობიექტი, რომელსაც აქვს ერთზე მეტი ქიმიურად ან სტრუქტურულად გამოყოფილი კედლის ფენა, ღრუ ან მთელი ბირთვი, რომელიც განკუთვნილია დიაგნოსტიკური და სამკურნალო საშუალებების ან კონტრასტული აგენტების გადასატანად.

E nanocapsule

R нанокапсула

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

215. ნანოკვანძი (ხელსაწყოთმშენებლობა) - მოწყობილობის ნანოტექნოლოგიური კომპონენტი.

E nano-subassembly

R наноузел

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

216. ნანოკილიტა; ნანოფურცელი - ნანოფირფიტა, რომლის ზომები ჰორიზონტალურ სიბრტყეში მნიშვნელოვნად აღემატება სისქის ზომას.

E nanofilm

E nanosheet

R нанофольга

R нанолист

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

217. ნანოკონუსი - კონუსისებრი ფორმის მქონე ნანობოჭკო ან ნანონაწილაკი.

E nanoscone

R наноконус

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

218. ნანოკრისტალი - კრისტალური სტრუქტურის მქონე ნანო-ობიექტი.

E nanopcrystal

R нанокристалл

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

219. ნანოლენტი - ნანოფირფიტა, რომლის ხაზოვანი ზომები ორი განზომილებით ნანოსკალის ინტერვალშია თანაფარდობით $> 2:1$ -ზე და მნიშვნელოვნად ნაკლებია მესამე განზომილებაზე.

E nanoribbon

R нанолента

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

220. ნანოლენტი / ნახშირბადის - ნანოლენტი, რომელიც ნახშირბადისგან შედგება.

E carbon nanoribbon

R нанолента / углеродная

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

221. ნანოლითოგრაფია / დიპ-პენ - ატომურ-ძალური მიკროსკოპის ზონდით (სკანირების წვერით) სპეციალური მასალის ფუძემდებზე გადატანისა და მოცემული შაბლონის შესატყვისი 100 ნმ-ზე ნაკლები ზომის რელიეფური გამოსახულების ჩამოყალიბების პროცესი, რომელიც წყლის მენისკის გავლით ფუძემდებზე გადაპირსა და ზონდს შორის დიფუზიით მიმდინარეობს.

E dip-pen nanolithography

R перьевая нанолитография

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

222. ნანომავთული (ნანოსადენი) - დენგამტარი ან ნახევარგამტარი ნანობოჭკო.

E nanowire

R нанопроволока

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

223. ნანომანიპულატორი - მაღალი სიზუსტის მოწყობილობა, რომელიც განკუთვნილია ნანომასალებთან სამუშაოდ ნანოსკალის ინტერვალში.

E nanomanipulator

R наноманипулятор

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

224. ნანომასალა - მყარი ან თხევადი მასალა, რომელიც მთლიანად ან ნაწილობრივ შედგება ისეთი სტრუქტურული ელემენტებისგან, რომელთა ზომაც თუნდაც ერთი განზომილებით ნანოსკალის ინტერვალშია.

E nanomaterial

R наноматериал

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

225. ნ. / ლუმინესცენციური (შუქმფენი) - ნანომასალა, რომელიც გამოსცემს ხილულ გამოსხივებას ელექტრული ველით ან ოპტიკური გამოსხივებით მისი ატომებისა და მოლეკულების აგზნებისას.

E luminescent nanomaterial

R люминесцентный наноматериал

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

226. ნ. / საინჟინრო (ტექნიკური) - კონკრეტული გამოყენებისთვის ან მოთხოვნილი ფუნქციის რეალიზაციისთვის დამზადებული ნანომასალა.

E engineered nanomaterial

R наноматериал / технический

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

227. ნ. / სამრეწველო - მოთხოვნილი თვისებებით და / ან შედგენილობით წინასწარგანზრახვით დამზადებული ნანომასალა.

E manufactured nanomaterial

R наноматериал / промышленный

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

228. ნ. / შემთხვევითი - პროცესის მსვლელობისას შემთხვევით წარმოქმნილი ნანომასალა (პროცესის შემთხვევითი თანამდევ პროდუქტი).

E incidental nanomaterial

R наноматериал / побочный

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

229. ნანომატარებელი (ნანოგადამტანი) - ნანოობიექტი ან უფრო მსხვილი ზომის ობიექტი, რომელსაც თავის ზედაპირზე, თავისი მოცულობითი სტრუქტურის შიგნით ან სიღრუეში გადააქვს დიაგნოსტიკური ან სამკურნალო საშუალებები, რომელთა ზომებიც ნანოსკალის ინტერვალშია.

E nanopcarrier

E наноноситель

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

230. ნანომელანი - შედგენილობა, რომელიც შეიცავს ნანომასალებს და გამოიყენება საბეჭდად.

E nano-ink

R наночернила

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

231. ნანომემბრანა - მემბრანა, რომლის სისქის ზომა ნანოსკალის ინტერვალშია.

E nanomembrane

R наномембрана

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

232. ნანომილაკი - დრუ ნანობოჭკო.

E nanotube

R нанотрубка

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

233. ნ. / გირლანდისებრი ნახშირბადის - ნახშირბადის ნანომილაკი, რომელიც შედგენილია გრაფენის წაკვეთილი ნანოკონუსებისგან.

E cup-stacked carbon nanotube

R гирляндная углеродная нанотрубка

R ГУНТ

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

234. ნ.; SWCNT / ერთკედლიანი ნახშირბადის - ნახშირბადის ნანომილაკი, რომელიც შედგება გრაფენის ერთი ცილინდრული შრისგან.

E single-wall carbon nanotube

E SWCNT

R одностенная углеродная нанотрубка

R ОУНТ

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

235. ნ.; MWCNT / მრავალკედლიანი ნახშირბადის - ნახშირბადის ნანომილაკი, რომელიც შედგება ერთმანეთში კონცენტრულად ან თითქმის კონცენტრულად ჩადგმული გრაფენის შრე-

ებისგან, სადაც შრეებს შორის მანძილი გრაფიტის შრეთაშორისი მანძილის ანალოგიურია.

E multiwall carbon nanotube

R MWCNT

R многостенная углеродная нанотрубка

R МУНТ

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

236. ნ.; CNT / ნახშირბადის - ნანომილაკი, რომელიც ნახშირბადისგან შედგება.

E carbon nanotube

E CNT

R нанотрубка / углеродная

R УНТ

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

237. ნ.; DWCNT / ორკედლიანი ნახშირბადის - მრავალკედლიანი ნახშირბადის ნანომილაკი, რომელიც შედგენილია ორი კონცენტრულად ერთმანეთში ჩადგმული ერთკედლიანი ნახშირბადის ნანომილაკისგან.

E double-wall carbon nanotube

E DWCNT

R двустенная углеродная нанотрубка

R ДУНТ

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

238. ნანომოწყობილობა - მოწყობილობა, რომელშიც მატერიალური ელემენტის ან ასეთი ელემენტების ერთობლიობის ზომები ნანოსკალის ინტერვალშია.

E nanoscale device

R наноустройство

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

239. ნანონაწილაკი - ნანობიექტი, რომლის ხაზობრივი ზომები სამივე განზომილებით ნანოსკალის ინტერვალშია.

E nanoparticle

R наночастица

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

240. ნ. „ბირთვი-გარსი“- ნანონაწილაკი, რომელიც შედგება ბირთვისა და ერთი ან რამდენიმე გარსისგან.

E core-shell nanoparticle

R наночастица «ядро-оболочка»

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

241. ნანონემსი - ხისტი (მაგარი) ნანობოჭკო, მუდმივი, ცვალებადი ან კონუსური ფორმის გარე დიამეტრით, რომელიც შექმნილია სითხის ან ნანობიექტების გარკვეულ უჯრედებში ან ქსოვილებში შესატანად და გამოიყენება ბიოლოგიური სტრუქტურების ინდენტირებისთვის.

E nanoneedle

R наноигла

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

242 ნანობიექტი - მატერიალური ობიექტი, რომლის ხაზოვანი ზომები ერთი, ორი ან სამივე განზომილებით ნანოსკალის ინტერვალშია.

E nano-object

R нанообъект

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

243. ნ. / საინჟინრო (ტექნიკური) - კონკრეტული გამოყენებისთვის ან მოთხოვნილი ფუნქციის რეალიზაციისთვის დამზადებული ნანობიექტი.

E engineered nano-object

R нанообъект / технический

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

244. ნ. / სამრეწველო - მოთხოვნილი თვისებებით და / ან შედგენილობით წინასწარგანზრახვით დამზადებული ნანოობიექტი.

E manufactured nano-object

R нанообъект / промышленный

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

245. ნ. / შემთხვევითი - პროცესის მსვლელობისას შემთხვევით (წინასწარგანზრახველად) წარმოქმნილი ნანოობიექტი.

E incidental nano-object

R нанообъект / побочный

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

246. ნ. / შენიღბული - ნანოობიექტი, რომელიც სპეციალურადაა შექმნილი სხეულის იმუნური სისტემის მიერ აღმოჩენის ან უარყოფის თავიდან ასაცილებლად.

E stealth nano-object

R замаскированный нанообъект

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

247. ნანოპარკი (ნანომილაკის ჭოტი) / **ნახშირბადის** - ნახშირბადის ნანომილაკში ჩასმული ფულერენების ხაზოვანი მასივი.

E carbon nanorearod

R наностручок / углеродный

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

248. ნანოპინცეტი - ინსტრუმენტი, რომლის დახმარებითაც შესაძლებელია ნანოობიექტის ან უფრო მსხვილი ობიექტის ზედაპირის ნანო სკალის შესატყვისი ელემენტის მიტაცება (ხელში ჩაგდება) და გათავისუფლება.

E nanopincher

R нанопинцет

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

249. ნანორქა / ნახშირბადის - მოკლე, არასწორი ფორმის ნახშირბადის ნანომილაკი, რომლის წვერო ნანოკონუსია.

E carbon nanohorn

R углеродный нанорог

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

250. ნანოსკალა - ხაზოვანი ზომების ინტერვალი 1-იდან 100 ნმ-ამდე.

შენიშვნა: ნანობიექტების უნიკალური თვისებები, უპირატესად, ამ ინტერვალში გამოვლინდება).

E nanoscale

R нанодиапазон

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

251. ნანოსტრუქტურა - სხვადასხვა ნივთიერების ურთიერთდაკავშირებული ნაწილებისგან შედგენელი კომპოზიცია, რომელშიც ერთი ან რამდენიმე ნაწილის ხაზობრივი ზომები ნანოსკალის ინტერვალშია.

E nanostructure

R наноструктура

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

252. ნ. / მრავალშრიანი - მრავალშრიანი სტრუქტურა, რომლის სისქის ზომა ნანოსკალის ინტერვალშია.

E nanomultilayer

R многослойная наноструктура

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

253. ნანოსტრუქტურირება / ბლოკ-თანაპოლიმერის - ნანოსტრუქტურების ფორმირების პროცესი ბლოკ-თანაპოლიმერული მასალის განსაზღვრულ ფაზაში შესაბამისი ნივთიერების დამატებით.

E block copolymer templating

R наноструктурирование блок-сополимера

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

254. ნანოსუსპენზია - დენადი ნანოდისპერსული სისტემა, რომელიც დისპერსირებულ მყარ ფაზას შეიცავს.

E nanopuspension

R наносуспензия

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

255. ნანოსფერო (სფერული ნანობიექტი) - სფეროსებრი ნანობიექტი.

E nanopshere

R наносфера (сферический нанообъект)

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

256. ნანოტექნოლოგია - მეცნიერული ცოდნის გამოყენება მატერიალური ობიექტების შესწავლის, დაპროექტების, წარმოებისა და აღნაგობის მართვის გასაუმჯობესებლად ნანოსკალის ინტერვალში ამ ობიექტების ზომებსა და სტრუქტურაზე დამოკიდებული იმ თვისებების ან დამახასიათებელი მოვლენების გამოყენებით, რომლებიც შესაძლებელია ცალკეულ ატომებსა და მოლეკულებს ან ანალოგიურ მაკროობიექტებს არ ჰქონდეს.

E nanotechnology

R нанотехнология

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

257. ნ. / ბიოინსპირებული - ტექნოლოგია, რომელიც ნანომასალების შემუშავებისას და /ან ნანომასალების, მოწყობილობების ან სისტემების, ნანოსკალის ინტერვალში დამზადებისას ბიოლოგიის პრინციპებს ეფუძნება,

E bio-inspired nanotechnology

R биомиметическая нанотехнология

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

258. ნანოტვიფვრვა - რელიეფური გამოსახულების მიღების - პროცესი - ნანოსკალის ინტერვალის ზომების შესაბამისი მოცემული სურათის შაბლონის ჩაწნევით ფუძემრეზე დატანილი რეზისტის ფენაში (მოცულობაში).

E nano-embossing

R нанотиснение

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

259. ნანოტოქსიკოლოგია - ცოდნის სფერო, რომელიც შეისწავლის ტოქსიკოლოგიის გამოყენებას ნანომასალების კვლევებისას.

E nanotoxicology

R нанотоксикология

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

260. ნანოფაზა - მასალის არე ან არეები, რომლის/რომელთა ხაზოვანი ზომები ერთი, ორი ან სამივე განზომილებით არის ნანოსკალის ინტერვალში და მკაფიოდ განსხვავდება მასალის სხვა უბნებისგან ფიზიკური ან ქიმიური მახასიათებლებით.

E nanophase

R нанофаза

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

261. ნანოფირი - ფირი, რომლის სისქის ზომა ნანოსკალის ინტერვალშია.

E nanofilm

R нанопленка

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

262. ნანოფირფიტა - ნანოობიექტი, რომლის ხაზოვანი ზომები ერთ განზომილებაში ნანომეტრიული სკალის ინტერვალშია, ხოლო ზომები დანარჩენ ორ განზომილებაში გაცილებით დიდია.

E nanotape

R нанопластина

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

263. ნანოფორი - სილრუე, რომლის ხაზოვანი ზომები თუნდაც ერთი განზომილებით ნანოსკალის ინტერვალშია.

E nanopore

R нанопора

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

264. ნანოქაფი - მასალა, თხევადი ან მყარი ძირითადი ფაზით (მატრიცით), შევსებული მეორე - აირული ფაზით.

E nanofoam

R нанопена

შენიშვნა: ნანოქაფს აქვს დაბალი სიმკვრივე. იგი შეიცავს ნანოსტრუქტურირებულ მატრიცას, რომელიც შეიცავს მაგალითად, ნანოსკალის ინტერვალის შესაბამისი ზომების სილრუეებსა და კედლებს ან/და აირული ნანოფაზის ბუშტებს (დახურული ნანოქაფი).

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

265. ნ. / თხევადი - აირული ნანოფაზით შევსებული დენადი ნანოდისპერსული სისტემა.

E liquid nanofoam

R нанопена / жидкая

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

266. ნ. / მყარი - მყარმატრიციანი ნანომასალა, რომელიც შევსებულია აირული ფაზით.

E solid nanofoam

R нанопена / твердая

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

267. ნანოქერცლი - ნანოფირფიტა, რომელსაც აქვს განივკვეთის შეზღუდული ზომები.

E nanoflake

R наночешуйка

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

268. ნანოღერო - ხისტი, მასიური (არაღრუ) ნანობოჭკო.

E nanorod

R наностержень

R нанопруток

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

269. ნანოშრე - შრე, რომლის სისქის ზომა ნანოსკალის ინტერვალშია.

E nanolayer

R нанослой

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

270. ნანოჩაღრმავება - ჩაღრმავება ზედაპირზე, რომლის ხაზოვანი ზომები თუნდაც ერთ განზომილებაში ნანოსკალის ინტერვალშია.

E nanopit

E наноуглубление

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

271. ნაწილაკი - გარკვეული ფიზიკური საზღვრების მქონე ნივთიერების უმცირესი ნაწილი.

E particle

R частица

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

272. ნ. / ნანოსტრუქტურირებული ბირთვიანი („ბირთვი-გარსი“) - ნაწილაკი, რომელიც შედგება 1-იდან 100 ნმ-ამდე დიამეტრის ბირთვისა და 1-იდან 100 ნმ-ამდე სისქის გარსისგან (გარსებისგან).

E nanostructured core-shell particle

R наноструктурированная частица «ядро-оболочка»

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

273. ნ. (ნაწილაკი -კომპონენტი) / **შემადგენელი** - ნაწილაკი, რომელიც უფრო მსხვილი ნაწილაკის განუყოფელი ნაწილია.

E constituent particle

R частица-компонент

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

274. ნ. / **პირველადი** - საწყისი ნაწილაკი აგლომერატების, აგრეგატების ან მათი ნარევის წარმოსაქმნელად (ფორმირებისთვის).

E primary particle

R частица / первичная

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

275. ნ. / **ულტრამცირე** - ნაწილაკი 0,1 მკმ-ზე ნაკლები ეკვივალენტური დიამეტრით.

E ultrafine particle

R ультрамелкая частица

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

276. ობიექტი / ნანოსტრუქტურირებული - ობიექტი, რომლის შიგა ან ზედაპირული სტრუქტურა ნანოსკალის ინტერვალშია.

E nanostructured

R объект / наноструктурированный

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

277. ოჟე-ელექტრონი - ელექტრონი, რომელიც მაიონებული გამოსხივების ზემოქმედებით ტოვებს ატომს და ათავისუფლებს ადგილს (ქმნის ვაკანსიას) მის ერთ-ერთ შიგა გარსზე.

E Auger electron

R оже-электрон

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

278. ოჟე-სპექტროსკოპია; AES / ელექტრონული - ელექტრონული სპექტრომეტრით ობიექტის კვლევის მეთოდი, რომელიც ეფუძნება ობიექტის ზედაპირიდან გამოსხივებული (გამოფრქვეული), ოჟე-ელექტრონების ენერგეტიკულ სპექტრთა რეგისტრაციას.

E Auger electron spectroscopy

E AES

R электронная оже-спектроскопия

R ЭОС

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

279. ორმო / კვანტური - პოტენციური ორმო, რომელშიც ხდება ნაწილაკების კვანტური წატაცება ერთ განზომილებაში.

E quantum well

R квантовая яма

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

280. პიროლიზი (პიროგენეზი) / აეროზოლის - მყარი აგრეგირებული მასალის, მათ შორის, ნანომასალის, მიღების პროცესი, რომლის დროსაც ფუძემოზე ილექება დაწვის ან წინასწარ განსაზღვრულ ტემპერატურამდე გახურების შედეგად აეროზოლის სახით გაფრქვეული საწყისი მასალა.

E pyrogenesis

R пиролиз аэрозоля

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

281. პოლიმერიზაცია / ზედაპირის - ფუძემოყრის ზედაპირზე პოლიმერული ფირის მიღების პროცესი საწყისი მონომერის აირული ან თხევადი ფაზისგან.

E surface polymerization

R полимеризация на поверхности

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

282. პ. ადგილზე (in-situ) / ინტერკალაციური - საწყის შრეობრივ არაორგანულ მასალაში მონომერის შეტანისა და შემდგომ მის პოლიმერიზაციაზე დაფუძნებული ნანოკომპოზიტის მიღების პროცესი.

E in-situ intercalative polymerization

R интеркаляционная полимеризация

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

283. პოტენციალი; ზეტაპოენციალი /ელექტროკინეტიკური - სხვაობა თხევადი ფაზისა და სრიალის სიბრტყის ელექტრულ პოტენციალებს შორის.

E electrokinetic potential

E zeta potential

R электрокинетический потенциал

R дзета-потенциал

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

284. პროდუქცია / ნანოგაუმჯობესებული - ნანოტექნოლოგიით დამზადებული პროდუქტები, რომლებიც აუმჯობესებენ პროდუქციის წინასწარმოთხოვნილ საექსპლუატაციო და ფუნქციურ მახასიათებლებს.

E nano-enhanced

R продукция / наноулучшенная

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

285. პ. / ნანოტექნოლოგიური - პროდუქცია, რომლის უნიკალური საექსპლუატაციო და ფუნქციური მახასიათებლები მიღებულია ნანოტექნოლოგიით.

E nano-enabled

R продукция / нанотехнологическая

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

286. პროცესი / ნანოტექნოლოგიური წარმოების (ნანოწარმოების) - ღონისძიებების ერთობლიობა, რომელიც მოიცავს: ნანომასალების მიზანმიმართულ სინთეზს, დამზადებას ან თვისებების მართვას ან ნანოსკალის ინტერვალში დამზადების პროცესის ცალკეულ საფეხურებს კომერციული მიზნებისთვის.

E nanomanufacturing process

R процесс нанотехнологического производств

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

287. პროცესი (მეთოდი) / სტობერის - ტეტრაალკილორთოსილიკატიდან სილიკატური მასალის (სილიციუმის დიოქსიდის) ნანონაწილაკების მიღების პროცესი, რომელიც ექვემდებარება ჰიდროლიზს სპირტითა და ამიაკით დამუშავებისას (წყალთან ან მის გარეშე).

E Stober process

R метод Стобера

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

288. ჟანგვა; ელექტროქიმიური ანოდიზაცია / ლითონის ანოდური - ნანოფორების წარმოქმნის კონტროლით, ლითონის ფუძე-შრეზე (ანოდზე) არალითონური არაორგანული დანაფარის ელექტროქიმიური მეთოდით მიღების პროცესი.

E electrochemical anodization

R анодное окисление металла

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

289. რადიუსი / ინერციის - ობიექტის ცენტრზე გამავალი ღერძის ირგვლივ მასის განაწილების ზომა, რომელიც გამოიხატება, როგორც ამ ღერძის მიმართ ინერციის მომენტიდან კვადრატული ფესვის შეფარდება ობიექტის მასასთან.

E radius of gyration

R радиус инерции

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

290. რეზონანსი; EPR / ელექტრონული პარამაგნიტური - მუდმივ მაგნიტურ ველში მოთავსებული პარამაგნიტური ნაწილაკების მიერ ელექტრომაგნიტური ენერგიის რეზონანსული შთანთქმა რადიოსიხშირულ დიაპაზონში. მოვლენა საფუძვლად უდევს არანულოვანი ელექტრონული სპინური მაგნიტური მომენტის (ელექტრონების კენტი რაოდენობის) მქონე სისტემების კვლევის მეთოდს.

E electron paramagnetic resonance

E EPR

R электронный парамагнитный резонанс

R ЭПР

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

291. საფუძვლები; ნანომეცნიერება / ნანოტექნოლოგიის მეცნიერული - ცოდნის სისტემა მატერიის თვისებების შესახებ ნანოსკალის ინტერვალში, რომელშიც მჟღავნდება ზომებსა და სტრუქტურებზე თვისებებისა და მოვლენების ისეთი დამოკიდებულება, რომელიც განსხვავდება ცალკეულ ატომებში, მოლეკულებში ან მოცულობით მასალებში გამოვლენილი თვისებებისა და მოვლენებისგან.

E nanoscience

R основы нанотехнологий / научные

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

292. სენსორი / ნანოფორიანი - ნანოფორებიანი სენსორი, რომლის საშუალებითაც შესაძლებელია ობიექტის შერჩევითად აღმოჩენა და გამოცნობა.

E nanopore sensor

R нанопористый сенсор

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

293. სიბრტყე; ძვრის სიბრტყე / სრიალის - აბსტრაქტული სიბრტყე, მყარი და თხევადი ფაზების გამყოფი საზღვარი,

რომელთან ფარდობითაც, გარე ზემოქმედებით, თხევადი ფაზა მოძრაობს.

E slipping plane

E shear plane

R плоскость скольжения

R плоскость сдвига

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

294. სიმკვრივე / ელექტრული მუხტის ზედაპირული - სიდიდე, რომელიც ახასიათებს ელექტრული მუხტის განაწილებას ობიექტის ზედაპირზე, რომელიც წარმოიქმნება თხევადი მასიდან იონების კუთრი ადსორბციის ან იონების ზედაპირული ჯგუფების დისოციაციის შედეგად.

E electric surface charge density

R поверхностная плотность электрического заряда

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

295. სინთეზი; ორფაზიანი მეთოდები / ორფაზა ნანოკომპოზიციური მასალების - ნანოკომპოზიციური მასალის მიღების პროცესი, რომელიც შედგება ორი განცალკევებული ფაზისაგან, ორკომპონენტური საწყისი ნარევის წინასწარ განსაზღვრულ ტემპერატურამდე გახურებისა და სწრაფი გაცივებისაგან.

E two-phase methods

R синтез двухфазных нанокomпозиционных материалов

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

296. სინთეზი საპირისპირო (შექცეულ) მიცელებში - საწყისი მასალის ხსნარში შესაბამისი რეაგენტის გამოყენებით მოთხოვნილი ზომებისა და ფორმის ნანონაწილაკების ჩამოყალიბების პროცესი. იგი ეფუძნება მიცელას ბირთვში ნანონაწილაკების წარმოქმნას, რომელთა ზრდაც იზღუდება მიცელას გარსით.

E reverse micelle process

R синтез в обратных мицеллах

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

297. სინთეზი / სურფაქტანტული - ნანაომასალის მიღების პროცესი თვითაწყოებით. იგი მიმდინარეობს საწყის მასალაზე ზედაპირულად აქტიური ნივთიერების (სურფაქტანტის) დამატებით, რომლის მოლეკულებიც სტუქტურის წარმომქმნელ აგენტად გვევლინება. მასალის შემდგომი გამყარებისას სტრუქტურული ელემენტები ყალიბდება ნანოსკალის ზღვრებში.

E surfactant templating

R матричный синтез

R темплатный синтез

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

298. ს. / ფოტოთერმული - ფუძემშრეზე დასაღეჯი მყარი მასალის, ნანონაწილაკების ჩათვლით, მიღების პროცესი საწყისი გაზისებრი ნივთიერების ინფრაწითელი გამოსხივებით მოცემულ ტემპერატურამდე გახურების შედეგად.

E photothermal synthesis

R термическое разложение инфракрасным излучением

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

299. სისტემა; DMAS / ნაწილაკების დიფერენციალური ელექტრული ძვრადობის ანალიზის - აეროზოლის სუბმიკრონული ნაწილაკების ზომების მიხედვით განაწილების გასაზომი სისტემა, რომელიც შედგება DMAS-ის, ნეიტრლიზატორის, ნაწილაკების მთვლელის, შემაერთებელი მილების, კომპიუტერისა და პროგრამული უზრუნველყოფისგან.

E differential mobility analysing system

E DMAS

R система анализа дифференциальной электрической подвижности частиц

R САДЭП

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

300. ს.; ნანოდისპერსია / ნანოდისპერსული - განსხვავებული შედგენლობის უწყვეტ ფაზაში დისპერსირებული ნანობიექტების ან ნანოფაზების შემცველი მასალა.

E nanodispersion

R система / нанодисперсная

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

301. ს. / ნანოდისპერსული დენადი - უწყვეტ თხევად ფაზაში დისპერსირებული ნანობიექტების ან ნანოფაზების შემცველი ჰეტეროგენული მასალა.

E fluid nanodispersion

R нанодисперсная система /текучая

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

302. ს.; NEMS / ნანოელექტრომექანიკური - ნანომოწყობილობა ერთი ან რამდენიმე ელექტრონული და არაელექტრონული კომპონენტით, რომელთა კომბინირებული ელექტრული და მექანიკური თვისებები უზრუნველყოფს მოწყობილობის მიერ მოცემული ფუნქციის შესრულებას.

E nano-electromechanical systems

E NEMS

R наноэлектромеханическая система

R НЭМС

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

303. სიჩქარე / ელექტროფორეზული - ნაწილაკების სიჩქარე ელექტროფორეზის დროს.

E Electrophoretic velocity

R электрофоретическая скорость

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

304. სპექტრომეტრი / ელექტრონული - მოწყობილობა, რომელიც განკუთვნილია ელექტრონების რაოდენობის (რიცხვის) განსაზღვრის ან ამ რიცხვის პროპორციული ინტენსიურობის გასაზო-

მად, ელექტრონების კინეტიკური ენერჯისგან დამოკიდებულებით.

E electron spectrometer

R электронный спектрометр

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

305. სპექტროსკოპია; NMR სპექტროსკოპია / ბირთვული მაგნიტური რეზონანსული - ბირთვული მაგნიტური რეზონანსის მოვლენაზე დაფუძნებული ობიექტის ატომებისა და მოლეკულების ფიზიკური და ქიმიური თვისებების კვლევის მეთოდი.

E nuclear magnetic resonance spectroscopy

E NMR spectroscopy

R спектроскопия ядерного магнитного резонанса

R ЯМР-спектроскопия

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

306. ს.; მესბაუერის სპექტროსკოპია / გამა-რეზონანსული - რეზონანსული შთანთქმის ეფექტზე დაფუძნებული ობიექტის კვლევის მეთოდი ატომური ბირთვიდან მონოენერგეტიკული გამაგამოსხივების განაცემის გარეშე, რომელსაც რადიოაქტიური წყარო გამოასხივებს (აფრქვევს).

E Mossbauer spectroscopy

R гамма-резонансная спектроскопия

R мессбауэровская спектроскопия

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

307. ს.; EELS / ელექტრონული მახასიათებელი ენერჯის (და)კარგვის - ელექტრონული სპექტრომეტრით ობიექტის კვლევის მეთოდი, დაფუძნებული მონოენერგეტიკული წყაროს მიერ გამოსხივებული და არადრეკადად გაფანტული ელექტრონების (რომლებმაც დაკარგეს ენერჯის ფიქსირებული ულუფები ობიექტთან ურთიერთქმედების პროცესში) ენერგეტიკული სპექტრების რეგისტრაციაზე.

E electron energy loss spectroscopy

E EELS

R спектроскопия характеристических потерь энергии
электронами

R СХПЭЭ

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა
განმარტებითი ლექსიკონი

308. ს.; EDS; EDX / ენერგოდისპერსიული რენტგენული - ობიექტის კვლევის მეთოდი, რომელიც დაფუძნებულია, ცალკეული ფოტონის ენერგეტიკული სპექტრის და მათი (ფოტონების) რაოდენობის (რიცხვის) რეგისტრაციასა და ციფრული ჰისტოგრამის აგებაზე, იგი აღწერს რენტგენული გამოსხივების ინტენსიურობის განაწილებას ფოტონების ენერგიების მიხედვით.

E energy-dispersive X-ray spectroscopy

E EDS

E EDX

R энергодисперсионная рентгеновская спектроскопия

R ЭДРС

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა
განმარტებითი ლექსიკონი

309. ს.; SERS / ზედაპირულად გაძლიერებული რამანის – ობიექტის კვლევის მეთოდი, რომელიც დაფუძნებულია სინათლის კომბინაციური გა(ნ)ბნევის გაძლიერების მოვლენის ეფექტზე. იგი ვლინდება შესაბამისი სინათლით დასხივებისას ლითონის ზედაპირზე (ფუძემდებზე) ნანოსკალის მასშტაბის უსწორმასწორობების მქონე ადსორბირებული მოლეკულების ან ნანოობიექტების მეშვეობით.

E surface enhanced Raman spectroscopy

E SERS

R спектроскопия поверхностно-усиленного комбинационного
рассеяния света

R СПУКР

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა
განმარტებითი ლექსიკონი

310. ს. / ოპტიკური - ობიექტის კვლევის მეთოდი, რომელიც დაფუძნებულია ელექტრომაგნიტური გამოსხივების სპექტრების შესწავლაზე ხილული, ულტრაიციფერი ან ინფრაწითელი ტალღების სიგრძეების დიაპაზონებში.

E optical spectroscopy

R оптическая спектроскопия

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

311. ს. / რენტგენული ფოტოელექტრონული - ელექტრონული სპექტრომეტრით ობიექტის კვლევის მეთოდი, რომელიც დაფუძნებულია, რენტგენის სხივებით დასხივებული ობიექტის ზედაპირიდან გამოსხივებული (გამოფრქვეული) ფოტოელექტრონებისა და ოქე-ელექტრონების ენერგეტიკული სპექტრების რეგისტრაციაზე.

E X-ray photoelectron spectroscopy

E XPS

R рентгеновская фотоэлектронная спектроскопия

R РФЭС

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

312. ს. / რამანის (სინათლის კომბინაციური გა(ნ)ბნევის) - ნივთიერების მოლეკულების ენერგეტიკული დონეების კვლევის მეთოდი, რომელიც ეფუძნება სინათლის კომბინაციურ გა(ნ)ბნევას.

E Raman spectroscopy

R спектроскопия комбинационного рассеяния света

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

313. ს.; TERS / ლოკალურად (წვეროთი) გაძლიერებული რამანის - ობიექტის კვლევის მეთოდი, რომელიც დაფუძნებულია პოლარიზებული სინათლით დასხივებისა და აქტიური ერთეული უბნის ზედაპირულად გაძლიერებული სინათლის კომბინაციური გა(ნ)ბნევის ანლიზზე, საკვლევი ობიექტის უშუალო სიახლოვეს განთავსებული ლითონის ზონდის დახმარებით.

E tip enhanced Raman spectroscopy

E TERS

R спектроскопия локально усиленного комбинационного
рассеяния света

R СЛУКР

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა
განმარტებითი ლექსიკონი

**314. ს.; UV-Vis სპექტროსკოპია / სპექტრის ულტრაიისფერ და
ხილულ არეებში** - ობიექტის კვლევის მეთოდი, რომელიც და-
ფუძნებულია ელექტრომაგნიტური გამოსხივების სპექტრების
შესწავლაზე ტალღის სიგრძეების ხილულ და ულტრაიისფერ
დიაპაზონებში.

E ultraviolet-visible spectroscopy

E UV-Vis spectroscopy

R спектроскопия в ультрафиолетовой и видимой областях
спектра

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა
განმარტებითი ლექსიკონი

315. ს; UPS / ულტრაიისფერი ფოტოელექტრონული - ობიექტის
კვლევის მეთოდი ელექტრონული სპექტრომეტრით, რომელიც
დაფუძნებულია ულტრაიისფერი სხივებით დასხივებული ობი-
ექტის ზედაპირიდან გამოსხივებული (გამოფრქვეული) ფოტო-
ელექტრონების ენერგეტიკული სპექტრების რეგისტრაციაზე.

E ultraviolet photoelectron spectroscopy

E UPS

R ультрафиолетовая фотоэлектронная спектроскопия

R УФЭС

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა
განმარტებითი ლექსიკონი

316. ს. / ფლუორესცენციური - ობიექტის კვლევის მეთოდი, რო-
მელიც დაფუძნებულია შესასწავლ ობიექტში, მისი სინათლით
აგზნებისას, წარმოქმნილი ფოტოლუმინესცენციური მოვლე-
ნით გამოწვეული ელექტრომაგნიტური გამოსხივების სპექ-
ტრების შესწავლაზე.

E fluorescence spectroscopy

R флуоресцентная спектроскопия

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

317. ს. / ფლუორესცენციური კორელაციური; FCS - ობიექტის კვლევის მეთოდი, რომელიც დაფუძნებულია ფლუორესცენციის ინტენსიურობის ფლუქტუაციის კორელაციურ ანალიზზე.

E fluorescence correlation spectroscopy

E FCS

R флуоресцентная корреляционная спектроскопия

R ФКС

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

318. ს.; PL სპექტროსკოპია / ფოტოლუმინესცენციური - ობიექტის კვლევის მეთოდი, რომელიც დაფუძნებულია საკვლევი ობიექტის მიერ ფონონების შთანთქმისა და გამოსხივების შედეგად წარმოქმნილი ელექტრომაგნიტური გამოსხივების სპექტრების შესწავლაზე.

E photoluminescence spectroscopy

E PL spectroscopy

R фотолюминесцентная спектроскопия

R ФЛ-спектроскопия

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

319. ს. ფურიეს გარდაქმნით; FTIR /ინფრაწითელი - კვლევის მეთოდი, რომელიც ეფუძნება, საკვლევი ობიექტის ინფრაწითელი გამოსხივებით დასხივებისას შთანთქმის სპექტრის რეგისტრაციასა და მიღებული ინტერფეროგრამების დამუშავებას მათემატიკური მეთოდით, რომელსაც ფურიეს გარდაქმნები ეწოდება.

E Fourier transform infrared spectroscopy

E FTIR

R инфракрасная спектроскопия с преобразованием Фурье

R Фурье-ИКС

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

320. ს.; XAS / შთანთქმის რენტგენული - ობიექტის კვლევის მეთოდი, რომელიც ეფუძნება ობიექტის რენტგენული გამოსხივების შთანთქმის კოეფიციენტის მასზე დაცემული გამოსხივების ენერგიაზე დამოკიდებულების განსაზღვრას.

E X-ray absorption spectroscopy

E XAS

R рентгеновская спектроскопия поглощения

R РСП

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

321. სტრუქტურა / მრავალშრიანი - ერთმანეთთან მიერთებული შრეების (მიმდებარე ფენების) ან მონოშრეების სისტემა.

E multilayer

R многослойная структура

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

322. სუსპენზია - თხევადი არაერთგვაროვანი სისტემა, რომელშიც დისპერსულ ფაზას წარმოადგენს მყარი ნივთიერების ნაწილაკები.

E suspension

R суспензия

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

323. ტექნოლოგია / ზოლ - გელი - მასალების მიღების პროცესი საწყისი ხსნარის ან სუსპენზიის (ზოლის) გარდაქმნით კოლოიდურ სისტემაში (გელში), იგი შედგება თხევადი დისპერსიული არისაგან, რომელიც დისპერსიული ფაზის ნაწილაკების შეერთებით წარმოქმნილ სივრცულ ბადეშია მოთავსებული.

E sol-gel processing

R золь-гель технология

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

324. ტვიფრვა - რელიეფური გამოსახულების მიღების პროცესი დასამუშავებელი მასალის შრეში მოცემული სურათის შაბლონის ჩაწნხით.

E embossing

E imprinting

R тиснение

R импринтинг

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

325. ტომოგრაფია / ატომურ-ზონდური - ობიექტის კვლევის მას-სპექტომეტრული მეთოდი, რომელიც დაფუძნებულია იმპულსურად გაფრქვეული ნანობოჭკოდან (საკვლევი ობიექტიდან) გამოვარდნილი ცალკეული ატომების ან მოლეკულების რეგისტრაციაზე.

E atom-probe tomography

R атомно-зондовая томография

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

326. ტრანზისტორი / ერთელექტრონული - ტრანზისტორი, რომელშიც დენის გადაცემა იმართება ცალკეული ელექტრონით.

E single-electron transistor

R одноэлектронный транзистор

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

327. ფართობი / მასის მიხედვით გამოთვლილი ზედაპირის კუთრი - ნივთიერების ზედაპირის საერთო (შიგადაგარე) ფართობის მის მასასთან შეფარდება.

E mass specific surface area

R удельная площадь поверхности, вычисляемая по массе

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

328. ფ. / მოცულობის მიხედვით გამოთვლილი ზედაპირის კუთრი - ნივთიერების ზედაპირის საერთო (შიგა და გარე) ფართობის მის მოცულობასთან შეფარდება.

E volume specific surface area

R удельная площадь поверхности, вычисляемая по объему

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

329. ფირი - უწყვეტი თხელი მასალა ფუძემდებზე ან მის გარეშე.

E film

R пленка

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

330. ფ. / ნანოკომპოზიტური - მყარი ფირი, რომელიც შედგება ფაზებად დაყოფილი ორი ან მეტი მასალისაგან, რომელთაგან ერთი ან მეტი ნანოფაზაა.

E nanocomposite ilm

R нанокomპozитная пленка

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

331. ფ. / ნანოსტრუქტურირებული - ფირი, რომელსაც აქვს შინაგანი ან ზედაპირული სტრუქტურა ნანოსკალის ინტერვალში.

E nanostructured film

R нанoსტრუქტურированная пленка

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

332. ფლუორესცენცია - ობიექტის მიერ გამოსხივების შთანთქმის მოვლენა, რომელსაც მოჰყვება შთანთქმული ენერჯის გამოყოფა უფრო გრძელი სიგრძის ტალღის გამოსხივებით.

E fluorescence

R Флуоресценция

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

333. ფ.; XRF / რენტგენული - მეორეული გამოსხივება, რომელიც წარმოიქმნება საკვლევი ობიექტის მაღალენერგეტიკული რენტგენული გამოსხივების კონით დასხივებისას.

E X-ray fluorescence

E XRF

R рентгеновская флуоресценция

R PΦ

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

334. ფორმა / ნაწილაკების - ნაწილაკის გარეგანი გეომეტრიული მოხაზულობა.

E particle shape

R форма частицы

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

335. ფორმირება / ლენგმიურ-ბლოჯეტის ფირის - მოლეკულური მონოშრის მიღების პროცესი ორი არის (აირულისა და თხევადის) გამყოფ საზღვარზე სპეციალური კიუვეტის გამოყენებით, დამუშავებული ირვინგ ლენგმიურის და კატარინა ბლოჯეტის მიერ.

E Langmuir - Blodgett film formation

R формирование пленки Ленгмюра - Блоджетт

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

336. ფ. / მრავალშრიანი ფირის - რამდენიმე ცალკეული ფირის ფუძემრესთან ვალცვით შეერთებული მრავალშრიანი ფირის მიღების პროცესი.

E multilayer film process

R формирование многослойной пленки

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

337. ფ.; VLS / „ორთქლი - სითხე - კრისტალი“ ზრდის მექანიზმით ნანობოჭკოების - ფუძემრეზე ნანობოჭკოს მიღების პროცესი, საწყისი აირისებრი მასალიდან თხევადი კატალიზატორით.

E vapour-liquid-solid nanofibre synthesis

E VLS

R формирование нановолокон по механизму роста «пар — жидкость — кристалл»,

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

338. ფოტოლითოგრაფია; ოპტიკური ლითოგრაფია - ფუძემდებ-ზე გამოსახულების მიღების პროცესი, ფუძემდების დანაფარ ფოტორეზისტზე, წინასწარგანსაზღვრული შაბლონის გავლით, ელექტრომაგნიტური გამოსხივების დასხივებით.

შენიშვნა: როგორც წესი, შაბლონი მზადდება ფოტორეზისტის მასალისგან.

E photolithography

E optical lithography

R фотолиитография

R оптическая литография

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

339. ფ.; EUV / ექსტრემალური ულტრაიისფერი - მოცემული შაბლონის აღწარმოებით ფოტორეზისტის შრეში რელიეფური გამოსახულების ფორმირების პროცესი ულტრაიისფერი გამოსხივების 10 - 20 ნმ-ამდე ტალღის სიგრძის დიაპაზონში.

E extreme ultraviolet lithography

E EUV

R фотолиитография в экстремальном ультрафиолете

R ФЭУ

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

340. ფ. / ფაზურ-კონტრასტული - ნანოსკალის ზღვრების შესაბამისი ზომებისა და გაუმჯობესებული გარჩევადობის მქონე გამოსახულების მიღების პროცესი, ფუძემდების დანაფარი ფოტორეზისტის ელექტრომაგნიტური დასხივებითა და შაბლონში (ფოტოშაბლონში) გავლით, რომელსაც გამავალი დასხივების ფაზის დამდვრელი სტრუქტურა აქვს.

E phase-contrast photolithography

R фазоконтрастная фотолиитография

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

341. ფ.; DUV / ღრმა ულტრაიისფერ დიაპაზონში - ფოტორეზისტის შრეში მოცემული შაბლონის ასახვით რელიეფური გამოსახულების ფორმირების პროცესი, ულტრაიისფერი გამოსხივების ტალღის სიგრძის 100-იდან 280 ნმ-ამდე დიაპაზონში.

E deep ultraviolet lithography

R DUV

R фотолиитография в глубоком ультрафиолете

R ΦΓΥ

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

342. ფოტოლუმინესცენცია - ლუმინესცენცია, რომელიც წარმოიქმნება ნივთიერების მიერ ამგზნები ოპტიკური გამოსხივების შთანთქმისას.

E photoluminescence

R фотолюминесценция

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

343. ფუნქციონალიზაცია / ზედაპირის - ქიმიური ან ფიზიკური ქიმიური ზემოქმედებით ობიექტის ზედაპირისათვის მოცემული ქიმიური ან ფიზიკური თვისებების მინიჭების პროცესი.

E surface functionalization

R функционализация поверхности

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

344. ფულერენი - მოლეკულა, რომელიც შეიცავს ლუწი რაოდენობის ნახშირბადის ატომებს, რომლებიც მნიან მრავალწახნაგის ჩაკეტილ ამოზნექილ ზედაპირს, რომლის თორმეტი წახნაგი ხუთკუთხედებითაა წარმოქმნილი, ხოლო დანარჩენი - ექვსკუთხედებით.

E fullerene

R фуллерен

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

345. ფ. / ენდროედრალური - ფულერენი, რომლის გარსის შიგნით ერთი ან რამდენიმე ატომია მოთავსებული.

E endohedral fullerene

R фуллерен / эндодральный

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

346. ფხვნილი / ნანოსტრუქტურირებული - ფხვნილი, რომელიც შეიცავს ნანოსტრუქტურირებულ აგლომერატებს, ნანოსტრუქტურირებულ აგრეგატებს ან ნანოსტრუქტურირებული მასალის სხვა ნაწილაკებს.

E nanostructured powder

R порошок / наноструктурированный

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

347. ქრომატოგრაფია; SEC / ზომის გამორიცხვის - თხევადი ქრომატოგრაფიის სახე, რომელშიც ნივთიერებების დაყოფა ემყარება გარკვეული ჰიდროდინამიკური მოცულობის მოლეკულების ელიურებას (ამოკრებას გამორეცხვით) ქრომატოგრაფის სვეტში, რომელიც შევსებულია ფოროვანი არაადსორბირებადი (არამთამნთქმელი) მასალით და რომლის ფორების ზომები ამ მოლეკულების ზომების შესაბამისია.

E size-exclusion chromatography

E SEC

R гель-проникающая хроматография

R ГПХ

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

348. შეერთება; ნანოშეერთება / ნანოგანზომილების ელექტრული - სადენების ან დენგამტარი მასალების ურთიერთკავშირი, რომელიც წარმოქმნის ნანოგანზომილების ელექტრულ კონტაქტს დენის გასატარებლად.

E nanoscale electric interconnect

E nanoscale interconnect

R наноразмерное электрическое соединение

R наносоединение:

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

349. შეცხობა / ელექტროიმპულსური პლაზმური - პრესფორმაში მოთავსებული გამტარი ან ნახევარგამტარი მასალის ფხვნილის შემჭიდროების პროცესი წნევის ზემოქმედებით, გახურებით 1000 K/წთ სიჩქარით, მასში მუდმივი დენის იმპულსის გატარებით და შემდგომი გაცივებით, 1000 K/წთ-მდე სიჩქარით, მარცვლის ზომების შეუცვლელად.

E spark plasma sintering

R электроимпульсное плазменное спекание

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

350. შ. (სინთეზირება) / ნანონაწილაკების - თერმული დამუშავებით საწყისი მასალის ნანონაწილაკების შეერთების პროცესი, რომლის დროსაც მათი ურთიერთქმედება აქტიურდება ატომების გადაადგილებით შიგნით და ნანონაწილაკებს შორის

E nanoparticle sintering

R спекание наночастиц

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

351. შრე - დისკრეტული (წყვეტადი) მასალა, რომელიც კონდენსირებული ფაზის შიგნით ან ზედაპირზეა, მისი ზომები კი შეზღუდულია ერთი განზომილებით.

E layer

R слой

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

352. შ. / ნანოსტრუქტურირებული - შრე, რომლის შიგა ან ზედაპირული სტრუქტურა ნანოსკალის ინტერვალშია.

E nanostructured layer

R наноструктурированный слой

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

353. შრობა / გაფრქვევით - სითხიდან ან სუსპენზიისგან მშრალი ფხვნილის მიღების პროცესი, რომელიც ეფუძნება სითხის ან სუსპენზიის წვეთების შეშხაპუნებას (ინექციას) საჭირო ტემპერატურამდე გახურებული გაზის ნაკადში და შემდგომ მყარი ნაწილაკების დალექვას.

E spray drying

R распылительная сушка

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

354. შ. / სუბლიმაციური (გაყინვით) - ნივთიერების დეჰიდრატაციის (გაუწყლოვნების) ან მისგან გამხსნელის მოცილების პროცესი ნივთიერების სწრაფი გაყინვით და შემდეგ გამყარებული წყლის ან გამხსნელის ვაკუუმში აორთქლებით.

E freeze drying

R сублимационная сушка

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

355. შუქდიოდი; OLED / ორგანული - შუქდიოდი, რომელშიც სინათლე გამოსხივდება ორგანული მასალებიდან.

E organic light emitting diode

E OLED

R органический светодиод

R OLED

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

356. ჩამოსხმა / ფირის (კერამიკული) - კერამიკული ფირის მიღების პროცესი მოცემული ფორმებისა და ზომების ფუძემდრის ზედაპირის შევსებით კერამიკული მასალის სუსპენზიის მაკროსკოპული ფენით (რომელიც შეიძლება შეიცავდეს ნაწილაკებს).

E tape casting

R литье керамической ленты

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

357. ძვრადობა (მობილობა) / ელექტროფორეზული - ელექტროფორეზული სიჩქარის ფარდობა ელექტრული ველის დამაბულობასთან.

E electrophoretic mobility

R электрофоретическая подвижность

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

358. წარმოება „ზევიდან ქვევით“ / ნანოტექნოლოგიური - მაკროსკოპული ობიექტებიდან ნანობიექტების მიღების ტექნოლოგია.

E top-down nanomanufacturing

R нанотехнологическое производство „сверху вниз“

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

359.წ. „ქვევიდან ზევით“ / ნანოტექნოლოგიური - ტექნოლოგია, რომელიც ეფუძნება ატომების, მოლეკულების და/ან ნანობიექტების საწყის მასალებად გამოყენებას უფრო მსხვილი და ფუნქციურად რთული სტრუქტურების ან სხვადასხვა ობიექტის კონსტრუქციების ფორმირებისათვის.

E bottom up nanomanufacturing

R нанотехнологическое производство «снизу вверх»

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

360. წ. / ნანოტექნოლოგიური - წინასწარგანზრახული სინთეზი, დამზადება, ნანომასალების თვისებათა მართვა ან ნანოსკალის ინტერვალში დამზადების პროცესის ცალკეული ეტაპები კომერციული მიზნებისთვის.

E nanomanufacturing

R нанотехнологическое производство

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

361. წარმოებულები / ფულერენის - ქიმიური ნაერთები, რომლებიც წარმოქმნილია ფულერენებისაგან ნახშირბადის ჩანაცვლებით ან კომპონენტების კოვალენტური მიერთებით.

E fullerene derivatives

R производные фуллерена

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

362. წერა (ხატვა) / მასკანირებელი ზონდური მიკროსკოპით -

რელიეფური გამოსახულების მიღების პროცესი, რომლის დროსაც ფუძემშრის ზედაპირის წინასწარგანზრახული უბნები იცვლება მასკანირებელი ზონდური მიკროსკოპის წვერით - მელნით ან მის გარეშე.

E scanning force probe writing

R рисование с помощью сканирующего зондового микроскопа

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

363. წერტილი / კვანტური - ნანობიექტი, რომლის ხაზოვანი ზომები სამივე განზომილებაში ახლოსაა მოცემული მასალის ელექტრონის ტალღის სიგრძესთან და ელექტრონის პოტენციური ენერჯია შიგნით უფრო დაბალია, ვიდრე მის საზღვრებს გარეთ, ამასთან, ელექტრონის მოძრაობა შეზღუდულია სამივე განზომილებაში.

E quantum dot

R квантовая точка

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

364. წინაღობა / ნანოზომის კონტაქტის - ელექტრული წინაღობა, რომელიც წარმოიქმნება ნანოგანზომილების ელექტრული კონტაქტის არეში.

E nanoscale contact resistance

R сопротивление наноразмерного контакта

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

365. წნეხა გრებით / მრავალჯერადი - ლითონის თვისებების გაუმჯობესების პროცესი მისი მარცვლების ნანოსკალის ზომებამდე დაწვრილმანებით ინტენსიური პლასტიკური დეფორმირებისას, რომელიც მიმდინარეობს ფურცლოვანი ნაგლინის არა-

ერთჯერადი თანმიმდევრობით განმეორებადი კუმშვის დროს რელიეფური ზედაპირების მქონე ორ პუნსონს შორის და მოცემული კუთხით პუნსონების მობრუნებით, ჭედვით ან ვალცვით ნამზადის შემდგომი დამუშავებისას.

E multi-pass coin forging

R многократная штамповка с кручением

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

366. წ. / ცივი - გახურების გარეშე მიმდინარე მასალის წნევით დამუშავების პროცესი, რომლის მიზანია მასალის გამკვრივება, მის ნაწილაკებს შორის მანძილის ნანოსკალის ზღვრების შესაბამის დონემდე შემცირებით.

E cold pressing

R холодное прессование

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

367. წ. / ცხელი - ლითონური მასალის მიღების პროცესი, ფხვნილოვანი მასალის პრესფორმაში დაყალიბებით, წნევისა და ძირითადი კომპონენტის რეკრისტალიზაციის ტემპერატურაზე მაღალი ტემპერატურის ზემოქმედებით.

E hot pressing

R горячее прессование

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

368. ჰიდროლიზი / ცელულოზის მჟავა - ქიმიური რეაქცია მჟავას გამოყენებით, რომლის დროსაც ხდება ნანოკრისტალური ცელულოზის ამოღება ცელულოზიდან.

E acid hydrolysis of cellulose

R кислотный гидролиз целлюлозы

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

ნაწილი II

არასტანდარტული ტერმინები

401. აბლიაცია(ლათ. ablat - წართმევა) - მრავალმნიშვნელოვანი ფიზიკური ტერმინი, რომელიც აღნიშნავს ნივთიერების აცლას (წატაცებას) მყარი ტანის ზედაპირიდან გარსშემომდენი ცხელი აირის ნაკადით; მყარი ტანის ფიზიკაში - ნივთიერების მოცლა (აორთქლება) ზედაპირიდან ლაზერული გამოსხივების ზემოქმედებით.

E ablation

R абляция

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

402. აგლომერაცია (ლათ. agglomer - დამატება, დაგროვება) - დისპერსული ნაწილაკების სივრცული დაჯგუფება და ადჰეზია, რომლის შედეგადაც წარმოიქმნება შედარებით სუსტი ურთიერთქმედების ძალებით შეკავებული, ზომით უფრო მსხვილი „მეორეული“ ნაწილაკები [მეტალურგიაში - წვრილი მადნიდან ან მტვრისებრი მასალებიდან შედარებით მსხვილი ფორიანი ნაჭრების წარმოქმნა შეცხობით. აგლომერაციისას ადვილმდნადი ნაწილი გამყარებისას მყარ ნაწილაკებს ერთმანეთთან შეკრავს; მიკრობიოლოგიაში - მიკროორგანიზმების შეჯგუფების (გროვას, კლასტერის) წარმოქმნა].

E agglomeration

R агломерация

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

403. აგრეგაცია (ლათ. aggregatio - შეერთება, მიერთება) - 1. ელემენტების ერთ სისტემაში გაერთიანების პროცესი; 2. გაერთიანება, სიმულირება (გამოსახვა) რომელიმე ერთგვაროვანი მაჩვენებლების უფრო ზოგადი მაჩვენებლების მიღების მიზნით.

E Aggregation

R агрегация

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

404. ა. / ორთოკინეტიკური - ჰიდროდინამიკური მოძრაობით, როგორებიცაა: არევა, დალექვა (სედიმენტაცია) ან კონვექცია, გამოწვეული აგრეგაცია.

E aggregation orthokinetic

R агрегация / ортокинетическая

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

405. ა. / პერიკინეტიკური - ბროუნის მოძრაობით გამოწვეული აგრეგაცია.

E aggregation perikinetic

R агрегация / перикинетическая

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

406. ადჰეზია - (ლათ. adhaesio-მიკვრა, მიწებება) – თხევადი ან მყარი სხეულების შეჭიდულება მოლეკულური კონტაქტისას, რომლის დასარღვევად აუცილებელია გარე ზემოქმედება.

E adhesion

R адгезия

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

407. აეროგელი - მასალათა კლასი, გელი რომელშიც თხევადი ფაზა მთლიანადაა ჩანაცვლებული აირისებრით. ასეთ მასალას ერთდროულად მრავალი უნიკალური თვისება ახასიათებს: ძალიან დაბალი სიმკვრივე, მაღალი სისალე, გამჭვირვალობა, მხურვალსიმტკიცეობა და ა.შ.

E aerogel

R аэрогель

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

408. ალმასოიდი - მექანოსინთეზით ნახშირბადის ატომებისგან აგებული მტკიცე და ქიმიურად ნეიტრალური ალმასის მსგავსი სტრუქტურა.

E diamondoid

R алмазoid

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

409. ალოტროპია - ერთი და იმავე ქიმიური ელემენტის ორი ან რამდენიმე ფორმით (სხვადასხვა თვისებითა და აღნაგობით) არსებობის უნარი.

E allotropy

R аллотропия

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

410. ამბიგელი - ატმოსფერული წნევის პირობებში წყლის ან ორგანული გელის შრობის პროდუქტი, რომელიც, ქსეროგელი-სგან განსხვავებით, დაბალი - აეროგელის სიმკვრივეს მიახლოებული - სიმკვრივეთ ხასიათდება.

E ambigel

R амбигел

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

411. ამოჭმა (ლითოგრაფიაში) – ფოტოლითოგრაფიული პროცესის ეტაპი, რომელიც მოიცავს ფოტორეზისტის თხელი ფირით დაფარული ფუძეშრის დაუსხივებელი უბნებიდან ნეგატიური ან დასხივებული უბნებიდან პოზიტიური ფოტორეზისტის მოცილებას.

E lithography etchin

R травление в литографии

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

412. ამპლიფიკაცია - მოლეკულურ ბიოლოგიაში - დნმ-ის ასლების რაოდენობის ზრდა.

E amplification

R амплификация

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

413. ამფიფილური - ნივთიერება, რომელსაც ერთდროულად აქვს, როგორც ლიოფილური (კერძოდ, ჰიდროფილური), ასევე ლიოფობური (ჰიდროფობური) თვისებები.

413 amphiphilic

413 амфифильный

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

414. ანიზოტროპია - გარემოს (ნივთიერების, მასალის) თვისების დამოკიდებულება მიმართულებაზე (ამავე გარემოში სხვადასხვა მიმართულებით სხვადასხვა თვისებების გამოლენა).

E anisotropy

R анизотропия

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

415. ანოდირება - ლითონების, შენადნობებისა და ნახევარგამტარების ზედაპირის ელექტროქიმიური ჟანგვა (ანოდური ოქსიდირება).

E anodizing

R анодирование

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

416. ანტისხეული - ცხოველის ორგანიზმში უცხო ნივთიერების შეღწევის პასუხად B - ლიმფოციტებით სინთეზირებული, ამ ნივთიერებასთან სპეციფიკური სწრაფვის მქონე, ცილა (იმუნოგლობულინი).

E antibody

R антитело

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

417. არე / კოჰერენტული გა(ნ)ბნევის - ნივთიერების არე, რომელიც (მასზე) დაცემულ გამოსხივებას კოჰერენტულად განაბნევს, ე.ი. ისე რომ დაცემული გამოსხივება ცალსახად განსაზღვრავს გა(ნ)ბნეული გამოსხივების ფაზას.

E coherent scattering region

R область когерентного рассеяния

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

418. ასემბლერი ინგლ. assembler - ამწყობი) - ნანომეტრული მასშტაბის კიბერნეტიკული მოწყობილობა, რომელსაც წინასწარ მოცემული პროგრამის შესაბამისად ატომების ნაკრებისგან მექანოქიმიით მოლეკულების შექმნის (აწყობის) უნარი აქვს. შესაძლებელია მისი თვითკოპირებაც.

E assembler

R ассемблер

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

419. ატო - ფიზიკური სიდიდის ერთეულის სახელწოდების თავსართი. რომელიც ემსახურება იმ წილადი ერთეულების სახელწოდებათა შექმნას რომლებიც აღნიშნავენ ამოსავალი ერთეულის 10^{-18} ნაწილს. საერთაშორისო აღნიშვნაა a, ქართული ა. მაგ. 1ამ = 10^{-18} მ.

E even

R atto

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

420. ატომი - ქიმიური ელემენტის ნაწილაკი, რთული დასაყოფი სხეული. იგი შედგება თვით ატომზე ათასჯერ უფრო მცირე მკვრივი ბირთვისგან და გარემომცველი ელექტრონების ღრუბლისგან (ნანომანქანები მუშაობენ ატომებთან და არა ბირთვთან).

E atom

R атом

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

421. ატომიზაცია - მყარი ნაწილაკების მიღების მეთოდი გამდნარი მასალის დისპერსირებით, მასალის ხსნარის ან სუსპენზიის ისეთ პირობებში გაფრქვევით, რომელშიც მათი რღვევა

ხდება, ხოლო შემდეგ მყარდებიან ან შრებიან წვრილდისპერსული ფხვნილის ან აეროზოლის სახით. როგორც წესი, გამოიყენება 2 მკმ - ამდე (ე.ი. ნანოზომასზე მეტი) ზომის ნაწილაკების მისაღებად.

E atomization

R атомизация

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

422. ა. / ელექტროჰიდროდინამიკური - მიკრომეტრიულ დიაპაზონში მონოდისპერსიული წვეთების მიღების პროცესი. საქმენზე მიწოდებულ სითხესა და კონტრელექტროდს შორის წარმოქმნილი ელექტრული ველის ძაბვა როდესაც გადალახავს სითხის ზედაპირულ დაჭიმულობას წარმოიქმნება კონუსი, რომლისგან გამოსული წვრილი ჭავლი იშლება მონოდისპერსიულ წვეთებად.

E electrohydrodynamic atomization

R электрогидродинамическое распыление

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

423. აფეთქება / ელექტრო - ლითონების, ოქსიდების, ნიტრიდებისა და კარბიდების წვრილდისპერსული ფხვნილების მიღების მეთოდი გამტარის ($d = 0,1-1,0$ მმ) აფეთქებით, რომელსაც იწვევს მასში $10^{-5}-10^{-7}$ ს ხანგრძლივობით 10^4-10^6 ა მმ² სიმკვრივის დენის მძლავრი იმპულსის გატარება.

E electro-explosion

R электровзрыв

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

424. აქტივატორი - აღმასრულებელი მოწყობილობა ან მისი აქტიური ელემენტი, რომელიც გარდაქმნის ერთი სახის ენერგიას (ელექტრულს, მაგნიტურს, თერმულს, ქიმიურს) სხვა სახის (ყველაზე ხშირად მექანიკურ) ენერგიად, რაც გამოიწვევს მმართველი სიგნალით განსაზღვრული გარკვეული მოქმედების შესრულებას. აქტივატორებია: ელექტროძრავი, ელექტრული,

პნევმატური და ჰიდრავლიკური ამპრავები, სარელო მოწყობი-
ლობები და სხვა.

E actuator

R актюатор

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა
განმარტებითი ლექსიკონი

425. აქეპტორი - დონორიდან ელექტრონის ან ელექტრონული
წყვილის მიმღები ატომი ან მოლეკულა.

E acceptor

R акцептор

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა
განმარტებითი ლექსიკონი

426. ბაკმინსტერფულერენი - სტრუქტურა, რომლის ჩაკეტილი
გისოსი სამივე კოორდინატული მიმართულებით შედგება ნახ-
შირბადის სამოცი ატომისგან.

E buckminsterfullerene

R бакминстерфуллерен

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა
განმარტებითი ლექსიკონი

427. ბაქტერიოფაგი - ვირუსი, რომელსაც შეუძლია ბაქტერიუ-
ლი უჯრედების პარაზიტირება.

E bacteriophage

R бактериофаг

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა
განმარტებითი ლექსიკონი

428. ბიოინჟინერია - მეცნიერებისა და ტექნიკის მიმართულება,
რომელიც ავითარებს საინჟინრო პრინციპებს ბიოლოგიასა და
მედიცინაში.

E bioengineering

R биоинженерия

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა
განმარტებითი ლექსიკონი

429. ბიოტექნოლოგია - სამეცნიერო და საინჟინრო პრინციპების
გამოყენება მასალების გადასამუშავებლად ცოცხალი ორგანიზ-

მებით, ბიოლოგიური სისტემებითა და პროცესებით საქონლისა და მომსახურების შესაქმნელად. (სამრეწველო წარმოება ბიოლოგიური სისტემების გამოყენებით).

E biotechnology

R биотехнология

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

430. ბოჭკოები / ბორის - საკონსტრუქციო ბოჭკო, რომელიც მიიღება უწყვეტ წვრილ ძაფზე ან მავთულზე ბორის დალექვით.

E boron fibre

R борные волокна

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

431. ბ. / ნახშირბადის - საკონსტრუქციო ბოჭკოების ჯგუფი, რომელიც მოიცავს მიღების წესებით, სტრუქტურით, მექანიკური მახასიათებლებითა და დანიშნულების მიხედვით განსხვავებულ (სხვადასხვაგვარ) ნახშირბადის ბოჭკოებს.

E carbon fibres

R углеродные волокна

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

432. ბ. / სილიციუმის კარბიდის - საკონსტრუქციო ბოჭკო, რომელიც შედგება ნანოკრისტალური სილიციუმის კარბიდისგან.

E silicon carbide fibres

R карбидкремниевые волокна

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

433. ბუკიბოლი (სფერული) - იხ. ბაკმინსტერფულერენი.

E buckyball

R букибол(шаровой)

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

434. გა(ნ)ბნევა / სინათლის დრეკადი - გამჭვირვალე არეების სტრუქტურის კვლევის მეთოდი, სიხშირის უცვლელად გაბნეული სინათლის ინტენსიურობის ანალიზით.

E elastic light scattering

R упругое светорассеяние

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

435. განშრევა - 1. ბზარების წარმოქმნა მრავალშრიან კომპოზიტებში ფენების გამყოფ ზედაპირებზე (საზღვრებზე) გარე დატვირთვის მოქმედებით; 2. შრეობრივ ერთფაზა მასალებში ცალკეული შრეების მოხლეჩა (გაყოფა).

E delamination

R расслаивание

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

436. გაწმენდა / აეროზოლისგან - ჰაერიდან ნაწილაკების მოცილება სხვა ნაწილაკებით, ინერციული, გრავიტაციული ან დიფუზიური პროცესებით.

E aerosol scavenging

R очистка от аэрозоля

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

437. გელები / სუპრამოლეკულური - დაბალმოლეკულური გელწარმოქმნელი აგენტებისგან წარმოქმნილი გელები.

E supramolecular gels

R супрамолекулярные гели

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

438. გელი – მრავალმნიშვნელოვანი ტერმინია: 1. ზოგადად - სტრუქტურირებული სისტემა, რომელიც შედგება მაღალმოლეკულური და დაბალმოლეკულური ნივთიერებებისგან. სამგანზომილებიანი პოლიმერული კარკასი (ბადე, მატრიცა) გელებს ანიჭებს მყარი ტანის მექანიკურ თვისებებს: არადენადია, ინარ-

ჩუნებს ფორმის, სიმტკიცისა და დეფორმაციის უნარს (პლასტიკურობა, დრეკადობა);

2. კოლოიდურ ქიმიაში - დისპერსული სისტემა თხევადი დისპერსიული არით, რომელშიც დისპერსული ფაზის ნაწილაკები წარმოქმნიან სივრცულ სტრუქტურულ გისოსს;

3. პოლიმერების ქიმიაში - პოლიკონდენსაციის ან პოლიმერიზაციის არადნობადი და არახსნადი პროდუქტი;

4. საყოფაცხოვრებო ქიმიაში - ჟელესებრი ნივთიერება, რომელიც გამოიყენება თმის ვარცხნილობისას, აგრეთვე, როგორც სამედიცინო და კოსმეტიკური საშუალება.

E gel

R гель

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

439. გენომი - ორგანიზმის მთელი გენეტიკური ინფორმაციის (მემკვიდრული მასალის) ერთობლიობა, მისი სრული ქრომოსომული ნაკრები და ქრომოსომგარე (ექსტრაქრომოსომული) ელემენტები.

E genome

R геном

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

440. გეომოდიფიკატორი - საწვავ-საპოხი მასალებისა და ტექნოლოგიური არეების, გეოლოგიური წარმოშობის (იშვიათად ხელოვნური) მინერალების ბაზაზე დამზადებული სპეციალური მიკრო- ან ნანოდანამატი, რომელსაც შეუძლია დეტალების მოხახუნე ზედაპირებთან ურთიერთქმედებაში შესვლა, ლითონკერამიკული შრის წარმოქმნა და მოხახუნე ზედაპირების დეფექტების ნაწილობრივ აღდგენა.

E geomodifier

R геомодификатор

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

441. გრანულაცია - რაიმე ნივთიერებისათვის მარცვლის ფორმის მიცემა.

E granulation

R грануляция (гранулирование)

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

442. გრაფანი - ჰიდრირებული გრაფენი. ორგანოზომილებიანი მასალა, რომელშიც ნახშირბადის ერთი ატომი დაკავშირებულია ერთ ატომ წყალბდთან და სამ ატომ ნახშირბადთან. ქიმიური ფორმულა: $(\equiv\text{CH})_n$

E graphane

R графан

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

443. დაკვანტვა / განზომილებიანი - მუხტის მატარებლების, რომელთა მოძრაობა შეზღუდულია ერთ ან რამდენიმე განზომილებაში (იხ. აგრეთვე კვანტური წერტილი, კვანტური ჭა, კვანტური მავთული), ენერჯის დაკვანტვის დამზერილი ეფექტი,

E dimensional quantization

R квантование размерное

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

444. დალექვა აირული ფაზიდან /პლაზმურ-ქიმიური - ორთქლის ფაზიდან თხელი ფირების ქიმიური დალექვის პროცესი დაბალი წნევის დროს მაღალი სიხშირის პლაზმის გამოყენებით.

E plasma-enhanced chemical vapor deposition

R плазменно-химическое осаждение из газовой фазы

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

445. დ. აირული ფაზიდან /ფიზიკური - ორთქლის (გაზის) ფაზიდან ვაკუუმში დანაფარის (თხელი ფირების) დასმის ტექნოლოგია, რომლის დროსაც დანაფარი მიიღება დასატანი მასალის ორთქლის პირდაპირი კონდენსაციით.

E physical vapour deposition

R физическое осаждение из газовой фазы

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

446. დამუშავება / ზემოდან ქვემოთ - მასიური (მოცულობითი) მასალებისგან ნანოსტრუქტურების წარმოების სუბსტრაქციული პროცესი.

E top-down processing

R нисходящая обработка

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

447. დ. /მდულარე (ფსევდოგათხევადებულ) **შრეში** - ობიექტის დამზადება ან სხვა მასალით დაფარვა რეაქტორში, რომელშიც ობიექტების საყრდენად გამოიყენება ნაწილაკების სუსპენზია სითხის აღმავალ ნაკადში (ან დაღმავალ ნაკადში თუ ნაწილაკები სითხის სიმკვრივეზე ნაკლები სიმკვრივისაა).

E fluidized bed processing

R обработка в псевдооживленном слое

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

448. დ. / ქვევიდან ზევით - ატომებისა და მოლეკულებისგან ნანოსტრუქტურების შექმნის ადიტიური პროცესი.

E bottom-up processing

R обработка снизу вверх

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

449. დ. / ლუმლის ნაკადის - აირფაზური სინთეზის მეთოდი, რომლის დროსაც ნაწილაკები მიიღება გაჯერებული ორთქლისგან. გამოიყენება ისეთი ნივთიერებებისთვის, რომლებსაც აქვთ ორთქლის მაღალი წნევა შუალედურ ტემპერატურებზე.

E furnace flow processing

R обработка потока печи

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

450. დამუხტვა / აეროზოლური დიფუზიური - მეთოდი, რომლის დროსაც აეროზოლის ზედაპირი ფუქსის მიხედვით იზომება, უშუალოდ ელექტრულად ნეიტრალური ნაწილაკების ერთპოლარული (უნიპოლარული) იონური ღრუბლის გავლის შემდეგ მიღებული აეროზოლის მუხტის გაზომვით. როდესაც დამუხტვის სიჩქარე დაბალია, აეროზოლური მუხტი ფუქსის ზედაპირის ფართობის პროპორციულია.

E aerosol diffusion charging

R аэрозольная диффузионная зарядка

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

451. დაფრქვევა (შესხურება) / თერმული - ლითონკერამიკული ან პოლიმერული მასალის რამდენიმე მმ-ამდე სისქის დანაფარის ფუძემრეზე დასმის მეთოდი. სასურველი შრის ფორმირება მიიღწევა კონდენსირებული ნაწილაკების გადატანით აირული ან პლაზმური ნაკადით.

E thermal spraying

R газотермическое напыление

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

452. დ. და დაფარვა / თერმული - ნანონაწილაკებისა და ნანოსტრუქტურირებული მასალების დანაფარის მიღების პროცესი, რომლის დროსაც გაზის ან პლაზმური ალის გამოყენებით ფხვნილი ან მავთული ნაწილობრივ დნება და შემდეგ კი ზედაპირზე ილექება თხელი ფენის მისაღებად.

E thermal spraying and coating

R термическое напыление и покрытие

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

453. დ. / ლაზერულ პლაზმური; LPD - წარმოების მეთოდი, რომლის დროსაც მყარი სამიზნის ლაზერული დასხივების შედეგად სარეაქციო კამერაში წარმოქმნილი ორთქლი დაიონდება, პლაზმად გადაიქცევა და კამერაში მოთავსებულ მყარ ფუძემრეებზე დაილექება.

E laser plasma deposition

E LPD

R лазерно-плазменное напыление

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

454. დაფეკა / მაღალენერგეტიკული მექანიკური - სხვადასხვა-გვარი ნანოკრისტალური ფხვნილების წარმოების მარტივი, ეფექტური და მწარმოებლური გზა (ხერხი), მაღალენერგეტიკულ პლანეტარულ, ბურთულეებიან და ვიბრაციულ წისქვილებში მექანიკური დაფეკა.

E high-energy ball milling

R размол механический высокоэнергетический

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

455. დაყოფა / მიკროფაზის - მრავალკომპონენტთან სისტემაში ფაზების დაყოფის (განცალკავების) პროცესი, რომლის დროსაც თითოეული ფაზის (გავრცელების) არის ზომები ნანო- ან მიკრომასშტაბისაა.

E microphase separation

R микрофазное разделение

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

456. დაწვრილმანება (დამსხვრევა, ფრაგმენტაცია) - ნაწილაკების ზომის შემცირება რღვევით (დაშლით).

E comminution

R раздробление

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

457. დ. /მაღალი ენერგიით - სახეხ საფენზე (ხალიჩაზე) მოდებული კინეტიკური ენერგიით მასალის უფრო მცირე ნაწილაკებად დაქუცმაცება.

E high energy milling

R измельчение с высокой энергией

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

458. დენდრიმერები - შედარებით ახალი კლასი ქიმიური შენაერთებისა (ნანოსტრუქტურები ზომით 1-იდან 10 ნმ-ამდე), რომლებიც წარმოიქმნიან განტოტებული (ხისებრი პოლიმერების) სტრუქტურის მქონე მოლეკულების შეერთებისას.

E dendrimers

R дендримеры

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

459. დენდრიმერი - მაკრომოლეკულა, სიმეტრიული ხისებრი რეგულარული განშტოებადი სტრუქტურით.

E dendrimer

R дендример

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

460. დესორბცია - კომპონენტის კონცენტრაციის შემცირება ნივთიერების ზედაპირულ შრეში (ფაზათა გამყოფ საზღვარზე) თითოეული ფაზის მოცულობაში მის მნიშვნელობასთან შედარებით.

E desorption

R десорбция

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

461. დესტრუქცია / პოლიმერების - მაკრომოლეკულების რღვევა გარე ზემოქმედებისას (სითბოს, ჟანგბადის, ტენის, სინათლის, რადიაციის, მექანიკური ძაბვების, ბიოლოგიური ფაქტორებისა და სხვა მოქმედებით).

E polymer degradation

R деструкция полимеров

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

462. დეფლოკულაცია - ფიფქისებრი (კოაგულირებული) გროვის მცირე ნაწილაკებად დაყოფა / მსხვრევა.

E deflocculation

R дефлокуляция

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

463. დიამეტრი / აეროდინამიკური - 1000 კგ / მ³ სიმკვრივის, სფერული ნაწილაკის დიამეტრი, რომელსაც აქვს ჰაერში და-ლექვის იგივე სიჩქარე, როგორც განსახილველ ნაწილაკს.

E aerodynamic diameter

R аэродинамический диаметр

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

464. დ. / ფერეტის - მანძილი ნაწილაკის გამოსახულების საპირისპირო მხარის ორ პარალელურ მხებს შორის.

E Feret's diameter

R Диаметр Ферета

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

65. დიამონდოიდი - პოლიმერული ორგანული მოლეკულა, რომელშიც ჩონჩხის ნახშირბადის ატომები ერთმანეთთან ზუსტად ისეა დაკავშირებული, როგორც ალმასის კრისტალური გისოსის ფრაგმენტებში.

E diamondoid

R диамондоид

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

466. დიზასემბლერი - ნანომეტრიული მასშტაბის კიბერნეტიკული მოწყობილობა, რომელსაც შეუძლია ატომების გამოყოფა მოლეკულებისგან მოცემული პროგრამის მიხედვით, ამასთან, მათი ადგილმდებარეობის ჩაწერა მოლეკულურ დონეზე. წყვილი ასამბლერ-დიზასამბლერი შეძლებს შექმნას ნებისმიერი მაკრო-ობიექტის ასლები.

E disassembler

R дизасемблер

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

467. დისიპაცია - სხვადასხვა პროცესის დროს (მაგ. ხახუნისას) სისტემის მიერ მიღებული ენერგიის შეუქცევად გაბნევის (ან დაბრუნების) პროცესი.

E dissipation

R диссипация

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

468. დისპერსიულობა - სხვა ფაზის მოცულობაში განაწილებული ნაწილაკების ზომების მახასიათებელი, ზოგად შემთხვევაში განისაზღვრება, როგორც ყველა ნაწილაკის საერთო ზედაპირის ფარდობა მათ ჯამურ მოცულობასთან / მასასთან (ეს ფიზიკური სიდიდე გვიჩვენებს, თუ რამდენი ნაწილაკი შეიძლება მჭიდროდ ჩაეწყოს მოცულობის ერთეულში).

E dispersity

R дисперсность

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

469. დისპერსირება, დაშლა - მყარი სხეულის ან სითხის წვრილად დაქუცმაცება, რომლის შედეგადაც წარმოიქმნება დისპერსული სისტემები: ფხვნილები, სუსპენზიები, ემულსიები, აეროზოლები.

E disintegration

R диспергирование

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

470. დიფრაქცია / ნელი (დაბალენერგეტიკული) ელექტრონების - მყარი სხეულების ზედაპირის სტრუქტურის კვლევის მეთოდი, რომელიც ეფუძნება საკვლევი ზედაპირიდან დრეკადად გაბნეული დაბალენერგეტიკული 30 - 200 ევ ენერგიის მქონე ელექტრონების დიფრაქციის სურათების ანალიზს.

E low-energy electron diffraction

R дифракция медленных электронов

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

471. დ. / რენტგენული - რენტგენის სხივების გა(ნ)ბნევა კრისტალებით (ან სითხეებისა და გაზების მოლეკულების მიერ) ნივთიერების ელექტრონებთან რენტგენის სხივების ურთიერთქმედების შედეგად, რომელშიც საწყისი სხივების კონიდან ტალღის იმავე სიგრძის მეორეული გადახრილი სხივები (კონა) აღიძვრება.

E X-ray diffraction

R рентгеновская дифракция

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

472. დ. / სწრაფი (მაღალენერგეტიკული) ელექტრონების - მყარი სხეულების ზედაპირის სტრუქტურის კვლევის მეთოდი, რომელიც ეფუძნება საკვლევი ზედაპირიდან მოსრიალე კუთხეებით დრეკადად გაბნეული 5 - 100 კეე ენერგიის მქონე ელექტრონების დიფრაქციის სურათების ანალიზს.

E reflection high-energy electron diffraction

R дифракция быстрых электронов

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

473. დიფუზია / ზედაპირული - ზედაპირზე (ატომების / მოლეკულების პირველ ზედაპირულ შრეში) ან მის შემადგენლებზე, ნიმუშის ან ფუძემშრის ზედაპირზე ადსორბირებული ნაწილაკების (ატომების, მოლეკულების ან კლასტერების) დიფუზია.

E surface diffusion

R поверхностная диффузия

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

474. დნმ - დეზოქსირიბონუკლეინისმჟავა, რომელსაც შეიცავს ყველა ცოცხალი ორგანიზმის უჯრედი, აგრეთვე - ზოგი ვირუსი. ის მათი განვითარებისა და ფუნქციონირების გენეტიკური პროგრამის ფიზიკურად შენახვას, თაობიდან თაობაზე გადაცემასა და რეალიზებას უზრუნველყოფს (პრაქტიკულად, ეს არის

პოლიმერული ჩონჩხი, რომელიც შედგება ფოსფატისა და შაქრის დეოქსირიბოზის ურთიერთმონაცვლე ნარჩენებისგან, რომელზეც დამაგრებულია აზოტოვანი ფუძეები (ადენინი, გუანინი, ციტოზინი და თიმინი). დნმ-ის მოლეკულა არის ორმაგი ნუკლეოტიდის ნანოჯაჭვი, რომლის პერიოდულობა 3,4 ნმ-ია და დიამეტრი 2 ნმ. ის გენეტიკური ინფორმაციისა და მემკვიდრეობითი თვისებების მატარებელია და დამუხტულია უარყოფითად, ვინაიდან მის შემადგენლობაში არსებული ფოსფატი შეიცავს უარყოფით მუხტს.

E DNA

R ДНК

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

475 . ელექტრონიკა / ნანოსპინური - სპინ-პოლარიზებული ელექტრონების ტრანსპორტირება ნანოსტრუქტურებში.

E nanospin electronics

R наноспиновая электроника

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

476. ელიფსომეტრია - სხვადასხვა არის გამყოფ საზღვარზე (ზედაპირზე) ნივთიერების თვისებებისა და მასში მიმდინარე (ადსორბციის, ჟანგვისა და ა.შ.) მოვლენების კვლევის მეთოდი, რომელიც ეფუძნება არეკლილი სინათლის ელიფსური პოლარიზაციის პარამეტრების ცვლილებას.

E ellipsometry

R эллипсометрия

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

477. ემულსია - დისპერსული სისტემა თხევადი დისპერსიული არითა და თხევადი (იშვიათად აირული) დისპერსული ფაზით.

E emulsion

R эмульсия

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

478. ენზიმები, ფერმენტები - პროტეინები, ანუ ცილოვანი მოლეკულები ან მათი კომპლექსები (მოლეკულური მანქანები), რომლებიც აჩქარებენ ქიმიურ რეაქციებს ცოცხალ სისტემებში.

E enzymes

R энзимы

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

479. ენტროპია - დიდი სისტემების მოუწესრიგებლობის საზომი (მაგ., სითბური მანქანების თეორიაში, ენერჯის ის ნაწილი, რომელიც განიბნევა სივრცეში და სასარგებლო მუშაობას არ ასრულებს).

E entropy

R энтропия

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

480. ეპიტაქსია - ერთი კრისტალის ორიენტირებული (კანონზომიერი) წაზრდა მეორის ზედაპირზე (ფუძემდებზე). კერძო შემთხვევა - ერთი მონოკრისტალის ზედაპირზე მეორე მონოკრისტალის ორიენტირებული ზრდა.

E epitaxy

R эпитаксия

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

481. ე. / თხევადფაზური - ეპიტაქსიის სახესხვაობა, როგორც ერთ-ერთი ტექნოლოგიური მეთოდი, რომელიც გამოიყენება AlGaAs / GaAs-ის ტიპის მრავალშრიანი ნახევარგამტარული ჰეტეროსტრუქტურების მისაღებად. აგრეთვე, მონოკრისტალური სილიციუმის მიღების ძირითადი ხერხი (ჩოხრაღსკის მეთოდი).

E liquid-phase epitaxy

R эпитаксия жидкофазная

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

482. ე. / ლითონორგანული ნაერთების აირულფაზური - 1) ეპიტაქსიის სახესხვაობა - ეპიტაქსიური ნახევარგამტარული შრეების მიღება აირული ფაზიდან დალექვით, ნახევარგამტარული ჰეტეროსტრუქტურების მიღების ერთ - ერთი ნანოტექნოლოგიური მეთოდი; 2) აირული ფაზიდან ქიმიური დალექვის მეთოდის სახესხვაობა, რომლის დროსაც ფორმირდება ეპიტაქსიური ფირები.

E metalorganic vapour phase epitaxy

R эпитаксия газофазная

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

483. ე. / მყარფაზური - ეპიტაქსიური ფირების (გა)ზრდის მეთოდი, რომელშიც დასაწყისში დაბალ ტემპერატურაზე დაილექება მოუწესრიგებელი (ამორფული) ფირი, რის შემდეგაც ტარდება მისი კრისტალიზაცია უფრო მაღალ ტემპერატურაზე (რომელიც ამ მასალის დნობის წერტილზე დაბალია).

E solid phase epitaxy

R эпитаксия твердофазная

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

484. ეფექტი / ლოტოსის - თავდაპირველად - ზოგი მცენარის (ლოტოსის, ტიტისა და სხვ.) ფოთლებისა და ყვავილების, აგრეთვე მწერების ფრთების დაუსველობადობისა და თვითწმენდის ბუნებრივი მოვლენა (სუპერჰიდროფობურობა). შემდგომში - ტექნიკური და ტექნოლოგიური გადაწყვეტილებების კომპლექსი, რომელიც ფართოდ გამოიყენება მაგ., საავტომობილო მომსახურებაში.

E lotus effect

R лотос-эффект

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

485. ეფექტი (ჩალრმავეების ზომის) / **მასშტაბის** - მოვლენა, რომელიც გამოიხატება სისალის მაჩვენებლის ზრდაში, დაბალი და ზედაბალი ძალებით (≈მკნ-ით) ინდენტორის ჩაწნევისა და

ნანომეტრული სიღრმის ანაბეჭდების წარმოქმნის დროს. რომელიც კრიტიკული დატვირთვის ქვევით (მასალის ხასიათზე, ტემპერატურაზე, ჩაღრმავების ფორმაზე და ა.შ. დამოკიდებულებით) პრაქტიკულად, ყველა მასალა ინდენტორთან კონტაქტისას იწყებს დრეკადი ქცევების დემონსტრირებას.

E indentation size effect

R масштабный эффект

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

486. ე. / მესბაუერის - ატომების ბირთვებით გამაკვანტების რეზონანსული შთანთქმის მოვლენა, რომლის დროსაც ენერჯია არ იკარგება იმპულსის გაცემაზე.

E Mossbauer effect

R эффект Мёссбауэра

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

487. ე. / რამანის - ოპტიკური გამოსხივების ტალღის სიგრძის (სიხშირის) ცვლილების მოვლენა მოლეკულებზე გა(ნ)ბნევისას.

E Raman effect

R эффект Рамана

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

488. ე. (შერჩევითი გადატანა ხახუნის დროს) / **უცვეთობის** - სხეულების დაკონტაქტებისას ზედაპირებზე ფიზიკური და ქიმიური პროცესების შედეგად ჩამოალიბებული 100 ნმ სისქის თვითორგანიზების სისტემები, რომლებიც უზრუნველყოფენ ცვეთის ავტოკომპენსაციას და ხახუნის კოეფიციენტის შემცირებას.

E fatigue effect

R эффект безызносности

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

489 . ე. / შაბლონის (თარგის) - თარგის არსებობისას სუპრამოლექულური კომპლექსის წარმოქმნის ალბათობის ზრდა.

E template effect

R темплатный эффект

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

490. ე. / ჰოლის - მოვლენა, რომელიც გვიჩვენებს, რომ დენიან გამტარში, რომელიც მოთავსებულია ისეთ მაგნიტურ ველში, რომლის დაძაბულობის ვექტორი დენის მიმართულების პერპენდიკულარულია, აღიძვრება ელექტრული ველი დენისა და მაგნიტური ველის მიმართულებების პერპენდიკულარული მიმართულებით.

E Hall effect

R эффект Холла

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

491. ექსოფილაცია (აქერცვლა) - ნანოკომპოზიციური მასალის მატრიცაში შრეობრივი სტრუქტურის მქონე შემავსებლის ნაწილაკების ცალკეულ ნანოელემენტებად განშრევების პროცესი.

E exfoliation

R эксфолиация

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

492. ვირუსი (ლათ. virus - შხამი) - მიკრო-, ან ნანომასშტაბის ზომის ნაწილაკი, რომელსაც შეუძლია დააინფიციროს ცოცხალი ორგანიზმის უჯრედები. ამჟამად ცნობილია ვირუსები, რომლებიც მრავლდებიან მცენარეულობის, ცხოველების, სოკოების და ბაქტერიების უჯრედებში (ამ უკანასკნელს, ჩვეულებრივ, ბაქტერიოფაგებს უწოდებენ). ვირუსები პოტენციური ობიექტებია ბიონანოტექნოლოგიაში გამოსაყენებლად.

E virus

R вирус

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

493. ვისკოზიმეტრია - სითხეებისა და გაზების სიბლანტის გაზომვის მეთოდების ერთობლიობა.

E viscometry

R вискозиметрия

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

494. ზეგისოსი - ხელოვნური შრეობრივად არაერთგვაროვანი ნანოსტრუქტურა, რომელშიც ერთმანეთს ენაცვლება სხვადასხვა ნივთიერების მყარი ზეთხელი კრისტალური შრეები (რამდენიმედან 100-ამდე კრისტალური გისოსის პარამეტრის სისქისა ან $\approx 1-50$ ნმ -ამდე).

E superlattice

R сверхрешетка

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

495. ზედაპირი - ორ ფაზას (მყარ სხეულს, სითხეს, აირს) შორის გამყოფი საზღვარი.

E surface

E поверхность

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

496. ზ. / კუთრი - მყარი სხეულების, ემულსიებისა და აეროზოლების მახასიათებელი, რომელიც ტოლია ნივთიერების მთლიანი (ჯამური) ზედაპირის ფარდობისა მის მასასთან ან (იშვიათად) მის მოცულობასთან.

E specific surface

R удельная поверхность

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

497. ზ. / ფაზათაშორისი საზღვრის - სხვადასხვა ფაზური შედგენილობის ორი მოსაზღვრე არის სივრცის საერთო ნაწილი, ჩვეულებრივ, რამდენიმე ატომური შრის სისქისა.

E surface interface

R поверхность (межфазная граница)

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

498. ზ. / ცინცხალი - ტრიბოლოგიაში ცინცხალი (იუვენილური) ეწოდება ამაღლებული ენერგეტიკული პოტენციალის მქონე ოქსიდური აფსკისა და ერთი ზედაპირის მეორეზე ხახუნის შედეგად წარმოქმნილი სხვადასხვა სახის დამაბინძურებლებისგან თავისუფალ ზედაპირებს.

E juvenile surface

R поверхность ювенильная

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

499. ზემოქმედება / მექანიკურ-ქიმიური - მყარი ნარევების მექანიკური დამუშავება, რომლის შედეგადაც ნივთიერებები პლასტიკურად დეფორმირდება, ჩქარდება მასის გადატანა, კომპონენტები გადაადგილდება ატომურ დონეზე და აქტიურდება მყარი რეაგენტების ქიმიური ურთიერთქმედება. მექანიკურ-ქიმიური ზემოქმედება, როგორც მეთოდი მყარ სხეულებზე მაღალენერგეტიკული მექანიკური ზემოქმედებისა ორ შემადგენელად იყოფა: მექანიკურ აქტივაციად და მექანიკურ შედნობად (სინთეზი).

E mechanical milling and alloying

E mechanochemical treatment

E механохимическое воздействие

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

500. ზოლი - მაღალდისპერსული კოლოიდური სისტემა (კოლოიდური ხსნარი) თხევადი (ლიოზოლი) ან აირისებრი (აეროზოლი) დისპერსიული არით, რომლის მოცულობაში განაწილებულია სხვა (დისპერსული) ფაზა, მცირე მყარი ნაწილაკების, სითხის წვეთების ან გაზის ბუშტების სახით.

E sol

R золь

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

501. თანაპოლიმერი (კოპოლიმერი) - პოლიმერი, რომლის მოლეკულები შედგება სხვადასხვა ტიპის მონომერული ერთეულისგან (ბმულისგან, რგოლისგან).

E copolymer

R сополимер

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

502. თერაპია / ანტისენსიური - მკურნალობის მეთოდი, რომელიც ეფუძნება დაავადების განვითარებაში მონაწილე ცილის სინთეზის ამორთვას, მისი მატრიცული რნმ-ის ტრანსლაციის ინჰიბირებით მასთან კომპლამენტარული მოკლე ნუკლეოტიდური თანამიმდევრობების (ანტისენსოლიგონუკლეოტიდების) დახმარებით.

E antisense therapy

R антисенс-терапия

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

503. თ. / გენური - მემკვიდრეობითი და შექმნილი დაავადებების სამკურნალოდ გენების ფუნქციების აღსადგენად ან ჩასახშობად და უჯრედებისთვის სასურველი თვისებების მისაცემად პაციენტის სომატურ უჯრედებში გენეტიკური ელემენტების შეყვანა.

E gene therapy

R генная терапия

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

504. თვითორგანიზაცია - 1. თვითდაკავშირების პროცესი (იხ. თვითაწყობა). 2. ორგანიზების პროცესი, რომელიც მიმდინარეობს უფრო დიდი სისტემის ქვესივრცეში, რომლის დანარჩენი ნაწილი უფრო არაორგანიზებული ხდება. 3. წონასწორობისგან შორს მყოფი სისტემების შესაძლებლობა, შექმნას შაბლონები ან სივრცით კორელირებული (ნაწილ) სტრუქტურა გარე კონტროლის არარსებობისას. თვითორგანიზაცია ხდება ნაწილობრივად თვითორგანიზებული სისტემების ფართო სპექტრში, მათ შორის კოლონი-

დღრი ნანონაწილაკების მასივებში და საშრობ (გამაუწყლოებ-ელ) პოლიმერულ ფირებში. თვითორგანიზაცია უპირისპირდება (მოლეკულურ) თვითაწყობას წონასწორობისგან შორს მყოფი ეფექტების გამო.

E self-organization

R самоорганизация

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

505. ინდენტორი (ინგლ. indentation - ჩადრმავება, ლათ. into - შიგნით) - სისალის გასაზომი ხელსაწყოს ელემენტი - გარკვეული ფორმისა (სფერო, კონუსი, პირამიდა) და ზომის სალი საგანი, რომელიც მოცემული დატვირთვის ან საკუთარი წონის მოქმედებით ჩაიწნევა საკვლევი მასალის ზედაპირში (სისალის გასაზომად).

E indenter

R индентор

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

506. ინჟინერია / გენეტიკური (გენური) - ორგანიზმიდან (უჯრედიდან) გენების გამოყოფის, გენებით მანიპულაციების განხორციელების (რეკომბინანტული რნმ-ისა და დნმ-ის ჩათვლით) და სხვა ორგანიზმებში მათი შეყვანის მეთოდების, ხერხებისა და ტექნოლოგიების ერთობლიობა.

E genetic engineering

R генная инженерия

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

507. ინტერკალაცია - მოლეკულის ან ჯგუფის შექცევადი ჩართვა სხვა მოლეკულებსა ან ჯგუფებს შორის.

E intercalation

R интеркаляция

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

508. კალცინაცია - ფხვნილის წარმოება ან სახეცვლილება (მოდიფიკაცია) მშრალ გარემოში მაღალტემპერატურაზე გახურებით.

E calcination

R обжиг

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

509. კანტილვერი (ინგლ. cantilever - კონსოლი) - მასკანირებელ ატომურ-ძალურ მიკროსკოპიაში სკანირების მიკრომექანიკური მოძრავი ზონდის კონსტრუქციის ყველაზე უფრო გავრცელებული და დამკვიდრებული დასახელება, რომელიც ემსახურება ზონდის გადახრის გაზომვას. მისი საშუალებით შესაძლებელია დიელექტრიკული მასალების შესწავლა.

E cantilever

R кантилевер

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

510. კატალიზი / სუპრამოლეკულური - რეაქციის სიჩქარის შეცვლა, რომელშიც თვით კატალიზატორი ან გარდამავალი მდგომარეობა წარმოადგენენ სუპრამოლეკულურ ანსამბლს.

E supramolecular catalysis

R супрамолекулярный катализ

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

511. კაწვრა / მიკრო-/ნანომასშტაბური - გაკაწვრის მეთოდით სხვადასხვა მასალისა და დანაფარის სისალის გაზომვის პროცესი, მიკრო- / ნანომასშტაბურ სიღრმეზე ინდენტორის ჩაწნვისას.

E Micro/nanoscale Scratching

R царапание на микро-/наномасштабном уровне

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

512. კველარი - უმრავლეს ფოლადზე მტკიცე სინთეზური ბოჭკო ერთ-ერთი ყველაზე უფრო მტკიცე მასალა. გამოიყენება იმ

შემთხვევებში, როდესაც მცირე მასისას მაღალი სიმტკიცის მოთხოვნაა (აეროკოსმოსურ კონსტრუქციებში, ტყვიაგაუმტარ ჟილეტებში და სხვ.).

E kevlar

R кевлар

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

513. კვამლი - ჰაერში შეტივტივებული ნაწილაკების, დაბალი აქროლადობის ნანონაწილაკების ჩათვლით, ღრუბელი, რომელიც წარმოიქმნება ქიმიური ან ფიზიკური რეაქციების შედეგად წარმოქმნილი ორთქლის კონდენსაციისას.

E fume

R дым

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

514. კვანტი (ლათ. quantus -რამდენი) - მატერიის განუყოფელი ნაწილი. მაგალითად, სინათლის კვანტი არის სინათლის ელემენტარული ნაწილი, პორცია, იგივეა, რაც ფოტონი. ცნების საუბველია ის, რომ ნებისმიერ ფიზიკურ სიდიდეს შეუძლია მხოლოდ განსაზღვრული და არა ნებისმიერი მნიშვნელობის მიღება (ანუ ფიზიკური სიდიდე იკვანტება).

E quantum

R квант

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

515. კლასტერი - ორი ან მეტი ერთგვაროვანი ელემენტის (ატომების, მოლეკულების ან იონების) ერთობლიობა, რომელიც განიხილება, როგორც დამოუკიდებელი ერთეული განსაზღვრული თვისებებით.

E duster

R кластер

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

516. კლატრატი - ნაერთი, რომელშიც ერთი სახის მოლეკულები მოთავსებულია სხვა სახის მოლეკულების მიერ წარმოქმნილ სიღრუეებში.

E clathrate

R клатрат

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

517. კლეიტრონიკა (ინგლ. clay - თიხა, claytronics - თიხის ელექტრონიკა, "ჭკვიანი" თიხა) - მეცნიერებისა და ტექნოლოგიების ახალი სფერო (მიმართულება), რომელიც ცალკეული უნიფიცირებული სამშენებლო ბლოკებისგან - მიკროსკოპიული ზომის რობოტებისგან, სხვადასხვა კონსტრუქციის აწყობის შესაძლებლობას განიხილავს.

E claytronics

R клейтроника

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

518. კოაგულაცია - მცირე დისპერსული ნაწილაკების გაერთიანება უფრო დიდ აგრეგატებად. კოლოიდურ სისტემებში - კოლოიდური ნაწილაკების ერთმანეთთან მიწებება და მათგან უფრო რთული აგრეგატების წარმოქმნა.

E coagulation

R коагуляция

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

519. კოალესცენცია (შერწყმა) - მასალის ნაწილაკების შეჯახებისა და შემდგომი შერწყმით ან შერევით ერთმთლიანობად გადაქცევის შედეგად ერთგვაროვანი (ჰომოგენური) ნაწილაკების წარმოქმნა.

E coalescence

R сращивание (коалесценция)

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

120. კომპიუტერი / კვანტური - ჰიპოთეზური გამოთვლითი მოწყობილობა, რომელიც მონაცემებით ოპერაციის შესრულებისას იყენებს კვანტურ - მექანიკურ ეფექტებს, როგორებიცაა კვანტური მდგომარეობების სუპერპოზიცია და ჩახლართულობა (შეჭიდულობა, არეც-დარევა).

E quantum computer

R квантовый компьютер

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

521. კომპოზიტები / „ჭკვიანი“ - მრავალფუნქციური კომპოზიტები, რომლებიც რეაგირებენ გარე არის ან თვით კომპოზიტის სტრუქტურის ცვლილებებზე, ამასთან, კონსტრუქციის ქცევა შეეწყობა (მიესადაგება) აღნიშნულ ცვლილებებს.

E smart composites

R "умные" композиты

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

522. კონგლომერატი - რაღაც არაერთგვაროვნობის მექანიკური შეერთება (კავშირი).

E conglomerate

R конгломерат

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

523. კონდიციონერი (ინგლ. condition - მდგომარეობა) / **ლითონის ზედაპირის** - ნივთიერება და ლითონზე (ზედაპირზე) ზემოქმედების მექანიზმი, რომლებიც ლითონის (ზედაპირის) მოდიფიცირების, სტრუქტურირების, ზედაპირზე სტრუქტურისა და შედგენილობის აღდგენის, გარე წყაროდან (პრეპარატებიდან) აუცილებელი კომპონენტების (არისა და ენერჯის) მიწოდების, აგრეთვე მოხახუნე ზედაპირებისადმი მაღალი ანტიფრიქციული და ცვეთასაწინალო თვისებების მინიჭების საშუალებას იძლევა.

E Metal surface conditioner

R Кондиционер металла

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

524. კოჰეზია – პოლისემიური ტერმინი: ფიზიკაში-კავშირი იდენტურ მოლეკულებს (ატომებს, იონებს) შორის სხეულის შიგნით ერთი ფაზის საზღვრებში.

E cohesion

R когезия

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

525. კრიოკონდენსაცია - სხვადასხვა ნაერთის გაზებისა და ორთქლის კონდენსაცია კრიოგენულ ტემპერატურებზე, რომლის დროსაც გაცივებულ (საცივებელ) ზედაპირზე კონდენსატის მყარი ფირი ან კონდენსატის ნაწილაკები უშუალოდ მაცივებელ აგენტში წარმოიქმნება. მოლეკულური კონების კრიოქიმიური მეთოდისა და კრიოგენულ ტემპერატურებზე ქიმიური რეაქციების შესწავლის ერთ-ერთი ძირითადი ელემენტი.

E cryocondensation

R криоконденсация

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

526. კრისტალი / თხევადი - ნივთიერების თხევადი მდგომარეობის სახესხვაობა, რომელსაც ახასიათებს მოლეკულების, ჩვეულებრივ ორგანულის, გარკვეული პოზიციური და / ან ორიენტაციული მოწესრიგება. ეს მდგომარეობა აერთიანებს სითხის თანდაყოლილ დენადობას კრისტალებისთვის დამახასიათებელ რიგი თვისებების ანიზოტროპიასთან.

E liquid crystal

R жидкий кристалл

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

527. კ. / ფოტონური - მასალა, რომლის სტრუქტურა ხასიათდება გარდატეხის მაჩვენებლის პერიოდული ცვლილებით სივრცულ მიმართულებებში. ფოტონურ კრისტალებს უწოდებენ ისეთ არეებს, რომელთა დიელექტრიკული შეღწევადობა სივ-

რცეში პერიოდულად ისეთი პერიოდით იცვლება, რომელიც შესაძლებელს ხდის სინათლის დიფრაქციას ბრეგის მიხედვით.

E photonic crystal

R фотонный кристалл

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

528. კუნძული - ფიზიკაში ზედაპირი - ტერმინი, რომელიც ასახავს ურთიერთდაკავშირებულ ატომთა ჯგუფს ზედაპირზე.

E island

R островок

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

529. ლაბორატორია / ასემბლერის დახურული - ასემბლერების შემცველი სამუშაო სივრცე, რომელიც ყოველი მხრიდან იმგვარადაა დახურული, რომ ინფორმაციას დენა შეუძლია შიგნით და გარეთ.

E Assembler laboratory closed

R лаборатория /ассемблерная закрытая

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

530. ლიგანდი (ლათ. Ligo - დაკავშირება) - ატომი, იონი ან მოლეკულა, რომელიც კომპლექსურ ნაერთებში დაკავშირებულია უშუალოდ ერთ ან რამდენიმე ცენტრალურ (კომპლექსწარმოქმნელ) ატომთან, წარმოქმნის „საკოორდინაციო“ დონორულ-აქცეპტორულ კავშირს და ელექტრონული წყვილის დონორს წარმოადგენს. ლიგანდის ცენტრალურ ატომთან შეერთებისას კომპლექსწარმოქმნელისა და თვით ლიგანდის ქიმიური თვისებები ხშირად მნიშვნელოვან ცვლილებებს განიცდის.

E Ligand

R лиганд

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

531. ლონსდეილიტი - ვიურციტის ტიპის კრისტალური გისოსის მქონე ნახშირბადის ჰექსაგონური მოდიფიკაცია ($a=0,252$ ნმ,

c=0412 ნმ). მისი სიმკვრივე 3,51 გ/სმ³-ია. ის 1967 წელს მეტეორიტშია ნაპოვნი, ხოლო შემდეგ ხელოვნურადაა მიღებული.

E lonsdaleite

R лонсдейлит

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

532. მაგნონი - კვაზინაწილაკი, რომელიც შეესაბამება სპინური ტალღის კვანტს მაგნიტურმოწესრიგებულ არეებში.

E magnon

R магнон

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

533. მავთული / კვანტური - ძაფისებრი ფორმის ნახევარგამტარული მასალა, რომელშიც ელექტრონის პოტენციური ენერგია უფრო დაბალია, ვიდრე მის საზღვრებს გარეთ და მცირე განივი ზომების გამო (ჩვეულებრივ 1 - 10 ნმ) ელექტრონის მოძრაობა შეზღუდულია ორ განზომილებაში. ძაფის ღერძის გასწვრივ მოძრაობა რჩება თავისუფალი, ხოლო სხვა მიმართულებით მოძრაობა იკვანტება და მის ენერგიას მხოლოდ დისკრეტული მნიშვნელობების მიღება შეუძლია.

E quantum wire

R квантовая проволока

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

534. მაკრომოლეკულა - ძალიან დიდი მოლეკულა. დიდი მოლეკულური მასის მოლეკულა, რომლის სტრუქტურა შედგება მცირემოლეკულური მასის მოლეკულებისგან წარმოქმნილი (რეალურად ან წარმოსახვით) ბმულების მრავალჯერადი განმეორებით.

E macromolecule

R макромолекула

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

535. მაკროფორები - ფორები, რომელთა დიამეტრი 50 ნმ-ს აღემატება.

E macropores

R макропоры

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

536. მანიპულაცია / ატომებით - ატომების მიმართული გადაადგილება და პოზიციონირება სივრცეში.

E atomic manipulations

R манипуляция атомами

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

537. მასალა / მეზოფორული - ფორიანი მასალა, რომლის სტრუქტურა 2 – 50 ნმ-ის სიღრუეებს ან არხებს შეიცავს.

E mesoporous material

R мезопористый материал

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

538. მასალა / პიროელექტრული - დიელექტრიკული მასალა, რომელშიც შეინიშნება პიროელექტრული ეფექტი, ე.ი. მასალის ზედაპირზე ელექტრული მუხტების წარმოქმნის მოვლენა მისი გახურებისას და გაცივებისას

E pyroelectric

R пирозлектрик

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

539. მასალები / გრადიენტული - კომპოზიციური ან ერთფაზიანი მასალები, რომელთა ფუნქციური თვისებები სისტემატურად იცვლება მოცულობით ან სათითაოდ ნაწილაკის, ფირის ან მოცულობითი ნიმუშის ერთ-ერთი განზომილებიანი პარამეტრის მიხედვით

E gradient materials

R градиентные материалы

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

540. მასალები / ჭკვიანი - ქიმიური შედგენილობითა და აგრეგატული მდგომარეობით განსხვავებული კლასი მასალებისა, რომლებიც აერთიანებს ერთ ან მეტ ფიზიკურ (ოპტიკურ, მაგნიტურ, ელექტრო, მექანიკურ) ან ფიზიკურ-ქიმიურ (რეოლოგიური და ა.შ.) მახასიათებლებს, რომლებიც მნიშვნელოვნად (არაწრფივად) იცვლებიან გარე ზემოქმედების (წნევის, ტემპერატურის, სინოტივის, pH-ის, ელექტრული ან მაგნიტური ველების და სხვ.) გავლენით.

E smart materials

R "умные" материалы

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

541. მასალები / ჰიბრიდული - ქიმიურად განსხვავებული მდგენელების (კომპონენტების), ყველაზე ხშირად ორგანული და არაორგანული, ურთიერთობების შედეგად მიღებული მასალები, რომლებიც აყალიბებენ საწყისი რეაგენტების სტრუქტურებისგან, განსხვავებულ განსაზღვრულ (კრისტალურ, სივრცულ) სტრუქტურას, მაგრამ ხშირად მემკვიდრეობით იღებენ საწყისი სტრუქტურების განსაზღვრულ მოტივებს.

E hybrid materials

R гибридные материалы

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

542. მას-სპექტომეტრი - მასის მუხტთან m/z ფარდობისა და საკვლევი ნივთიერების იონიზაციისას მიღებული იონების ფარდობითი რაოდენობის განსასაზღვრავი ხელსაწყო.

E mass spectrometer

R масс-спектрометр

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

543. მას - სპექტომეტრია - ნივთიერებების შესწავლის ინსტრუმენტული მეთოდი მათი იონიზაციისა და მას-სპექტრის შემ-

დგომი რეგისტრაციით (დამუხტული ნაწილაკების რაოდენობრივი განაწილების ორგანოზომილებიანი ასახვა მასის მუხტთან ფარდობისგან დამოკიდებულებით).

E mass spectrometry

R масс-спектрометрия

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

544. მ. / ლაზერული დესორბციითა და იონიზაციით - მას-სპექტრომეტრიული მეთოდი, რომელიც დაფუძნებულია ულტრაიისფერი ან ინფრაწითელი დიაპაზონის იმპულსური ლაზერული გამოსხივებით ნიმუშის ატომების ან მოლეკულების დესორბციასა და იონიზაციაზე.

E Laser Desorbption/Ionization /Mass Spectrometry

R масс-спектрометрия с лазерной десорбцией и ионизацией

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

545. მატარებელი / კატალიზატორის - ინერტული ან ნაკლებაქტიური მასალა, რომელიც ემსახურება მის (საკუთარ) ზედაპირზე აქტიური კატალიზური ფაზის ნაწილაკების სტაბილიზაციას.

E catalyst carrier

R носитель катализатора

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

546. მდგომარეობა / ნანოკრისტალური - კონდენსირებული ნივთიერების განსაკუთრებული მდგომარეობა, რომელიც შუალედურია მოლეკულურ და „მსხვილმარცვლოვან“ მოცულობით (bulk) მდგომარეობებს შორის და წარმოადგენს ულტრამცირე ნაწილაკების მაკროსკოპულ ანსამბლს, რომელთა ზომები რამდენიმე ნანომეტრიდან რამდენიმე ათეულ ნანომეტრამდეა.

E nanocrystalline state

R нанокристаллическое состояние

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

547. მეზოსკოპიური (სკალა) - ატომების მასშტაბზე მაღალ სკალაზე მითითება, რომელიც მოიცავს ჩვეულებრივ დიაპაზონს 1-იდან 100 ნმ-ამდე, ანუ ნანოსკალის გადაფარვა.

E mesoscopic

R мезоскопическая

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

548. მეთოდი / ALD – მოცემულ ზედაპირზე მასალის „ატომურ-შრეობრივი დალექვა“; მეთოდი დაფუძნებულია აირული ფაზიდან ქიმიურ შთანთქმაზე (ქიმიოსორბცია) და ციკლურად დისკრეტული პროცესია.

E Atomic Layer Deposition

E ALD

548 метод ALD

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

549. მეთოდი (ტექნოლოგია) / **ლენგმიურ-ბლოჯეტის** - მონო- და მულტიმოლეკულური ფირების მიღების ტექნოლოგია ლენგმიურის ფირების (სითხის ზედაპირზე წარმოქმნილი ამფიფილური ნაერთების მონომერების) მყარ ფუძემოყრეზე გადატანით.

E Langmuir-Blodgett method

R технология Лэнгмюра-Блоджетт

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

550. მეთოდი / CVD - გამაძლიერებელი (საარმატურებელი) ბოჭკოების ნანომოდიფიკაციის მეთოდი. ე.ი. მოცემულ ზედაპირზე ლითონების შენადნობების ან ქიმიური ნაერთების “ ქიმიური აირფაზური დალექვა (დასმა)“.

E Chemical Vapor Deposition

E CVD

R метод CVD

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

551. მეთოდი / PVD - ნანოდანაფარის დასმის მეთოდი (ფიზიკური გაფრქვევა და დალექვა), რომლის დროსაც, ღრმა ვაკუუმში სითბური ენერგიის მიწოდებით ან ნაწილაკებით დაბომბვისას, დანაფარის მასალა (ლითონები, შენადნობები ან ქიმიური ნაერთები) მყარი მდგომარეობიდან გადადის აირულ ფაზაში და შემდეგ ფუძეშრის ზედაპირზე ილექება (კონდენსირდება). ამ მეთოდს მიაკუთვნებენ აგრეთვე იონურ პლაკირებასა და კათოდურ გაფრქვევას (იონურ-პლაზმურ გაფრქვევას).

E Physical Vapor Deposition

E PVD

R метод PVD

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

552. მეზოფორები - 2-იდან 50 ნმ-ამდე ზომის ფორები.

E mesopores

R мезопоры

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

553. მეტამასალა - კომპოზიტი, რომელსაც ისეთი თვისებები აქვს, რომლებიც ბუნებაში არ გვხვდება. კერძოდ, უარყოფითი დიელექტრიკული და მაგნიტური შეღწევადობა. ნანოტექნოლოგიით შესაძლებელია მეტამასალები გამოყენებოდეს ე.წ. „უხილავი მოსასხამის“ შესაქმნელად.

E metamaterial

R метаматериал

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

554. მექანიზმები / თხელი ფირების ზრდის - თხელი ფირების ზრდის სამ მექანიზმს გამოყოფენ, რომლებსაც მიკუთვნებული აქვთ მათი ავტორების სახელები:

1. ფრანკ-ვან დერ მერვეს შრედაშრე ზრდის მექანიზმი;
2. ვოლმერ-ვებერის კუნძულოვანი ზრდის მექანიზმი;
3. სტრანსკი-კრასტანოვას „შრედაშრე + კუნძულოვანი“ ზრდის მექანიზმი.

E thin films growth modes

R механизмы роста тонких пленок

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

555. მექანიზმი / ვოლმერ-ვებერის ზრდის - თხელი ფირების ზრდის სამი ძირითადი მექანიზმიდან ერთ-ერთი, რომელიც აღწერს ფირების კუნძულოვან ზრდას.

E Vollmer - Weber growth mode

R механизм роста Вольмера – Вебера

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

556. მ. / ფრანკ-ვან დერ მერვეს ზრდის - თხელი ფირების ზრდის სამი ძირითადი მექანიზმიდან ერთ-ერთი, რომელიც აღწერს ფირების შრედაშრე ზრდას.

E Frank - van der Merve growth mode

R механизм роста Франка - Ван дер Мерве

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

557. მექანოსინთეზი - კოვალენტური კავშირების წარმოქმნა ერთი ატომის (ან მოლეკულის) მეორის გვერდით განთავსებით (კონტროლირებადი ფორმით). მოლეკულური წარმოების ძირითადი პროცესი (q.v.). პროცესის განხორციელება შესაძლებელია (მაგრამ არაა აუცილებელი) ნანოასემბლერებით.

E mechanosynthesis

R механосинтез

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

558. მიკრომორფოლოგია - ობიექტის აგებულებისა და მორფოლოგიის რაოდენობრივი მახასიათებლების (ფორების ზომის, აგრეგატების, კრისტალიტების, ნაწილაკების ზედაპირზე დეფექტების და სხვ.) ერთობლიობა, რომლის შესწავლაც მიიღწევა ოპტიკური და დაბალი გარჩევადობის ელექტრონული მიკროსკოპით. „მიკროსტრუქტურის“ ცნების ანალოგია და მის ნაც-

ვლად გამოიყენება ფხვნილების, ნანონაწილაკების და ბიოლოგიური ობიექტების აღწერისას.

E micromorpholog

R Микроморфология

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

559. მიკროსასწორი / კვარცის - მასის საზომი ინსტრუმენტი, რომლის მუშაობის პრინციპი ემყარება კვარცის რეზონატორის (მიკროსასწორის გადამწოდის) რხევის სიხშირის დამოკიდებულებას მის ზედაპირზე დასმული ნივთიერების რაოდენობაზე.

E quartz crystal microbalance

R кварцевые микровесы

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

560. მიკროსისალე - მასალის მიკროსტრუქტურის ცალკეული უბნის სისალე.

E microhardness

R микротвердость

შენიშვნა: მიკროსისალე განისაზღვრება ინდენტორებით, რომლის დროსაც დატვირთვა ინდენტორზე 2 ნიუტონს არ უნდა აღემატებოდეს (დიდი დატვირთვისას მიიღება მასალის მაკრომასშტაბური მახასიათებელი) და ინდენტორის ჩაწნევა უნდა იყოს არანაკლებ 200 ნმ-სა (ნაკლები ჩაწნევისას საქმე გვაქვს ნანოსისალესთან).

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

561. მიკროსკოპი - მოწყობილობა, რომლის საშუალებითაც მიიღება მცირე ზომის ობიექტების გადიდებული გამოსახულებები, რომელთა დანახვა შეუძლებელია შეუიარაღებელი თვალით. მიკროსკოპის გამოყენების მეცნიერულ და პრაქტიკულ ასპექტებს მიკროსკოპია ეწოდება.

E microscope

R микроскоп

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

562. მიკროსკოპი / ატომურ-ძალური - მაღალი გარჩევადობის მასკანირებელი ზონდური ტიპის მიკროსკოპი. გამოიყენება ზედაპირის რელიეფის გასარჩევად (განსასაზღვრავად). იგი როგორც გამტარი, ისე არაგამტარი ზედაპირების ატომების გარჩევის საშუალებას იძლევა.

E atomic-force microscope

E (AFM)

R микроскоп / атомный силовой

R (АСМ)

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

563. მიკროსკოპი / გამჭოლი ელექტრონული - ელექტრონული მიკროსკოპის სახესხვაობა - მაღალვაკუუმური მაღალი ძაბვის ხელსაწყო, რომელშიც ულტრათხელი ობიექტიდან (რომლის სისქე ≤ 500 ნმ-ზე) გამოსახულების ფორმირება ხდება მასში გამჭოლად გამავალი ელექტრონების კონისა და ნიმუშის ნივთიერების ურთიერთქმედებისას.

E transmission electron microscope

R просвечивающий электронный микроскоп

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

564. მ. / ელექტრონული - მაღალვაკუუმური მაღალი ძაბვის მოწყობილობა, რომელშიც გამოსახულების გასადიდებლად გამოიყენება დაფოკუსებული ელექტრონული კონა, რომელიც ობიექტის გამოსახულების 10^6 -ჯერ გადიდების საშუალებას იძლევა.

E electron microscope

R электронный микроскоп

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

565. მ. / ტუნელური მასკანირებელი (რასტრული) - ხელსაწყო, რომელიც დაფუძნებულია გამტარის ზედაპირსა და მისგან 0,1

ნმ მანძილით დაშორებულ ლითონის წვეტს შორის ტუნელური დენის წარმოშობაზე. სკანირებისას ამ მანძილის ცვლილებით შესაძლებელია ნიმუშის რელიეფის მიღება ატომების და მოლეკულების ზომების სიზუსტით. იგი, თანამედროვე ნანოტექნოლოგიის ძირითადი ინსტრუმენტული ბაზაა.

E scanning tunneling microscope

R STM

R сканирующий туннельный микроскоп

R СТМ

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

566. მიკროსკოპია - მიკროსკოპების გამოყენების მეცნიერება და ტექნიკა მცირე ზომის ობიექტების გადიდებული გამოსახულებების მისაღებად.

E microscopy

R микроскопия

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

567. მ. / არეკვლის ელექტრონული - მიკროსკოპიის ნაირსახეობა, რომელშიც ზედაპირის გამოსახულების ფორმირებისთვის გამოიყენება მაღალენერგეტიკული გა(ნ)ბნეული ელექტრონები, რომლებიც ზედაპირზე მცურავი კუთხეებით (და)ეცემიან.

E reflection electron microscopy

R отражательная электронная микроскопия

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

568. მ. / ელექტრონული - ელექტრონული მიკროსკოპის გამოყენებით სხეულების მიკროსტრუქტურის (ატომურ-მოლეკულურ დონემდე), მათი ლოკალური შედგენილობისა და ზედაპირებზე ან სხეულების მიკრომოცულობებში ლოკალიზებული ელექტრონი და მაგნიტური ველების კვლევის მეთოდების ერთობლიობა.

E electron microscopy

R электронная микроскопия.

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

569. მ. / ელექტრონული მასკანირებელი (გამშლელი) - ელექტრონული მიკროსკოპის სახესხვაობა, რომელშიც საკვლევი ზედაპირის ზონდირებისთვის გამოიყენება მასზე ელექტრონების ფოკუსირებული კონით სკანირება. გამოსახულების ფორმირებისთვის გამოიყენება მეორეული ელექტრონების, უკუგაბნეული ელექტრონების, რენტგენული გამოსახივებისა და ნიმუშში გავლილი დენის სხვადასხვაგვარი სიგნალების დეტექტირება. მოხსნილი სიგნალის ორგანოზომილებიანი რუკა წარმოადგენს ზედაპირის გამოსახულებას.

E scanning electron microscopy

R сканирующая электронная микроскопия

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

570. მ. / ზონდური - ზედაპირის ლოკალური მექანიკური, ელექტრული, მაგნიტური ან სხვა თვისებების განსაზღვრის მეთოდების ერთობლიობა და სხვადასხვა ნივთიერებისა და მასალის ზედაპირის გამოსახულების ფორმირება სხვადასხვაგვარი მიკროზონდით.

E probe microscopy

R микроскопия зондовая

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

571. მ. / ორფოტონური - ფლუორესცენტური მიკროობიექტების გამოვლენის (დეტექტირების) მეთოდი ოპტიკური მიკროსკოპით, რომელშიც ობიექტის ფლუორესცენციის ინდიცირება ხდება ორი ფოტონის ერთდროულად შთანთქმით, რომელთაგან თითოეულის ენერგია ნაკლებია, ვიდრე ის ენერგია, რომელიც ფლუორესცენტის აღზნებას ესაჭიროება.

E two-photon microscopy

R двухфотонная микроскопия

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

572. მ. (PEEM) / ფოტოემისიური ელექტრონული - ფიზიკურ-ქიმიური ანალიზის მეთოდი, რომელშიც ხაზოვანად ან წრიულად პოლარიზებული რენტგენული (X) ან ულტრაიისფერი გამოსხივება ფოკუსირებულია ნიმუშის ზედაპირზე, რაც საშუალებას იძლევა აისახოს ზედაპირიდან გამოსხივებული (ემიტირებული) ელექტრონების განაწილება. ტიპური გარჩევადობა, 8 ნმ.

E photoemission electron microscopy

E PEEM

R фотоэмиссионная электронная микроскопия

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

573. მიღება / ნანოფხვნილების პიროლიზური - ლითონების, შენადნობების ან ქიმიური ნაერთების (ოქსიდების, ბორიდების, ნიტრიდების, კარბიდების) ნანოფხვნილების მიღების მეთოდი თერმული დაშლით ელემენტური და მეტალოორგანული ნაერთების, ჰიდროოქსიდების, კარბონილების, ფორმატების, ნიტრატების, ოქსალატების, ამიდების, იმიდებისა და ლითონების სხვა მარილების, რომლებიც იშლებიან განსაზღვრულ ტემპერატურაზე სინთეზირებადი ნივთიერებისა და აირული ფაზის გამოყოფით.

E pyrolytic synthesis of nanopowders; nanopowder synthesis by pyrolysis

R пиролитическое получение нанопорошков

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

574. მიცელა - კოლოიდურ სისტემებში 10^{-7} - 10^{-9} მ ზომის საერთო დიამეტრის მქონე ნაწილაკი, იგი შედგება მოცემულ არეში უხსნადი ბირთვისგან და გარშემოტყმულია გამხსნელის ადსორბირებული იონებისა და მოლეკულების მასტაბილებელი გარსით.

E Micella

R мицелла

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

575. მიწოდება / გენების - სამიზნე უჯრედის ბირთვში სამიზნე გენების მიტანის პროცესი.

E gene delivery

R доставка генов

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

576. მოვლენები / ელექტროკინეტიკური - ელექტროფორეზი და ელექტროოსმოსი: ეფექტი, როდესაც მოდებული ელექტრული ველი იწვევს დამუხტულ ზედაპირს ან ნაწილაკს და იონების შემცველ უწყვეტ ფაზას (სითხეს) შორის ფარდობით მოძრაობას; მოვლენებისათვის, მათ შორის დინებისა და სედიმენტაციის (დორნის) პოტენციალის ჩათვლით: ეფექტი, როდესაც ელექტრონერგიის პოტენციალი აღიძვრება (გენერირდება), როდესაც იონების შემცველი სითხე გაუვლის დამუხტულ ზედაპირს ან ნაწილაკს.

E electrokinetic phenomenon

R электрокинетические явления

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

577. მოლეკულა - ნივთიერების უმცირესი (უმარტივესი) სტრუქტურული ერთეული (ნაწილაკი), რომელიც შედგება ქიმიურად დაკავშირებული ატომებისგან.

E molecule

R молекула

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

578. მომწიფება / ოსტვალდის (მიხედვით) - პოლიდისპერსიული ნაწილაკების სუსპენზიაში მიმდინარე გადანაწილების პროცესი, რომელშიც უფრო დიდი კრისტალები იზრდება უფრო მცირე ზომის კრისტალების (დაშლის, გახსნის) ხარჯზე.

E Ostwald ripening

R Оствальдское созревание

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

579. მონოდისპერსული (სისტემა) - სისტემას ეწოდება მონოდისპერსული, თუ მის შედგენილობაში შემავალი ნაწილაკები (ფორები) ერთნაირი ზომისაა.

E monodisperse

R монодисперсная (система)

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

580. მონომრე / თვითაწყობადი - თვითაწყობით ფუძემშრის ზედაპირზე წარმოქმნილი ამფიფილიური მოლეკულების მონომრე.

E self-assembled monolayer

R самособирающиеся монослой

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

581. მონომრეები / თვითაწყობილი - ფუძემშრის ზედაპირზე თვითაწყობით წარმოქმნილი ამფიფილური მოლეკულების მონომრეები.

E self-assembled monolayers

R самособирающиеся монослои

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

582. მორფოლოგია - ფართო გაგებით - მეცნიერება ფორმისა და აღნაგობის შესახებ. ნანოტექნოლოგიაში - აღნაგობა, ნაკეთობის (ობიექტის, სისტემის) ფორმის სტრუქტურა, რომელიც ორგანიზებულია მისი ფუნქციის შესაბამისად, მასალითა და დამზადების (ფორმირების) წესით.

E morphology

R морфология

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

583. მ. / ნანოსტრუქტურების - ნანოობიექტების ერთობლივი მახასიათებელი, რომელიც მოიცავს მათ ზომებს, ფორმას და სივრცობრივ ორგანიზაციას (აგრეგატულ სტრუქტურას).

E morphology of nanostructures

R морфология наноструктур

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

584. მოძრაობა / ბროუნის - სითხეში ან აირში შეტივტივებული უმცირესი ნაწილაკების (მიკროსკოპულად ხილული) მოუწესრიგებელი მოძრაობა, რაც სითხის ან აირის მოლეკულების სითბური მოძრაობით არის განპირობებული (ნაწილაკების დაბომბვა ხდება სითხის ან აირის მოლეკულების მიერ).

E Brownian motion

R Броуновское движение

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

585. მუდმივა / ჰამაკერის - მასალის მუდმივა, რომელიც ზომავს (ახასიათებს) ვან დერ ვაალსის მიზიდულობის ძალას ორ ზედაპირს შორის.

E Hamaker constant

R Постоянная Гамакера

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

586. მური / ამორფული - ამორფული ნახშირბადი, არასრული წვის ან არაკონტროლირებად პირობებში ნახშირწყალბადების თერმული დაშლის პროდუქტი, მაგალითად დიზელის ძრავების მუშაობისას. მურის ნაწილაკების უმრავლესობის ზომა მაგ. დიზელის ემისიაში 50-იდან 180 ნმ-ამდეა.

E Soot - amorphous

R сажа-аморфный

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

587. ნანო (ბერძნ. νᾶνος - ჯუჯა) - ერთეულთა საერთაშორისო სისტემაში ფიზიკური სიდიდის ერთეულის სახელწოდების თავსართი იმ ჯერადი ერთეულების სახელწოდებათა შესაქმნელად, რომლებიც აღნიშნავს ამოსავალი ერთეულის 10^{-9} ნაწილს. საერთაშორისო აღნიშვნაა n, ქართული ნ. მაგ. 15ნმ = 10^{-9} მ (თავსართი ნანო აღნიშნავს მხოლოდ მასშტაბს).

E nano

R нано

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

588. ნანოალმასი - ნახშირბადის ნანოკრისტალური მასალა ალმასის კრისტალური სტრუქტურით.

E nanodiamond

R наноалмаз

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

589. ნანოალბეჭდვა - მაღალი ალბეჭდვა ნანოსკალის ინტერვალში, ჩვეულებრივ, ელასტომერის (ყველაზე ხშირად PDME მარკის), როგორც შტამპის გამოყენებით.

E nanoimprinting

R наноимпринтинг

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

590. ნანობადე - ნანოსკალის მასშტაბის ბადე (ნანო სკალის მასშტაბის სივარდიელები და / ან მათი საზღვრები).

E nanomesh

R наносетка

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

591. ნანობალანსი (ნანოსასწორი) - ნანონაწილაკის მასის დასადგენი ნებისმიერი მოწყობილობა.

E nanobalance

R нанобаланс

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

592. ნანობლოკი - ჩვეულებრივ, ატომური სიზუსტით აწყობილი მრავალატომიანი კომპონენტი, რომელიც გამოიყენება სამშენებლო პროდუქციისთვის. ნანობლოკი შეიძლება იყოს უბრალოდ სტრუქტურული კომპონენტი, ან მასში შეიძლება იყოს ჩამონტაჟებული ფუნქციონირება (მაგ., რისამე ამოქმედება, დენის ან მონაცემთა სიგნალის გამტარობა ან გამოთვლა).

E nanoblock

R наноблок

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

593. ნანობოტი - ავტონომიური ან ნახევრად ავტონომიური რობოტი, რომლის საერთო ზომა 100 ნმ-ზე ნაკლებია. ის გათვალისწინებულია განსაკუთრებით ჯანდაცვის სფეროში გამოსაყენებლად: ნანო ბოტები ცირკულირებენ სისხლში და ა.შ. ახორციელებენ მონიტორინგსა და აღდგენას.

E nanobot

R нанобот

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

594. ნანოგარსი - ღრუ ნანონაწილაკი.

E nanoshell

R нанооболочка

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

595. ნანოენერგია - ენერჯის (სითბოს) რაოდენობა, რომელიც აუცილებელია ერთი გრამ-ატომი ნანოსტრუქტურის გასახურებლად აბსოლუტური ნულიდან (-273) დუდილის ტემპერატურამდე და სრულ აორთქლებამდე (აქროლამდე).

E nanoenergy

R наноэнергия

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

596. ნანოზონდი - 1. ბუნიკი მასკანირებელი ზონდური მიკროსკოპისთვის. 2. ნანოსკალის მასშტაბის აპარატი, რომელიც გამოიყენება ერთი ან მეტი გამოსახულების მისაღებად, ანგარიშგების, დიაგნოსტიკისა და დაავადების მკურნალობისთვის (ადამიანის) ორგანიზმში.

E nanoprobe

R нанозонд

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

597. ნანოინდენტირება - გაზომვის პროცედურა. რომლის დროსაც, (სპეციალური) მახვილწვერიანი ალმასის მასალაში ჩასაწნევად საჭირო ძალა იზომება, როგორც ჩაწნევის სიღრმის ფუნქცია, ნანომეტრამდე სიზუსტით. შესაძლებელია განისაზღვროს იუნგის მოდული, სისალე და დენადობის ზღვარი. ასევე შესაძლებელია მასალების ცოცვადობის პლასტიკური დინებისა და რღვევის კვლევა.

E nanoindentation

R наноиндентирование

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

598. ნანოინდუსტრია - პროდუქციის შესაქმნელი საქმიანობის სახეობა ნანოტექნოლოგიის, ნანომასალებისა და ნანოსისტემური ტექნიკის საფუძველზე.

E nanoindustry

R наноиндустрия

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

599. ნანოინჟინერია /ზედაპირის - დეტალების, ოპტიმალური სიმტკიცისა და ტრიბოტექნიკური თვისებების მქონე, ზედაპირების ჩამოყალიბების მეთოდები და ტექნოლოგიები.

E surface nanoengineering

R наноинженерия поверхности

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

600. ნანოინჟინერია / ნაკეთობის (ობიექტის) - პრინციპით „ქვევიდან ზევით“ ადამიანის საჭიროებისთვის მოცემული ფუნქციონალური თვისებების ნაკეთობის ან ობიექტის ძალური ზონდური მიკროსკოპის მეთოდებით დამზადება (აწყობა).

E nanoengineering products

R наноинженерия изделия

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

601. ნანოიონიკა - ქიმიისა და მყარი ტანის ფიზიკის განყოფილება, რომელიც შეისწავლის მყარტანიან ნანოსისტემებში იონურ ტრანსპორტთან დაკავშირებულ სპეციფიკურ თვისებებს, მოვლენებს, ეფექტებსა და პროცესების მექანიზმებს.

E nanopionics

R наноионика

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

602. ნანოკალამი (ნაანოპენი) - 1. ატომური ძალური მიკროსკოპის წვერი, ადაპტირებული და გამოყენებული ხაზების დასახატად.

E nanopen

R наноперо

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

603. ნანოკერამიკა - ოქსიდების, კარბიდების, ნიტრიდების, ბორიდებისა და სხვა არაორგანული ნაერთების ფუძეებზე მიღებული კომპაქტური მასალა, რომლის მარცვლების (კრისტალიტების) საშუალო ზომა 100 ნმ-ამდეა.

E nanoceramics

R нанокерамика

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

604. ნანოკლასტერი - მცირე ნანონაწილაკი, ანუ ატომების ან მოლეკულების ჯგუფი, რომელთა უდიდესი საერთო განზომილება მხოლოდ რამდენიმე ნანომეტრია.

E nanocluster

R нанокластер

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

605. ნანოკომპიუტერი - 1. ნანომეტრის მასშტაბის კომპონენტებისგან (მექანიკური, ელექტრონული ან სხვა) შექმნილი კომპიუ-

ტერი. 2. საინფორმაციო (ინფორმაციის) პროცესორი, რომლის საერთო ზომები 100 ნმ-ზე ნაკლებია.

E nanocomputer

R нанокомпьютер

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

606. ნანოკრისტალი / ძაფისებრი - ძაფისებრი კრისტალის სახესხვაობა, რომლის დიამეტრი 1 – 100 ნმ-ის ინტერვალშია და სიგრძის ფარდობა დიამეტრთან > 100-ზე.

E nanowhisker

R нановискер

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

607. ნანოლითოგრაფია - ჩვეულებრივი ნივთიერებისგან ატომებისა და მოლეკულების "სწორი" ჯგუფების შექმნა ფუძემდებზე. ეს არის ნაბიჯი ნანომანქანების პირველი დეტალების შემუშავებისა და კონსტრუირების, მათ შორის ნანოასემბლერებისა. ნანომასშტაბური ფოტოლითოგრაფია.

E nanolithography

R нанолитография

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

608. ნანომანქანა - ხელოვნური მოლეკულური მანქანა, რომელიც დამზადებულია მოლეკულური წარმოებით.

E nanomachine

R наномашина

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

609. ნანომასალა - ნანოკომპოზიტების, ნანონაწილაკების, ნანოფირების, ნანომავთულების და ა.შ. ზოგადი (დასახელება) ტერმინი.

E nanomaterial

R наноматериал

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

610. ნანომასალები / ნახშირბადის - კრებსითი ტერმინი, რომელითაც აღინიშნება სხვადასხვა მცირეგანზომილებიანი სტრუქტურები ან ნანოსტრუქტურირებული მასალები, რომელთა ფუძე ნახშირბადია.

E carbon nanomaterials

R углеродные наноматериалы

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

611. ნანომედიცინა - ადამიანის ბიოლოგიური სისტემების თვალყურის დევნება, გამოსწორება (კორექტირება), კონსტრუირება და კონტროლი მოლეკულურ დონეზე ნანომოწყობილობებისა და ნანოსტრუქტურების გამოყენებით.

E nanomedicine

R наномедицина

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

612. ნანომილაკები / არაორგანული - არაორგანული ნივთიერებებისა და მასალების ფუძეზე 5-იდან 100 ნმ დიამეტრის ღრუ კვაზიერთგანზომილებიანი სტრუქტურები.

E inorganic nanotubes

R неорганические нанотрубки

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

613. ნანომილაკი / არაორგანული - ნანომილაკი, რომელიც ნახშირბადის ატომებისაგან არ შედგება.

E inorganic nanotube

R неорганическая нанотрубка

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

614. ნანონაწილაკები / მოცულობითი - სამრეწველო მასშტაბით მიღებული ნანონაწილაკები (მაგ., მური, ტიტანის დიოქსიდი და კოლოიდური სილიციუმის დიოქსიდი).

E bulk nanoparticles

R объемные наночастицы

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

615. ნანონაწილაკები / საინჟინრო - ნანონაწილაკები დამზადებული გარკვეული თვისებებით ან გარკვეული შედგენილობით.

E engineered nanoparticles

R инженерные наночастицы

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

616. ნ. / შემთხვევითი - წარმოქმნილი ნანონაწილაკები, როგორც ბუნებრივი ან ხელოვნური პროცესების თანამდევ პროდუქტი მაგ., შედუღების, ხახუნის, ფრეზვის, ხეხვის ან (და)წვისას.

E incidental nanoparticles

R случайные наночастицы

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

617. ნანოოპტიკა - სინათლისა და მატერიის ურთიერთქმედება ნანომასშტაბურ დონეზე. ნანოზომის ოპტიკის ძირითადი ელემენტია ახლო ველის გამოსახვა (ვიზუალიზაცია) / სპექტროსკოპია (იხ. ახლო ველის მასკანირებელი ოპტიკური მიკროსკოპი). ამ მეთოდით შესაძლებელია გაზომვები კლასიკური დიფრაქციული ლიმიტის (ზღვრის) ქვემოთ და, შესაბამისად, იგი ინდივიდუალური მოლეკულების / ნანონაწილაკების აღმოჩენისა (დაფიქსირებისა) და დახასიათების შესაძლებლობას უზრუნველყოფს.

E nanooptics

R нанооптика

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

618. ნანოპიპეტი - ნანოზომის მილაკი, რომელიც გამოიყენება სითხის მცირე რაოდენობით მისაწოდებლად.

E nanopipette

R нанопипетка

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

619. ნანორეპლიკატორი - თვითგამრავლების (თვითრეპლიკაციის) უნარის მქონე ნანომანქანა.

E nanoreplicator

R нанорепликатор

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

620. ნანოროპი (გადა)გრეხილი ნანობოჭკოები

E Nanorope

R наноропа

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

621. ნანორეაქტორი - "რეაქტორი" შეზღუდული მოცულობით ქიმიური რეაქციების განსახორციელებლად, რომლის ზომა არ აღემატება 100 ნმ-ს, თუნდაც ერთი განზომილებით და ფიზიკურად შეზღუდულია მოწესრიგებული სტრუქტურის ელემენტების ზომებით, რომლებშიც გარდაიქმნება შრეობრივი სტრუქტურა, ფორები და ა.შ.

E nano-reactor

R нанореактор

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

622. 5. 1D - ნანორეაქტორის სახესხვაობა, რომლის ფორების ზომა ორი განზომილებით არ აღემატება 100 ნმ-ს, ხოლო მესამე განზომილებით - მნიშვნელოვნად მეტია.

E nano-reactor 1D

R нанореактор 1D

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

623. 5. 2D - ნანორეაქტორის სახესხვაობა, რომლის ფორების ზომა ერთი განზომილებით არ აღემატება 100 ნმ-ს, ხოლო ორი სხვა განზომილებით - მნიშვნელოვნად მეტია.

E nano-reactor, 2D

R нанореактор, 2D

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

624. ნანორობოტი - ატომური სიზუსტით დამზადებული ნანომეტრული მასშტაბის კიბერნეტიკული მოწყობილობა. მას აქვს გადაადგილების, ინფორმაციის დამუშავებისა და გადაცემის, აგრეთვე პროგრამების შესრულების ფუნქციები.

E nanorobot (Nanobot)

R наноробот (нанобот)

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

625. ნანოსარტყელი - იხ. ნანოლენტი

E nanobelt

R нанопояс

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

226. ნანოსენსორი - ნანოზომის სენსორი.

E nanosensor

R нанодатчик

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

627. ნანოსითხეები - სითხეების კონტროლის ტექნოლოგია სტრუქტურებში, რომელთა მახასიათებლები 1-100 ნმ-ის ინტერვალშია.

E nanofluidics

R наножидкости

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

628. ნანოსისტემა - მატერიალური ობიექტი მოწესრიგებული ან თვითმოწესრიგებული ურთიერთდაკავშირებული ნანომეტრული მახასიათებელი განზომილებების ელემენტების სახით, რომელთა კოოპერაცია უზრუნველყოფს ობიექტში ახალი თვისებების გაჩენას, განპირობებულს ნანომასშტაბური ეფექტებისა და მოვლენების გამოვლინებით (მაგალითად, კვანტური განზომ-

მილებიანი, სინერგეტიკულ – კოოპერატიული, „გიგანტური“ და ა.შ.).

E nanosystem

R наносистема

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

629. ნანოსკოპია /ფლუორესცენციური - ფლუორესცენციური ობიექტების დეტექტირების (გამოვლენის) მეთოდი, ოპტიკური მიკროსკოპით, რომლის სივრცული გარჩევადობა რამდენჯერმე მეტი, ვიდრე ოპტიკური დიფრაქციის თეორიული ზღვარია (≈ 200 ნმ).

E fluorescence nanoscopy

R флуоресцентная наноскопия

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

630. ნანოსომა - ჰიპოთეზური ნანომოწყობილობა, რომელიც ბიოლოგიურ უჯრედში არსებობს სიმბიოტიკურად, ახორციელებს მექანოსინთეზს, დაშლას (დემონტაჟს) და ტირაჟირებას (რეპლიკაციას). ნანოქონდრიონის მსგავსია (q.v).

E nanosome

R наносома

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

631. ნანოსტრუქტურა - 1. სხვადასხვა ნივთიერების ურთიერთ-დაკავშირებული ნაწილებისგან შედგენელი კომპოზიცია, რომელშიც ერთი ან რამდენიმე ნაწილის ხაზობრივი ზომები ნანოსკალის ინტერვალშია. 2. ვან-დერ-ვალსის ძალებით (ელექტრონული გაზის მონაწილეობით) შეერთებული ორი ან მეტი ნანოკრისტალი. 3. ხელოვნური ან ბუნებრივი წარმოშობის ნანოზომის ობიექტების ერთობლიობა, რომლის თვისებები განისაზღვრება არა მხოლოდ სტრუქტურული ელემენტების ზომით, არამედ მათი ურთიერთგანლაგებით სივრცეში.

E nanostructure

R наноструктура

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

632. ნანოსქემა - ნანოტექნოლოგიით შექმნილი ბეჭდური მიკროსქემის დაფა (ნაბეჭდი პლატა), რომელიც ცალკეული ატომის ზუსტი პოზიციონირებით, ზემცირე ტრანზისტორების მიღების შესაძლებლობას იძლევა.

E nanocircuit

R наносхема

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

633. ნანოტექნიკა - მეცნიერების ინტერდისციპლინარული დარგი, რომელიც შეისწავლის ფიზიკური და ქიმიური პროცესების კანონებს ნანომეტრის ზომის სივრცულ რეგიონებში, რათა მართოს ცალკეული ატომები, მოლეკულები და მოლეკულური სისტემები ახალი მოლეკულების, ნანოსტრუქტურების, ნანომოწყობილობებისა და სპეციალური ფიზიკური, ქიმიური და ბიოლოგიური თვისებების მქონე მასალების შესაქმნელად.

E nanotech

R нанотехника

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

634. ნანოტექნოლოგია (თავდაპირველი განსაზღვრება ტანიგუჩის მიხედვით) - პროცესი დაცალკეების, აკრების და მასალათა თვისებების ცვლილების მათზე ნივთიერების ერთი ატომის ან ერთი მოლეკულის ზემოქმედებით.

E Nanotechnology (by Taniguchi)

R Нанотехнология (по Танигучи)

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

635. ნ. / გამოყენებითი - მოიცავს (განიხილავს) ნანოტექნოლოგიის პრაქტიკული გამოყენების (განხორციელების) ამოცანებსა და სპეციფიკურ გზებს კაცობრიობის საჭიროებებისათვის.

E applied nanotechnology

R прикладная нанотехнология

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

636. ნ. / ზრდადი - ნანო მასალების გამოყენებით არსებული პროდუქტების მნიშვნელოვან გაუმჯობესებასთან დაკავშირებული ტექნოლოგია.

E incremental nanotechnology

R нанотехнология инкрементная

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

637. ნ. (დრექსლერის მიხედვით) / მოლეკულური - მეთოდებისა და ტექნიკის ერთობლიობა, რომელიც უზრუნველყოფს კონტროლირებულად ობიექტების შექმნისა და მოდიფიცირების შესაძლებლობას, მათ შორის კომპონენტებისა, რომელთა ზომები 100 ნმ-ზე ნაკლებია მინიმუმ ერთი განზომილებით. შედეგად, ობიექტები იღებენ პრინციპულად ახალ თვისებებს, რომლებიც მათ სრულფასოვნად მოქმედ (ფუნქციონირებად) დიდი მასშტაბის სისტემებში ინტეგრირების საშუალებას აძლევს. უფრო ფართო გაგებით - დიაგნოსტიკის, ნიშან-თვისებებისა (ხარაკტეროლოგიისა, ძვ. ბერძნ. χαρακτήρ „თვისება“, „... და -λογία – „მეცნიერება, სწავლება“) და ობიექტების კვლევის მეთოდები.

E Molecular nanotechnology (according to Drexler)

R нанотехнология молекулярная (по Дрекслеру)

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

638. ნანოტრიბოლოგია - ტრიბოლოგიის განყოფილება, რომელიც ფიზიკურ-ქიმიური პროცესებს შეისწავლის ნანოზომების საზღვრებში.

E nanotribology

R нанотрибология

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

639. ნანოუჯრედები / ხელოვნური - ნანორობოტები, რომლებიც დუბლირებენ ბუნებრივი ბიოლოგიური უჯრედების ფუნქციებს (ზუსტად ისეთივე ფუნქცია აქვს, როგორც ბუნებრივ ბიო-

ლოგიურ უჯრედებს). მათი ზომა შესაძლებელია ორიგინალზე ნაკლები იყოს, მაგრამ როგორც წესი, მათზე უკეთ ფუნქციონირებენ (მოქმედებენ).

E artificial nanocells

R наноклетки искусственные

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

640. ნანოფარმაცია - სააფთიაქო (ფარმაცევტული) პრეპარატების დამზადება ნანოტექნოლოგიის (მაგ., ნანოზომის ნაწილაკები წამლების მიწოდების პროგრამებისთვის) გამოყენებით.

E nanopharmaeaceutical

R нанофармацевтка

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

641. ნანოფაქტურა - წარმოება ნანოტექნოლოგიის გამოყენებით, რაც ჩვეულებრივ, გულისხმობს მოლეკულური წარმოების გამოყენებას.

E nanofacture

R нанофактура

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

642. ნანოფილტრი - მემბრანა ან ბადე 1-იდან 100 ნმ-ამდე ხვრელებით.

E nanofilter

R нанофильтр

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

643. ნანოფორები - ფორები, რომელთა ზომა ნანოსკალის ინტერვალშია ($\approx 1-100$ ნმ).

E nanopores

R нанопоры

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

644. ნანოფოტონიკა - მეცნიერებისა და ტექნიკის სფერო, რომელიც იკვლევს ნანომეტრული ზომების ობიექტებთან (გამოსხივების ტალღის სიგრძეზე ბევრად ნაკლები მასშტაბის) ფოტონების ურთიერთქმედებისას აღძრულ ფიზიკურ მოვლენებს, აგრეთვე ოპტიკური ნანოსტრუქტურირებული მასალებისა და მათზე დაფუძნებული ფუნქციური მოწყობილობების შემუშავებისას დაკავშირებულია აღნიშნული მოვლენების პრაქტიკულ გამოყენებასთან.

E nanophotonics

R нанофотоника

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

645. ნანოფხვნილი - ფხვნილი, რომლის ყველა ნაწილაკის ზომა 100 ნმ-ზე ნაკლებია.

E nanopowder

R нанопорошок

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

646. ნანოქირურგია - ოპერაცია (ქირურგიული) ნანომასშტაბში, მაგ. მოლეკულური სარემონტო ოპერაცია ცალკეულ (ინდივიდუალურ) ცოცხალ უჯრედებზე.

E nanosurgery

R нанохирургия

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

647. ნანოქონდრიონი - ჰიპოთეზური ნანომანქანა (სინთეზური მიტოქონდრიონი), რომელიც უჯრედის შიგნით მოქმედებს და მონაწილეობს მის მეტაბოლიზმში.

E nanochondrion

R нанохондрион

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

648. ნანოჰორნი - ნანოზომის ღრუ კონუსი მრუდხაზოვანი ღერ-
დით, რომელიც, ჩვეულებრივ, დაფუძნებულია SWNT (ერთკედ-
ლიანი/ერთშრიანი ნახშირბადის ნანომილაკები) საფუძველზე.

E nanohorn

R нанохорн

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა
განმარტებითი ლექსიკონი

649. ნაწილაკები / ორსახოვანი (იანუსის) - სახესხვაობა მრავალ-
ფუნქციური (პოლიფუნქციური) მიკრო- ან ნანოზომის ნაწილა-
კებისა, რომლებიც შედგება სხვადასხვა ქიმიური შედგენილო-
ბის ორი ან მეტი ნაწილისგან.

E janus particles

R "двуликие" частицы

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა
განმარტებითი ლექსიკონი

250. ნაწილაკი / იზომეტრიული - ერთნაირი ზომის ნაწილაკი
სამივე ევკლიდურ განზომილებაში.

E isometric particle

R изометрическая частица

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა
განმარტებითი ლექსიკონი

651. ნაწილაკი / ნემსისებრი - ნემსის ფორმის ნაწილაკი.

E acicular particle

R игольчатая частица

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა
განმარტებითი ლექსიკონი

652. ნახშირბადი (მური) / შავი - ელემენტარული ნახშირბადი
თითქმის სფერული ნაწილაკების სახით, რომელთა ძირითადი
დიამეტრი < 1 მკმ-ზე და ზოგადად აგლომერირებულია.

E carbon black

R углеродная сажа

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა
განმარტებითი ლექსიკონი

653. ნივთიერება / ზედაპირულად აქტიური - ნივთიერება, რომლის ადსორბცია სითხიდან მეორე ფაზასთან გამყოფ ზედაპირზე იწვევს (თხევადის, მყარის ან აირისებრის) ზედაპირული დაჭიმულობის მნიშვნელოვან შემცირებას.

E surfactant

R поверхностно-активное вещество

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

654. ნისლი (ინგლ. fog - ნისლი) – კონსტრუქტორული ნისლის ნაწილაკი (ნანობოტი), ნანორობოტ-ბლოკი, რომლის დიამეტრი დაახლოებით 100 მიკრონია.

E foglet

R фоглет

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

655. ნისლი / კონსტრუქტორული - ნანოსისტემა, რომელიც შედგება ერთიანი (უნიფიცირებული) სამშენებლო ნანორობოტებისგან (ფოგლეტებისგან) და საშუალებას იძლევა აკრიბოს (ააწყოს) საგნები ცალკეული მიკროსკოპული ზომის უნივერსალური სამშენებლო ბლოკებისგან.

E Design fog

R туман конструкторский

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

656. ნილაბი (საპროექციო ნილაბი) - ბრტყელი მყარი ფირფიტა ტოპოლოგიური სურათის გაუმჭვირვალე გამოსახულებით, რომლის გარე არეები დასხივებისთვის გამჭვირვალეა (პოზიტიური პროცესი); ნეგატიური პროცესისთვის გამჭვირვალეა ტოპოლოგიური სურათის არეები.

E mask

E projection mask

R маска

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

657. ოლიგომერი - ნივთიერება, რომლის მოლეკულები შეიცავს რამდენიმე ათეულამდე სტრუქტურულ ერთეულს (მონომერულ ბმულს).

E oligomer

R олигомер

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

658. ორგანოზოლი - ზოლი, რომელშიც ორგანული სითხე ქმნის დისპერსიულ არეს (გარემოს).

E organosol

R органозол

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

659. პიკო (ესპანური pico - მცირე) - ერთეულთა საერთაშორისო სისტემაში ფიზიკური სიდიდის ერთეულის სახელწოდების თავსართი იმ ჯერადი ერთეულების სახელწოდებათა შესაქმნელად, რომლებიც აღნიშნავს ამოსავალი ერთეულის 10^{-12} ნაწილს. საერთაშორისო აღნიშვნაა p, ქართული პ. მაგ. 1პმ = 10^{-12} მ.

E pico

E пико

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

660. პინცეტი / ოპტიკური - ოპტიკური მოწყობილობა, რომლის საშუალებითაც შესაძლებელია ლაზერის სხივის ფოკუსში წატაცებული მიკრო- და ნანოზომის ობიექტების შეკავება და სივრცეში გადაადგილება.

E optical tweezers

R оптический пинцет

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

661. პიროლიზი / აეროზოლების - მაღალდისპერსული ფხვნილების მიღების მეთოდი, რომელიც ეფუძნება ხსნარის აეროზოლის თერმულ დაშლას, რომელიც შეიცავს სინთეზირებული მასალის კათიონებს სტექიომეტრული თანაფარდობით.

E aerosol spray pyrolysis

R пиролиз аэрозолей

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

662. პიროლიზი / ალის - აირფაზური სინთეზის მეთოდი, რომელშიც ალის სითბო გამოიყენება საწყისი მასალის ასაორთქლებლად და ქიმიური რეაქციების დასაწყებად ნანონაწილაკების წარმოქმნისთვის.

E flame pyrolysis

R пламенный пиролиз

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

663. პლაზმონი - კვაზინაწილაკი, რომელიც პასუხისმგებელია პლაზმის რხევების დაკვანტვაზე, რომლებიც წარმოადგენენ თავისუფალი ელექტრონული გაზის კოლექტიურ რხევებს.

E plasmon

R плазмон

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

664. პრეპარატი / სარემონტო-აღმდგენი - ავტოქიმიის სპეციალური პრეპარატი, რომელიც შეიცავს ქიმიურად და ზედაპირულად აქტიური ნივთიერებების კომპლექსს და განკუთვნილია ხახუნის ზედაპირის ტრიბოტექნიკური თვისებებისა და დამუშავებული ტექნიკის (აღჭურვილობის) ტექნიკური მახასიათებლების აღსადგენად.

E repair product

R ремонтно-восстановительный препарат

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

665. პრეპრეგები - (ინგლ. შემოკლ. pre-impregnated - წინასწარ-გაჟღენთილი) - შრობრივი შემავსებლები (მინაქსოვილი, ნახშირბადის ქსოვილები), გაჟღენთილი თერმორეაქტიული შემკვრელით, ნაწილობრივ გამყარებული. ნანოკომპოზიციური პრეპრეგები შესაძლებელია წარმტებით გამოიყენებოდეს თვით-

მფრინავებისა და შვეულმფრენების კორპუსების, ქარენერგე-
ტიკული დანადგარების ფრთების და ა.შ. დასამზადებლად.

E prepregs

R препреги

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა
განმარტებითი ლექსიკონი

666. პრობლემა / მწვანე ლორწოს - ჰიპოთეზური საშიშროება
დამშლელი (დესტრუქციული) ვირუსებისა და ბაქტერიების
შექმნის შესაძლებლობისა, რომლებიც სწრაფად გამრავლებისას
დაშლიან ცილოვან სტრუქტურებს ცალკეულ მოლეკულებად
და პლანეტაზე სიცოცხლეს მთლიანად გაანადგურებენ.

E green goo problem

R концепция „зеленой слизи“

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა
განმარტებითი ლექსიკონი

667. პრობლემა / რუხი ლორწოს - ჰიპოთეზური საშიშროება
უმართავი უნივერსალური მოლეკულური თვითამწყობების
შექმნის შესაძლებლობისა, რომლებსაც ნასწავლი ექნებათ გარე-
მოდან საკუთარი თავის მსგავსი ასლები შექმნან. ისინი შექმნის-
თანავე ხელმისაწვდომი მოლეკულებისგან კლონების დაშტამ-
პვას დაიწყებენ და, ბოლოს და ბოლოს სამყაროს ერთსახოვან,
თავის მსგავსი რობოტებისგან შედგენილ, რუხ მასად გადააქ-
ცევენ.

E grey goo problem

R концепция „серой слизи“

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა
განმარტებითი ლექსიკონი

668. რადიუსი / ჰიდროდინამიკური - ობიექტის ზომა, რომელიც
გამოითვლება მისი სფერული ფორმის ვარაუდის საფუძველზე,
სითხეში დიფუზიის კოეფიციენტის სიდიდის მნიშვნელობით.

E hydrodynamic radius

R гидродинамический радиус

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა
განმარტებითი ლექსიკონი

669. რეზონანსი / პლაზმონის - პლაზმონის რეზონანსი (ნანო - ზომის მეტალური სტრუქტურის მასალებისათვის - ლოკალიზებული პლაზმონის რეზონანსი) არის ზედაპირული პლაზმონის აგზნება მის რეზონანსულ სიხშირეზე გარე ელექტრომაგნიტური ტალღით.

E plasmon resonance

R плазмонный резонанс

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

670. რემეტალიზანტი (მეტალმიმტკეცი მისართი) - საპოხი მასალა, პლასტიკური მეტალების ფუძეზე ფხვნილოვანი ან იონური მიკრო- ან ნანოდანამატი საწვავ-საცხები მასალებისთვის, ტექნოლოგიური და სხვა არეებისთვის. ხახუნისას შერჩევითი გადატანის ეფექტის (უცვეთობის ეფექტის) რეალიზებას ახდენს.

E remetalizant

R реметализант

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

671. რეპლიკატორი (ასლის წარმომქმნელი, ლათ. replico - ვიმეორებ, ვპასუხობ) - თავისი ასლის შექმნის ანუ თვითაღწარმოების უნარის მქონე ნანორობოტი. რეპლიკატორების ყველაზე ნათელი მაგალითია დნმ-თანმიმდევრობები, თუ როგორ მრავალჯერ იმეორებენ თავიანთ თავს უჯრედების დაყოფისას. რეპლიკატორი შეიძლება იყოს პასიური ან აქტიური, სასრული ან უსასრულო.

E replication

R репликатор

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

672. რკალი / ფულერენის - ფულერენების მიღების რკალური მეთოდი, რომელიც ეფუძნება გრაფიტის თერმულ დაშლას გრაფიტის ელექტროდის ელექტროლიტური გახურების ან გრაფიტის ზედაპირის ლაზერული დასხივების დროს.

E arc fullerene

R дуга фуллереновая

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

673. რღვევა (სონიკაცია) / ულტრაბგერით - მაღალი სიხშირის ბგერითი ტალღებით ნანონაწილაკების სითხეში დისპერსირება.

E sonication

R разрушение ультразвуком

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

674. საზღვარი / მარცვალთშორისი - პოლიკრისტალურ მყარ სხეულში სხვადასხვაგვარად ორიენტირებული მარცვლების გამყოფი ზედაპირი.

E grain boundary

R межзеренная граница

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

675. სერვისი / დაუშლელი - ღონისძიებების ერთობლიობა, რომელიც განაპირობებს აგრეგატების ტექნიკურ მომსახურებასა და რემონტს დაშლა-აწყობის ოპერაციების გარეშე.

E service is in-place

R сервис безразборный

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

676. სერპენტინი (ლათ. *serpens* - გველი) - ჰიდროსილიკატების მაგნიუმრკინოვანი ჯგუფის, მომწვანო-მოყვითალო ფერიდან მუქ მწვანემდე, გველის ტყავის მსგავსი ლაქებიანი მინერალი, რომელიც მრავალი სარემონტო-აღმდგენი პრეპარატის, განსაკუთრებით გეომოდდიფიკატორების ერთ-ერთ აქტიური კომპონენტია.

A Serpentine

R Серпентин

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

677. სითხე / მაგნიტური - მდგრადი კოლოიდური სისტემა მაღალდისპერსული ფერო- ან ფერიმაგნიტური ნაწილაკებისა გადამტან (გადამზიდავ) სითხეში.

E magnetic fluid

R магнитная жидкость

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

678. სიმქისე - რეალური სხეულების ზედაპირის მიკრორელიეფი, რომელიც ჩადრმავებულობებისა და ამოზნექილობების მონაცვლეობაა (უსწორმასწორობაა).

A roughness

R шероховатость

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

679. სინგულარულობა (ლათინური singularis - ერთადერთი) - ერთეულობა (ერთადეთობა) ყოფიერების (არსის), მოვლენების, შემთხვევებისა. ზოგადი სახით - წერტილი დროში, კონცეპტუალურ ან ნებისმიერ სხვა სივრცეში, რომელშიც კანონები ირღვევა, უწყვეტი მიმდინარეობა წყდება.

E singularity

R сингулярность

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

680. სინერგეტიკა - სამეცნიერო მიმართულება, რომელიც შეისწავლის საერთო კანონზომიერებებს, რომლებიც მართავენ თვითორგანიზაციის პროცესებს სხვადასხვა (ბიოლოგიურ, ტექნიკურ, ქიმიურ და სხვ.) სისტემაში.

E synergetics

R синергетика

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

681. სინთეზი / დარტყმით-ტალღური - დარტყმითი ტალღის მექანიკური ზემოქმედების მეთოდი, იგი სწრაფად მიმდინარე პროცესია, ქმნის დინამიკურ პირობებს საბოლოო პროდუქტის

სინთეზისა და მისი ნაწილაკების ნანომეტრული ზომის ფხვნი-
ლამდე დისპერირებისათვის.

E shock wave synthesis

R ударно-волновой синтез

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა
განმარტებითი ლექსიკონი

682. ს. / ნანოფხვნილების პლაზმურ-ქიმიური - ქიმიური მეთო-
დი, ნიტრიდების, კარბიდების, ბორიდებისა და ოქსიდების
მაღალდისპერსული ფხვნილების მიღებისა, რომელიც მოიცავს
დაბალტემპერატურულ პლაზმაში წონასწორობიდან შორს, ახა-
ლი ფაზის ჩანასახების წარმოქმნის მაღალი და მათი ზრდის
დაბალი სიჩქარით, მიმდინარე რეაქციას.

E plasma chemical technique

R плазмохимический синтез нанопорошков

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა
განმარტებითი ლექსიკონი

683. ს. ორთქლის კონდენსაციით / აირფაზური - საკონტროლე-
ბელ ტემპერატურაზე და ინერტული აირის დაბალი წნევის ატ-
მოსფეროში ცივ ან ცივთან მიახლოებული ტემპერატურის მქო-
ნე ზედაპირზე ორთქლის კონდენსაციით ლითონების, შენად-
ნობების ან ნაერთების ნანოფხვნილების მიღების მეთოდი.

E gas-phase synthesis with vapour condensation

R газофазный синтез с конденсацией паров

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა
განმარტებითი ლექსიკონი

684. ს. / ჰიდროთერმული - დახურულ სისტემებში, 100 °C-ზე მა-
ღალ ტემპერატურაზე და 1 ატმ-ზე მეტი წნევისას წყალხსნარებ -
ში მიმდინარე ფიზიკურ-ქიმიური პროცესებით სხვადასხვაგვა-
რი ქიმიური ნაერთებისა და მასალების მიღების მეთოდი.

E hydrothermal synthesis

R гидротермальный синтез

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა
განმარტებითი ლექსიკონი

285. სისტემა / მონოდისპერსული - ფხვნილი ან ნაწილაკების სუსპენზია, რომელიც პირველად ნაწილაკებს შეიცავს ვიწრო გრანულომეტრიული შედგენილობით.

E monodisperse system

R монодисперсная система

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

686. ს. (NEMS) / ნანოელექტრომექანიკური - ზოგადი ტერმინი ნანოსკალის (ინტერვალში) მიკროელექტრომექანიკური სისტემების (MEMS) აღსაწერად.

E nanoelectromechanical system

E NEMS

R наноэлектромеханическая система

R НЭМС

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

287. ს. / ჰეტეროდისპერსული - სხვადასხვა ზომის ნაწილაკების შემცველი ნაყარი ფხვნილი ან სუსპენზია.

E heterodisperse system

R гетеродисперсная система

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

688. სისტემები / მიკროელექტრომექანიკური - ტექნოლოგიები და მოწყობილობები, რომლებიც აერთიანებენ მიკროელექტრონულ და მიკრომექანიკურ კომპონენტებს.

E Micro-electro-mechanical systems

R микроэлектромеханические системы

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

689. ს. / ნანოელექტრომექანიკური - ტექნოლოგიები და მოწყობილობები, რომლებიც აერთიანებენ 100 ნმ-ამდე ზომის ელექტრონულ და მექანიკურ კომპონენტებს.

E Nanoelectromechanical systems

R Наноэлектромеханические системы

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

690. სორბენტი - მყარი სხეული ან სითხე, რომელიც გარემოდან შერჩევით შთანთქმავს გაზს, ორთქლს ან გახსნილ ნივთიერებებს.

E sorbent

R сорбент

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

691. სპექტროსკოპია / ელექტრონების მიერ (მახასიათებელი) ენერჯიის (და)კარგვის მაღალი გარჩევადობის - მახასიათებელი დანაკარგების სპექტროსკოპიის სახესხვაობა, რომლის ანალიზის ობიექტია, დანაკარგები მყარი ტანის ზედაპირული ატომებისა და მასზე ადსორბატების რხევის აგზნებაზე.

E high-resolution electron energy loss spectroscopy

R спектроскопия высокого разрешения характеристических

потерь энергии электронами

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

692 . ს. / ელექტრონული რხევითი (ვიბრაციული) - მაღალი გარჩევადობის ელექტრონული სპექტროსკოპიის სახესხვაობა, რომელიც საშუალებას იძლევა ელექტრონული სპექტრის მიხედვით განისაზღვროს, საკვლევი ნივთიერების აღნაგობაზე დამოკიდებული, ძირითადი და აგზნებული (ჩვეულებრივ, ყველაზე დაბალი) ელექტრონული მდგომარეობების რხევითი სიხშირეები.

E electron-vibrational spectroscopy

R электронно-колебательная спектроскопия

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

693. ს. / მიკროტალღური - მიკროტალღური სპექტრ(ებ)ით მოლეკულების გეომეტრიული აგებულების განსაზღვრის მეთოდი, რომელიც გამოწვეულია მბრუნავ ენერგეტიკულ დონეებს შორის გადასვლებით.

E microwave spectroscopy

R микроволновая спектроскопия

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

694. ს. / მოლეკულური ელექტრონული - ნივთიერების აღნაგობის განსაზღვრის მეთოდი, რომელიც ეფუძნება ნივთიერებასთან ურთიერთქმედი და ელექტრონების ერთი ენერგეტიკული დონიდან მეორეზე გადასვლის გამომწვევი სინათლის შთანთქმის და/ან გამოსხივების სპექტრის ანალიზს.

E molecular electron spectroscopy

R молекулярная электронная спектроскопия

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

695. ს. / რეზერფორდის უკუგა(ნ)ბნევის - იონური გა(ნ)ბნევის სპექტროსკოპიის სახესხვაობა, რომელიც ეფუძნება He^+ იონების ან საკვლევი ნიმუშის უკუმიმართულებით გა(ნ)ბნეული $\approx 1 - 3$ მევ ენერგიის მქონე პროტონების ენერგეტიკული სპექტრის ანალიზს.

E Rutherford backscattering spectroscopy

R спектроскопия Резерфордского обратного рассеяния

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

696. ს. / რენტგენული - ნივთიერების შედგენილობის განსაზღვრის მეთოდი სინათლის შთანთქმის (აბსორბციის) ან გამოსხივების (ემისიის) კვანტების მიხედვით, რომელთა ტალღის სიგრძე რენტგენულ დიაპაზონშია - 0,01-იდან 100 ნმ-ამდე.

E X-ray spectroscopy

R рентгеновская спектроскопия

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

697. ს. / რხევითი (ვიბრაციული) - სინათლის შთანთქმის ან გამოსხივების რხევითი სპექტრის მიხედვით, ნივთიერების აგებულობის კვლევის მეთოდების ოჯახი, რომელიც დაკავშირებულია ენერგეტიკულ მდგომარეობებს შორის გადასვლებთან

და ხასიათდებიან ატომების განსხვავებული რხევებით წონასწორულ მდგომარეობასთან შედარებით.

E vibrational spectroscopy

E IR-spectroscopy

E FTIR-spectroscopy

R колебательная спектроскопия

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

298. ს. / ტუნელური მასკანირებელი - მასკანირებელი ტუნელური მიკროსკოპიის ერთობლიობა, რომელიც ნიმუშსა და ნემსს შორის ძაბვის ვარირებით, საკვლევი ზედაპირის ლოკალური ელექტრონული სტრუქტურის შესახებ ინფორმაციის მიღების საშუალებას იძლევა.

E scanning tunneling spectroscopy

R сканирующая туннельная спектроскопия

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

699. ს. / ფოტონური კორელაციური - აირული და თხევადი არეების სტრუქტურისა და დინამიკის კვლევის მეთოდი, რომელიც დაფუძნებულია გაბნეული გამოსხივების ინტენსიურობის დრო(ებ)ითი ავტოკორელაციური ფუნქციის ანალიზზე.

E photon correlation spectroscopy

R фотонная корреляционная спектроскопия

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

700. ს. / ფოტოელექტრონული - ფიზიკურ-ქიმიური ანალიზის მეთოდი, რომელშიც ულტრაიისფერი (UV), ვაკუუმური ულტრაიისფერი (VUV) ან რენტგენული (X) გამოსხივება გამოიყენება ელექტრონების ბმული მდგომარეობიდან გამოსაყვანად მყარი სხეულში და შემდგომ ელექტრონული ენერჯის ანალიზატორით მათი აღმოჩენა. მეთოდის გაფართოებისას შესაძლებელია ელექტრონების კუთხური განაწილების გაზომვა, ინფორმაციის მიღება ზონურ სტრუქტურაზე ან, ფოტოელექ-

ტრონული დიფრაქციის დახმარებით, კრისტალური მყარი სხეულის ზედაპირის გეომეტრიულ სტრუქტურაზე.

E photoelectron spectroscopy

R фотоэлектронная спектроскопия

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

301. ს. / ფოტოემისიური - იხ. ფოტოელექტრონული სპექტროსკოპია.

E photoemission spectroscopy

R фотоэмиссионная спектроскопия

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

702. ს. / შებრუნებული ფოტოემისიური - ელექტრონული სპექტროსკოპიის მეთოდი, რომელიც გამოიყენება მყარი ტანის ზედაპირის შეუვსებელი ელექტრონული მდგომარეობის ელექტრონული სტრუქტურის ანალიზისთვის.

E inverse photoelectron spectroscopy

R обратная фотоэмиссионная спектроскопия

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

703. სტრუქტურა / კლატრატული - იხ. კლატრატი

E clathrate structure

R клатратная структура

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

704. სუპერმაგნეტიზმი - სუსტად ურთიერთმოქმედი ნანოზომის ფერო- ან ფერიმაგნიტური ნაწილაკებისგან შედგენილი ნივთიერებისა და მასალების კვაზიპარამაგნიტური ქცევა.

E superparamagnetism

R суперпарамагнетизм

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

705. სუპერსტრუქტურა / ზედაპირის - კრისტალის ზედა ატომური შრის (ან რამდენიმე შრის) სპეციფიკური სტრუქტურა.

E surface superstructure

R суперструктура поверхности

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

706. სუპერსფერო - დაახლოებით სფერული ფორმის აგლომერატი, წარმოქმნილი დაახლოებით სფერული პირველადი ნაწილაკებისგან.

E supersphere

R Сверхсфера

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

707. სურფაკტანტი / ამფოტერული - ზედაპირულად აქტიური ნივთიერება, რომელსაც უნარი აქვს, ხსნარის მჟავიანობიდან გამომდინარე, იყოს პროტონის დონორი ან აქცეპტორი.

E ampholitic surfactant

R амфотерный сурфактант

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

708. სქემა / ინტეგრალური ფოტოინური - მოწყობილობა (მონოლითური ან ჰიბრიდული ინტეგრალური სქემა), რომელიც შეიცავს ერთ ან მეტ ოპტიკურ ელემენტს და აქვს გარკვეული ოპტიკური ან ელექტროოპტიკური ფუნქციები.

E Photonic integrated circuit

E PIC

E Integrated optical circuit

R фотонная интегральная схема

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

709. სხეული / მყარი - ნივთიერების ოთხი აგრეგატული მდგომარეობიდან ერთ-ერთი, რომელიც განსხვავდება სხვა აგრეგატული მდგომარეობებისგან (სითხისგან, გაზისგან, პლაზმურისგან) ფორმის სტაბილურობითა და ატომების თბური მოძრაობის ხასიათით, რომლებიც მცირედ ირხევიან წონასწორული მდგომარეობის სიახლოვეს.

E solid state of matter

R твердое тело

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

710. სხივი / დაფოკუსებული იონური - იონების კონცენტრირებული ნაკადი, რომელიც გამოიყენება თანამედროვე სამეცნიერო საკვლევ ხელსაწყოებსა და ტექნიკაში სხვადასხვა მასალის ინტენსიური და პრეციზიული დამუშავებისთვის.

E focused ion beam

R фокусированный ионный пучок

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

711. ტექნიკა / ნანოსისტემური - სრულად ან ნაწილობრივ ნანომასალებისა და ნანოტექნოლოგიების საფუძვლებზე შექმნილი ფუნქციურად დასრულებული სისტემები და მოწყობილობები, რომელთა მახასიათებლები ძირეულად განსხვავდება, ტრადიციული ტექნოლოგიით შექმნილი, ანალოგიური დანიშნულების სისტემებისა და მოწყობილობების მაჩვენებლებისგან.

E Nanosystem technology

R Техника наносистемная

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

712. ტექნოლოგია / მოცულობითი - ტექნოლოგია, რომელიც ეფუძნება ატომებისა და მოლეკულების ერთობლიობების (მასობრივი ტექნოლოგია ან მასალა) და არა ინდივიდუალური ატომების მანიპულირებას.

E bulk-technology

R балк-технология

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

713. ტ. / ფულერენების - სამეცნიერო-პრაქტიკული მიმართულება, რომელიც იკვლევს ფულერენების როგორც წარმოების მეთოდებს, ისე მათ სხვადასხვაგვარ გამოყენებით შესაძლებლობებს (ამოცანებს).

E fullerene technology

R технология фуллеренов

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

714. ტექნოლოგიები / კონვერგენტული - „ტექნოლოგიის დიდი ოთხეულის“, ნანოტექნოლოგიის, ბიოტექნოლოგიის, საკომუნიკაციო-საინფორმაციო და შემეცნებითი (კოგნიტიური) ტექნოლოგიების ურთიერთდაკავშირებული სამეცნიერო-ტექნიკური სფერო.

E convergent technologies

R технологии конвергентные

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

715. ტ. / კრიტიკული - საწინააღმდეგო (უარყოფელი, მადეზავირებელი), სალიკვიდაციო ტექნოლოგიები, რომლებიც (თავისი გაჩენით) ხურავენ მთელ ხაზებს ან უაზროდ აქცევს ნებისმიერ იმ მიმართულების შემდგომ განვითარებას. მაგალითად, სარაკეტო ტექნოლოგიისა და ინტერკონტინენტური რაკეტების განვითარებამ დახურა სტრატეგიული ბომბდამშენების მიმართულება, ანუ ისინი ჩვეულებრივი და არასტრატეგიული იარაღი გახადა, ფაქტობრივად შეამცირა მათი გაფართოების პროგრამა.

E technology is critical

R технологии критические

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

716. ტიუნინგი / ავტოქიმიური - ავტოქიმიის პრეპარატებით ძრავების სპეციალური დამუშავება, ხახუნზე მექანიკური დანაკარგების შესამცირებლად და ძრავის სიმძლავრის გაზრდის მიზნით.

E auto chemical tuning

R тюнинг автохимический

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

717. ტომოგრაფია / ელექტრონული - უჯრედებისა და სუბუჯრედოვანი სტრუქტურების სამგანზომილებიანი გამოსახულების მიღების ტექნოლოგია ტრანსმისიული ელექტრონული მიკროსკოპით.

E electron microscopy tomography

R электронная томография

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

718. ტ. / მაგნიტურ-რეზონანსული - სამედიცინო დიაგნოსტიკის მეთოდი, რომელიც შინაგანი ორგანოებისა და ქსოვილების დასათვალისწინებლად იყენებს ძლიერმაგნიტურ ველსა და რადიოსიხშირულ გამოსხივებას.

E magnetic resonance imaging

R магнитно-резонансная томография

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

719. ტრანზისტორი - ნახევარგამტარული მოწყობილობა ელექტრული რხევების გაძლიერების, წარმოქმნისა (გენერირებისა) და გარდაქმნისთვის.

E transistor

R транзистор

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

720. ტრიბოლოგია - მეცნიერება მყარი სხეულების კონტაქტური ურთიერთქმედების შესახებ მათი ფარდობითი მოძრაობისას, რომელიც მოიცავს მანქანებში ხახუნის, ცვეთის, შეზეთვისა და თვითორგანიზების საკითხების მთელ კომპლექსს.

E tribology

R трибология

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

721. ტრიბოტექნოლოგია - ტექნიკური და ტექნოლოგიური ღონისძიებების ერთობლიობა, რომელიც მიმართულია ხახუნის პროცესის პრაქტიკული გამოყენებისკენ, ხახუნის ზედაპირების

აღსადგენად და მოხაზუნე სხეულების ზედაპირებისთვის მაღალი ანტიფრიქციული და ცვეთასაწინააღმდეგო თვისებების მისანიჭებლად.

E tribotechnology

R триботехнология

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

722. ტუნელირება - კვანტური ნაწილაკების, მათ შორის ელექტრონებისაც, უნიკალური თვისება, რომელიც ვლინდება, როდესაც ზღუდის (არეები, რომელთა გადაკვეთაც მიულწეველია კლასიკური ნაწილაკისთვის, რამდენადაც ზღუდის პოტენციური ენერგია აღემატება მის სრულ ენერგიას) ერთ მხარეს ლოკალიზებული ელექტრონები (რომელთა ენერგია მოცემულ ზღუდეში პოტენციურ ბარიერზე დაბალია) ზღუდესთან შეხვედრისას, რომლის გავლასაც დიდი ენერგია ესაჭიროება, არ აირეკლებიან მისგან, მაგრამ, როგორც ტალღას, უნარი აქვთ, ნულიდან განსხვავებული ალბათობით გააღწიონ ზღუდეს (ენერგიის დანაკარგებით) და მის მეორე მხარეს აღმოჩნდნენ.

E tunneling

R тунелирование

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

723. ურთიერთქმედება / დისპერსიული - მუდმივი დიპოლური მომენტის არმქონე მოლეკულებს შორის ურთიერთქმედება, რომელიც განპირობებულია სუსტად დაკავშირებული გარე ელექტრონებით.

E dispersion interaction

R дисперсионное взаимодействие

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

724 . უ. / მოლეკულათშორისი - ურთიერთქმედება ელექტრულად ნეიტრალურ მოლეკულებს ან ატომებს შორის.

E intermolecular interaction

R межмолекулярное взаимодействие

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

725. ურთიერთქმედება / ჰიდროფობიური - წყალში არაპოლარულ ნაწილაკებს შორის მიზიდულობა (ან სხვა პოლარულ გამხსნელებში), რომელიც განპირობებულია არაპოლარულ ნივთიერებებთან წყლის კონტაქტის თერმოდინამიკური არახელსაყრელობით.

E hydrofobic effect

R гидрофобное взаимодействие

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

726. ფანტელი - სითხეში შეტივტივებული, თავდაპირველად დისპერსირებული, ერთმანეთთან სუსტად მიზიდული ნაწილაკების ერთობლიობა.

E floe

R ледяное поле

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

727. ფართობი / ზედაპირის - ფაზების გამყოფი საზღვრის (ინტერფეისის) ფართობი, რომელიც განისაზღვრება, როგორც მოცემული მეთოდით მოცემულ პირობებში დადგენილი ხელმისაწვდომი ფართობის სიდიდე.

E surface area, area of interface

R площадь поверхности

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

728. ფ. BET / ზედაპირის - BET ანალიზით გამოთვლილი ზედაპირის ფართობი

E BET surface area

R площадь поверхности BET

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

729. ფ. / ფუქსის ზედაპირის - ზედაპირის ფართობი (აეროზოლური ნაწილაკისა), რომელიც ურთიერთქმედებს მის გადამზიდ (გადამტან) გაზთან.

E Fuchs surface area

R Площадь поверхности Фукса

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

730. ფემტო (დანიური femten - თხუთმეტი) - ერთეულთა საერთაშორისო სისტემაში ფიზიკური სიდიდის ერთეულის სახელწოდების თავსართი იმ ჯერადი ერთეულების სახელწოდებათა შესაქმნელად, რომლებიც აღნიშნავს ამოსავალი ერთეულის 10^{-15} ნაწილს. საერთაშორისო აღნიშვნაა f, ქართული ფ. მაგ. 1ფმ = 10^{-15} მ.

E femto

R фемто

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

731. ფენა ;EDL / ელექტრული ორმაგი - საპირისპიროდ დამუხტული იონების ორი ფენა, წარმოქმნილი, დაელექტრობული მყარი სხეულის / სითხის გამყოფ საზღვარზე, გამყოფ საზღვართან ურთიერთსაწინააღმდეგოდ დამუხტული იონების (კონტრიონების) მიზიდულობის გამო ფაზათაშორისი მუხტით.

E electrical double layer

E EDL

R двойной электрический слой

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

732. ფიზიკა / ფულერენების - ფიზიკის სამეცნიერო მიმართულება, რომელიც შეისწავლის, სხვადასხვა ფაზურ მდგომარეობაში, ფულერენებისა და მათი ნაერთების სტრუქტურულ, მექანიკურ, ელექტრულ, მაგნიტურ, ოპტიკურ თვისებებს, აგრეთვე, ამ ნაერთებში სწავლობს ნახშირბადის ატომების ურთიერთობების ხასიათს, ფულერენების მოლეკულების სპექტროსკოპიას, ფუ-

ლერენების მოლეკულებისაგან შედგენილი სისტემების თვისებებსა და სტრუქტურას.

E physics of fullerenes

R физика фуллеренов

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

733. ფირები / თხელი - მასალის თხელი ფენები, რომელთა სისქე ნანომეტრის რამდენიმე ნაწილიდან (მონოატომური შრიდან) რამდენიმე მიკრონამდეა.

E thin films

R тонкие пленки

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

734. ფირი (აფსკი) / სერვო - ხახუნის ზედაპირებზე უცვეთობის ეფექტისთვის დამახასიათებელი რამდენიმე ასეული ნმ სისქის განსაკუთრებული სტრუქტურა. მასში რეალიზდება დეფორმაციის განსაკუთრებული (თავისებური) მექანიზმი - დეფორმაცია ხდება დადლილობითი პროცესებისთვის დამახასიათებელი დეფექტების დაგროვების გარეშე.

E servo film

R сервовитная пленка

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

735. ფლოკულაცია - ფანტელების ფორმირების პროცესი.

E flocculation

R флокуляция

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

736. ფონონი - phonon - კრისტალური გისოსის ატომების რხევის კვანტი.

E phonon

R фонон

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

737. ფოტონიკა - მეცნიერებისა და ტექნიკის სფერო (დარგი), რომელიც შეისწავლის ოპტიკური სიგნალების გენერაციის, გამოსხივების, გადაცემის, მოდულაციის, გაძლიერების, დამუშავების, დეტექტირებისა და გარჩევის ფუნდამენტურ და გამოყენებით ასპექტებს, აგრეთვე ამ მოვლენების გამოყენების შესაძლებლობას სხვადასხვა დანიშნულების ოპტიკური, ელექტრო-ოპტიკური და ოპტოელექტრონული მოწყობილობების შემუშავებისა და შექმნისას.

E photonics

R фотоника

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

738. ფოტორეზისტი - სინათლის ან რენტგენული სხივებისადმი მგრძობიარე მასალა (პოლიმერულ ფუძეზე დამზადებული). იგი გამოიყენება ლითოგრაფიულ პროცესში ფუძეშირეზე აფსკური დანაფარის (ფირის) დასატანად, ელექტრონული სქემის ელემენტებიანი „ნიღბის“ (თარგის, შაბლონის) დასხივებისა და შემდგომი გამჟღავნებისას (ამოჭმა ხსნარში) სქემის გამოსახულება გადაეცემა ფუძეშირეს.

E photoresist

R фоторезист

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

739. ფოტოსინთეზი - მზის სინათლის ენერჯის გამოყენებით მწვანე მცენარეულობით და ზოგი ბაქტერიით ორგანული ნივთიერებების წარმოქმნა არაორგანული ნივთიერებებიდან.

E photosynthesis

R фотосинтез

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

740. ფოტოქიმია / სუპრამოლეკულური - ფოტოქიმიის განყოფილება, რომელიც შეისწავლის სუპრამოლეკულური სისტემების ელექტრონულ თვისებებს, აგებულებას და ფოტოქიმიურ გარდაქმნებს.

E supramolecular photochemistry

R супрамолекулярная фотохимия

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

741. ფულერიდი - ინტერკალირებული ფულერიტი

E fulleride

R фуллерид

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

742. ფულერიტები - მყარი ფულერენები C_{60} წახნაგდაცენტრებული კუბური გისოსის მქონე კრისტალებია, საკმაოდ სუსტი მოლეკულათშორისი კავშირებით. კრისტალში არის ოქტაედრული და ტეტრაედრული სიცარიელები, რომლებიც შეიძლება შეიცავდეს უცხო ატომებს, რომლებიც გავლენას ახდენენ მთელი მასალის თვისებებზე.

E fullerites

R фуллериты

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

743. ფუბეშრე - ნიმუში, რომელსაც სპეციალურად მომზადებული ზედაპირი აქვს ფირებისა და ნანოსტრუქტურების გასაზრდელად ან ზედაპირული პროცესებზე (ადსორბციის, დესორბციის, კლასტერის წარმოქმნის, ზედაპირული დიფუზიის და ა.შ.) კვლევების ჩასატარებლად.

E substrate

R подложка

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

744. ფუნქციონალიზაცია - ქიმიური ფუნქციური ჯგუფების მიერთება ზედაპირზე,

E functionalization

R функционализация

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

745. ფხვნილი / დაფქული - წისქვილზე დამუშავების შედეგად მიღებული ფხვნილი.

E milled powder

R молотый порошок

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

746. ფ. /კვამლის - კვამლისგან ამოღებული ფხვნილი

E fumed powder

R пылающий порошок

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

747. ქიმია / რბილი - მყარფაზური მასალების მიღების ქიმიური მეთოდების ერთობლიობის დამკვიდრებული დასახელება, რომელიც გულისხმობს მაღალი ტემპერატურისა და წნევის მინიმალურ გამოყენებას.

E soft chemistry

R "мягкая" химия

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

748. ქ. / სველი - წყალხნარებიდან და არაწყალხნარებიდან ნანო- და ულტრადისპერსული არაორგანული ფხვნილების მიღების მეთოდების ერთობლიობის დამკვიდრებული ჟარგონული დასახელება.

E wet chemical methods

R мокрая" химия

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

749. ქ. / სუპრამოლეკულური - 1. ქიმიის სფერო (დარგი), რომელიც იკვლევს სუპრამოლეკულურ სტრუქტურებს (ორი ან მეტი მოლეკულისგან შედგენილ ანსამბლებს, რომლებიც ერთმანეთთან მოლეკულური ურთიერთქმედებითაა შეკავშირებული); 2. მოლეკულური ანსამბლებისა და მოლეკულათშორისი კავშირების ქიმია (ჟ. მ. ლენის განსაზღვრება).

E supramolecular chemistry

R супрамолекулярная химия

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

350. ქ. / ფულერენების - ქიმიის სამეცნიერო-პრაქტიკული მიმართულება, რომელიც ეწევა ფულერენების კლასის შექმნასა და შესწავლას. თავისი კონცეფციითა და კვლევის მეთოდებით პრინციპულად განსხვავდება ტრადიციული ქიმიისგან.

E chemistry of fullerenes

R химия фуллеренов

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

751. ქიმოტოლოგია (აბრევიატურა: ქიმია, მოტორი, ლოგია) - მეცნიერება, ტექნიკაში საწვავის, ზეთებისა და ავტოქიმიის რაციონალური გამოყენების შესახებ.

E chemotomology

R химмотология

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

752. ქლოროფილი - მცენარეების, წყალმცენარეებისა და ციანობაქტერიების მწვანე პიგმენტი, რომელიც მნიშვნელოვან როლს ასრულებს ფოტოსინთეზის პროცესში.

E chlorophyll

R хлорофилл

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

753. ქრომატოგრაფია - ნივთიერებებისა და მათი ნარევების ანალიზისა და კვლევის ფიზიკურ-ქიმიური მეთოდი, რომელიც ეფუძნება კომპონენტების გამოყოფას, უძრავი ფაზის შრეში მოძრავი ფაზის ნაკადის გადაადგილებისას.

E chromatography

R хроматография

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

754. ე. / მაღალეფექტური თხევადი - ნივთიერებების რთული ნარევების განცალკევების ერთ-ერთი ეფექტური ქრომატოგრაფიული მეთოდი, რომელიც ეფუძნება შემადგენელი კომპონენტების ადსორბციის განსხვავებულ უნარს, სორბენტთან მიმართებაში.

E high performance liquid chromatography

R высокоэффективная жидкостная хроматография

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

755. ქსეროგელი - აკვა- ან ალკოგელის ატმოსფერულ წნევაზე, საკმაოდ მძიმე პირობებში გაშრობის პროდუქტი, რომელშიც მაკროფორების დაშლა (ნგრევა, კოლაფსი) იწვევს მასალის სიმკვრივის მნიშვნელოვან ზრდას.

E xerogel

R ксерогель

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

756. შაბლონი - ნაწილაკი ან სტრუქტურა, რომელიც მაორგანიზებელ როლს ასრულებს. სუპრამოლეკულური კომპლექსების ან ნანოსტრუქტურების სინთეზისას.

E template

R темплат

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

757. შექმნა / ხსნარის ფაზის შაბლონის - ხსნარში მკაფიოდ განსაზღვრული, სტრუქტურების შექმნის მეთოდი მოლეკულური თვითაწყობის გამოყენებით შაბლონთან ერთად.

E solution phase templating

R создание шаблона фазы решения

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

758. შეცხოვა / დაბალტემპერატურული - ფხვნილოვანი ნაწილებისა და სუსპენზიური სხმულების შეცხოვის პროცესი, რომელიც ატმოსფერულ წნევაზე და დამატებითი მაღალენერგეტი-

კული (წნევის, ელექტრული განმუხტვის) ზემოქმედების გარეშე, შეცხოების ტემპერატურაზე, 100⁰ C ზე, ბევრად ნაკლებ ტემპერატურაზე რეალიზდება ნედლეულის ტრადიციული წყაროების გამოყენებისას.

E low temperature sintering

R низкотемпературное спекание

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

759. შ. / ნანოკერამიკის - ნანოფხვნილებისა და მათგან დაწნეხილი ნაშადების თერმული დამუშავების მეთოდი კომპაქტური (კონსოლიდირებული) უფრო ან მინიმალური ფორიანობის მარცვლის მინიმალური საშუალო ზომის მქონე მასალებისა და ნაკეთობების მისაღებად.

E sintering of nanoceramics

R спекание нанокерамики

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

760. შთანთქმა / ქიმიური - ადსორბციის ან აბსორბციის პროცესი, რომელშიც, ფიზიკური ადსორბციისგან განსხვავებით, ქიმიური კავშირი (ბმა) წარმოიქმნება ადსორბატის ატომებს ან მოლეკულებსა და ადსორბენტს შორის, ან აბსორბატის მოლეკულებით.

E chemisorption

R хемосорбция

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

761. შრე / ორმაგი ელექტრული - ორი ფაზის გამყოფ საზღვარზე წარმოქმნილი საპირისპირო ნიშნის სივრცულად განცალკევებული ელექტრული მუხტის თხელი ზედაპირული შრე.

E electrical double layer

R двойной электрический слой

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

762. შუნგიტი - მინერალი, რომლის დასახელებაც კარელიაში შუნგის დასახლების დასახელებას უკავშირდება. იქ პირველად იქნა გამოვლენილი (აღმოჩენილი) ბუნებრივი ფულერენები.

A shungit

R шунгит

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

763. შუქდიოდი - ნანომეტრულ ჰეტეროსტრუქტურაზე დაფუძნებული ხელსაწყო, რომელიც ელექტრულ დენს სინათლის გამოსხივებად გარდაქმნის.

E light - emitting diode

E LED

R светодиод

R (LED-светодиод)

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

764. ცვეთილობა - დაქუცმაცების ფორმა, როდესაც ზომის შემცირება გამოწვეულია ეროზიით, რომელსაც ნაწილაკების სხვა ნაწილაკებთან ან ზედაპირებთან შეჯახება იწვევს. ასევე იწოდება, როგორც ულტრაწმინდა დაწვრილმანება ან ნანოზირება.

A attrition

R потертость

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

765. ძვრა / ცისფერი - სინათლის შთანთქმის ზოლის ნაპირის (კიდის) ძვრა მაღალი სიხშირის არეში ნახევარგამყარი ნაწილაკებით მათი ზომის შემცირებისას.

E blue shift

R голубой сдвиг

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

766. ძვრადობა (მობილობის ზომა) / ნაწილაკების მასკანირებელი; SMPS - ნანონაწილაკების გამოვლენისა და დათვლის მეთოდი, რომელიც იძლევა ინფორმაციას როგორც ზომაზე, ასევე

რაოდენობაზე და შეუძლია გაზომოს აეროზოლის გრანულო-
მეტრიული შედგენილობა, როგორც წესი, 3 – იდან 800 ნმ –
ამდე; ეფუძნება ელექტროდებს შორის გავლისას ნაწილაკების
დამუხტვისა და განცალკევების დამოკიდებულებას მათ
ძვრაობაზე.

E scanning mobility particle sizing

E SMPS

R сканирующая подвижность частиц

R SMPS

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა
განმარტებითი ლექსიკონი

767. წარმოება; MM / მოლეკულური - რადიკალური ნანოტექ-
ნოლოგიის კონცეფცია, რომლიც პირველად შეიმუშავა
კ. ე. დრექსლერმა. მოიცავს მაკროსკოპული ობიექტების დამზა-
დებას, კომპიუტერში კონტროლირებად ინჟინერიასა და ნანოს-
კალიანი დანადგარების (მათ შორის: ნანომრავების, ნანოდამზა-
რისხებლების, ნანოქარხნებისა და ნანოასემბლერების) მშენებ-
ლობას. შეიძლება აღწერილი იყოს როგორც, ქიმიაში გამოყენე-
ბული, მექანიკური ინჟინერიის პრინციპები.

E molecular manufacturing

E MM

R молекулярное производство

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა
განმარტებითი ლექსიკონი

768. წარმოქმნა / ფეთქებადი (აფეთქებული) **მავთულით**
აეროზოლის - იხ. ელექტრო აფეთქება.

E exploding wire aerosol generation

R образование аэрозоля взрывающаяся проволоки

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა
განმარტებითი ლექსიკონი

769. წერტილი; IEP / იზოელექტრული - pH, რომელზედაც
შეტივტივებულ ნაწილაკს აქვს ნულოვანი ზეტა პოტენციალი.

E isoelectric point

E IEP

R изоэлектрическая точка

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

770. წ. / იზოიონური - pH ხსნარისა, რომელშიც შეტივტივებული ნაწილაკი ან მოლეკულა შეიცავს უარყოფითი და დადებითი მუხტების ერთნაირ რაოდენობას.

E isoionic point

R изоионная точка

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

771. წ.; PZC / ნულოვანი მუხტის - pH, რომელზედაც გაწონასწორებულია შეტივტივებული ნაწილაკის უარყოფითი და დადებითი მუხტები ისე, რომ მას არ გააჩნია წმინდა მუხტი.

E point of zero charge

E PZC

R точка нулевого заряда

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

772. წინაღობა / გიგანტური მაგნიტური - მაგნიტური ველის ზემოქმედებით ნიმუშის ელექტროწინაღობის ცვლილების ეფექტი (უპირატესად ჰეტეროსტრუქტურებსა და ზეგისოსებში).

E giant magnetoresistance

R гигантское магнетосопротивление

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

773 . წ. / ტუნელური მაგნიტური - ელექტროწინაღობის ცვლილების ეფექტი დიელექტრიკის თხელი შრით გაყოფილ ფერომაგნეტიკის ორ არეს შორის, რომელსაც იწვევს მაგნიტური ველის მოქმედებით სპინპოლარიზებული გადამტანების ტუნელური გადასვლა.

E tunnel magnetoresistance

R туннельное магнетосопротивление

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

774. წისქვილი / ბურთულეებიანი - ხელსაწყო (დოლური ტიპისა), რომელშიც მყარი მასალების დასაქუცმაცებლად და მყარი ნივთიერებებისა და სითხეების შესარევად (სუსპენზიებისა და ემულსიების მოსამზადებლად) სალი მასალისგან დამზადებული ბურთულეები გამოიყენება.

E ball mill

R шаровая мельница

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

775. წნეხა / ნანოფხვნილების ულტრაბგერით - კერამიკული ნანოფხვნილების მშრალი ცივი კომპაქტირების მეთოდი პლასტიფიკატორების გამოყენების გარეშე.

E Ultrasound pressing of nanopowders

R ультразвуковое прессование нанопорошков

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

776. წყარო / დენის ქიმიური - ჟანგვა-აღდგენის რეაქციის ქიმიური ენერჯის ელექტრულ ენერჯიად პირდაპირ გარდასაქმნელი მოწყობილობა.

E chemical current source

R химический источник тока

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

777. ხახუნის მიკრო/ნანო მასშტაბის დონეზე – პროცესი, რომელიც მიმდინარეობს თხელ (მიკრო- / ნანომეტრის მასშტაბის) ზედაპირულ ფენებში მყარი სხეულების ურთიერთქმედებისას მათი ფარდობითი გადაადგილებების დროს. იგი განისაზღვრება ზედაპირების სიმქისით ან სუბსიმქისით, თხელი სასაზღვრო ფირების თვისებებითა და ზედაპირების ადჰეზიური მახასიათებლებით.

E Micro/nano-scale friction

R трение на микро/нано-масштабном уровне

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

778. ხირალობა (ინგლ. chirality, ბერძნ. Hira - ხელი) - ცნება ქიმი-
აში, რომელიც ახასიათებს ობიექტის თვისებას, იყოს შეუთავსე-
ბელი თავის გამოსახულებასთან (ანარეკლთან) იდეალურად
ბრტყელ სარკეში.

E chirality

R хиральность

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა
განმარტებითი ლექსიკონი

779. ჰეტეროეპიტაქსია - ეპიტაქსიის სახე, როცა მზარდი შრე
ფუძემშრის ნივთიერებისგან ქიმიური შედგენილობით განსხვა-
ვდება.

E heteroepitaxy

R гетероэпитаксия

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა
განმარტებითი ლექსიკონი

780. ჰეტეროკოაგულაცია - სხვადასხვაგვარი ნაწილაკის აგრე-
გაცია ელექტროლიტის დამატებით მათ სუსპენზიაში.

E heterocoagulation

R гетерокоагуляции

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა
განმარტებითი ლექსიკონი

781. ჰეტეროსტრუქტურა (ბერძნ. ἕτερος განსხვავებული) / **ნა-
ხევარგამტარული** - რამდენიმე ჰეტეროგადასვლის (ორი სხვა-
დასხვა ნახევარგამტარის კონტაქტის) კომბინაცია, რომელიც
შრეულ ნახევარგამტარ სტრუქტურებში ელექტრონებისა და
ხვრელების პოტენციალური ორმოების შესაქმნელად გამოიყე-
ნება და ნახევარგამტარულ ლაზერებსა და შუქგამომსხივარ
დიოდებში მოიხმარება.

E heterostructure /semiconductor

R гетероструктура

= ომარ შურაძე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა
განმარტებითი ლექსიკონი

782. ჰიდროზოლი - ზოლი, რომელშიც წყალი ქმნის დისპერ-
სიულ გარემოს.

E hydrosol

R гидрозоль

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

783. ჰიპერთერმია - ორგანიზმის ამ მისი ნაწილის გაცხელება ფიზიოლოგიურ ნორმაზე მაღლა.

E hyperthermia

R гипертермия

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

784. ჰომოეპიტაქსია - ეპიტაქსიის სახე, რომლის დროსაც მზარდი შრის და ფუძეშრის მასალები ერთნაირია. განსხვავება შესაძლებელია მხოლოდ მალეგირებელი დანამატების შედგენილობაში.

E homoepitaxy

R гомоэпитаксия

= ომარ შურამე, ნანომეცნიერებისა და ნანოტექნოლოგიების ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი

სტანდარტული ტერმინების საძიებლები

NN 1 – 368

INDEX OF BASIC TERMS

A

ablation / laser 1
adsorption 7
acid hydrolysis of cellulose 368
aerosol 8
AES 278
AFM 181
agent / nanoscale imaging 2
agglomerate 3
– / nanostructured 4
aggregate 5
– / nanostructured 6
ALD 66
alignment / fluidic 55
analysis / evolved-gas 30
– / nanoparticle tracking 31
– / particle tracking 31
anodization / electrochemical 288
area / mass specific surface 327
– / volume specific surface 328
assembly / directed 41
– / electrostatic driven 38
– / hierarchical 39
– / magnetic driven 40
– / shape-based 42
– / supramolecular 43

B

bionanotechnology 44

C

calorimetry / differential scanning 140
capsule / nanostructured 141
casting / tape 356
CCVD 63
cell / dye-sensitized photovoltaic 118
– / nanowire photovoltaic 115
– / plasmonic photovoltaic 116
– / quantum well photovoltaic 117
chromatography / size-exclusion 347
classifier / differential electrical mobility 143
CLS 79
CNF 209
CNT 236
coating 87
– / cluster beam 90
– / dip 91
– / nanocomposite 88
– / nanoparticle spray 94
– / nanostructured 89
– / spin 82
co-deposition 130**
communion 99
condensation / prompt inorganic 143
contact / nanoscale 145
– / nanoscale electric 45
counter / Coulter 174
– / condensation particle 200
coupled / plasma inductive 13
CPC 200
crystallization / colloidal 147
CVD 65
C2S2 85
D
DCS 79

DEMC 143
density / electric surface charge 294
deposition / atomic layer 66
– / catalytic chemical vapour 63
– / chemical vapour 65
– / electroless 80
– / electro-spark 71
– / focused electron-beam 68
– / focused ion-beam 69
– / ion induced 72
– / layer-by-layer 81
– / microfluidic 36
– / multilayer 74
– / physical vapour 64
– / scanning tunnelling microscope chemical vapour 73
– / spray 67
– / sputter 70
derivatives / fullerene 361
derivatization / block copolymer chemical 105
device 197
– / nano-enabled 198
– / nanoscale 238
– / organic photovoltaic 199
devitrification 56
diameter / hydrodynamic 108
– / equivalent 106
– / equivalent spherical 107
diffraction / neutron 113
– / X-ray 114
diode / organic light emitting 355
dispersion / clay 109
– / nanoparticle 110
– / polymer nanoparticle 111
DLS 49

DMAS 299
dot / quantum 363
DPI 139
DRIE 23
dry-ashing 53
dry-etching 19
drying / freeze 354
– / spray 353
DSC 140
DSSC 118
DUV 341
DWCNT 237

E

EBSD 112
EDS 308
EDX 308
EELS 307
effect / Raman 127
EGA 30
electron / Auger 277
– backscatter diffraction 112
– paramagnetic resonance 290
electrodeposition 120
electrometer / Faraday-cup aerosol 121
electronics / organic 124
– / organic and large area 163
– / plastics 124
– / polymer 124
electroplating 120
electrospinning 122
electro-spray 119
embossing 324
epitaxy / molecular beam 125
EPR 290

- etching / anisotropic 9
 - / chemical 27
 - / chemically assisted ion beam 28
 - / cryogenic 16
 - / crystallographic 17
 - / deep reactive ion 23
 - / focused ion-beam 11
 - / high-density plasma 18
 - / ion beam 15
 - / ion induced 14
 - / isotropic 12
 - / light-assisted 25
 - / photochemical 25
 - / physical 26
 - / plasma 20
 - / radiation track 21
 - / reactive ion 22
 - / selective 29
 - / sputter 26
 - / wet 24
- EUV 339
- evaporation 52
 - / electron-beam 33
- expansion / supercritical 57
 - / wire electric 34

F

- FCAE 121
- FCS 317
- FFF 92
- FIB 11, 69, 155
- film 329
 - / nanocomposite 330
 - / nanostructured 331
- fluorescence 332

- / X-ray 333
- foil 142, 345
- forging / multi-pass coin 365
- formation / Langmuir - Blodgett film 335
- / self-assembled monolayer 135
- fractionation / field flow 92
- FTIR 319
- fullerene 344
- / endohedral
- functionalization / surface 343

G

- grapheme 60
- graphite 61
- graphioepitaxy 62
- grinding 103
- growth / nanotemplated 76
- / Stranski - Krastanow 178

I

- ICP 13
- ICP-MS 171
- implantation / ion 137
- imprinting 324
- intercalation 138
- interconnect / nanoscale electric 348
- interconnect / nanoscale 348
- interferometry / dual polarization 139

L

- layer 351
- / nanostructured 352
- LbL 78
- LbL deposition 81
- LEEM 186
- lithography 148

- / block copolymer 149
- / colloidal crystal template 156
- / deep ultraviolet 341
- / electron-beam 151
- / extreme ultraviolet 339
- / focused ion-beam 155
- / interference 153
- / ion projection 154
- / nano-imprint 157
- / natural 150
- / optical 338
- / plasmonic 158
- / soft 159
- / 3D 161
- / x-ray 160
- luminescence

M

- material /nanoporous 170
 - / nanostructured 169
- membrane 175
 - / nanoporous 176
- metallofullerene 177
- Method / Brunauer - Emmett - Teller 173
 - / BET 173
 - / modulated elemental reacted 77
- methods / two-phase 295
- microbalance / quartz crystal 180
- micromachining / high-speed 179
- microscopy atomic force 181
 - / confocal optical 193
 - / fluorescence 194
 - / localization 188
 - / low energy electron 186
 - / near-field scanning optical 182

- / scanning electron 189
- / scanning force 181
- / scanning ion 191
- / scanning near-field optical 182
- / scanning probe 190
- / scanning transmission electron 185
- / scanning tunnelling 192
- / SEEC 183
- / super-resolution 187
- / surface enhanced ellipsometric contrast 183
- / TIRF 194
- / total internal reflection fluorescence 194
- / transmission electron 184
- milling / cryogenic 104
 - / dry ball 97
 - / ion beam 15
 - / wet ball 98
- mobility / electrophoretic 357
- multilayer 321
- MWCNT 235

N

- nano-aerosol 201
- nanoarray 203
- nanobioconjugate 204
- nanobiotechnology 205
- nanocarrier 229
- nanochannel 202
- nanocoating 210
- nanocomposite 164
 - / ceramic matrix 165
 - / metal matrix 166
 - / polymer clay 168
 - / polymer matrix 167
- nanocone 217

- nanocrystal 218
- nanodispersion 300
 - / fluid 301
- nanoelectronics 211
- nano-embossing 258
- nano-emulsion 212
- nano-enabled 285
- nano-enhanced 284
- nanofabrication 84
- nanofibre 208
 - / carbon 209
 - / precipitation 75
- nanofilm 261
- nanoflake 267
- nanof foam 264
 - / liquid 265
- nanofoil 216
- nanohorn / carbon 249
- nano-ink 230
- nanointervention 213
- nanolayer 269
- nanolithography / dip-pen 221
- nanomanipulator 223
- nanomanufacturing 360
 - / bottom up 359
 - process 286
 - / top-down 358
- nanomaterial 224
 - / engineered 226
 - / incidental 228
 - / luminescent 225
 - / manufactured 227
- nanomembrane 231
- nanomultilayer 252

- nanoneedle 241
- nano-object 242
 - / engineered 243
 - / incidental 245
 - / manufactured 244
 - / stealth 246
- nano-onion 206
 - / carbon 207
- nanoparticle 239
 - / core-shell 240
- nanopeapod / carbon 247
- nanophase 260
- nanopit 270
- nanoplate 262
- nanopore 263
 - / solid 266
- nanoribbon 219
 - / carbon 220
- nanorod 268
- nanoscience 291
- nanosheet 216
- nanosphere 255
- nanostuctured 276
- nano-subassembly 215
- nanotechnology 256
 - / bio-inspired 257
- nanotoxicology 259
- nanotube 232
 - / carbon 236
 - / cup-stacked carbon 233
 - / double-wall carbon 237
 - / multiwall carbon 235
 - / single-wall carbon 234
- nanotweezer 248

nanowire 222

NEMS 302

NIL 157

NSOM 182

NTA 31

O

OE 124

OLAE 163

OLED 355

optics / immersion 152

OPV 199

P

particle 271

– / constituent 273

– / nanostructured core-shell 272

– / primary 274

– shape 334

– size 129

– size distribution 54

– / ultrafine 275

PCS 49

phenomenon / nanoscale 126

photolithography 338

– / phase-contrast 340

photoluminescence 342

plane / shear 293

– / slipping 293

PL spectroscopy 318

polyelectrolyte layer-by-layer 78

polymerization / in-situ intercalative 282

– / surface 281

potential / electrokinetic 283

– / zeta 283

powder / nanostructured 346
precipitation / nanoparticle 83
pressing / cold 366
– / hot 367
printing / micro-contact 37
process / multilayer film 336
– / reverse micelle 296
– / Stober 287
processing / additive 35
– / sol-gel 323
– / subtractive 86
property / nanoscale 136
protein corona 146
PTA 31
PVD 64
pyrogenesis 280

Q
QCM 180
QELS 49

R
radius of gyration 289
ratio / aspect 131
reaction / hot wall tubular 102
reconstruction / ion beam surface 196
resistance / nanoscale contact 364
RIE 22

S
SAM formation 135
SANS 47
SAXS 46
scattering / dynamic light 49
– / light 48
– / small angle neutron 47

- / small angle X-ray 46
- / quasi-elastic light 49
- SEC 347
- sensor / nanopore 292
- sedimentation / differential centrifugal 79
 - / centrifugal liquid 79
- segregation / block copolymer phase 45
- self-assembly 133
 - / directed 134
- SEM 189
- SERS 309
- SFM 181
- shearing / conshearing continuous confined strip 85
- SIMS 172
- single-electron transistor 326
- sintering / nanoparticle 350
 - / spark plasma 349
- SNOM 182
- spectrometer / electron 304
 - / inductively coupled plasma mass 171
 - / secondary-ion mass
- spectroscopy / Auger electron 278
 - / electron energy loss 307
 - / energy-dispersive X-ray 308
 - / fluorescence 316
 - / fluorescence correlation 317
 - / Fourier transform infrared 319
 - / Mossbauer 306
 - / nuclear magnetic resonance 305
 - / NMR 305
 - / optical 310
 - / photoluminescence 318
 - / photon correlation 49
 - / Raman 312

- / surface enhanced Raman 309
- / ultraviolet photoelectron 315
- / ultraviolet-visible 314
- / UV-Vis 314
- / X-ray absorption 320
- / X-ray photoelectron 311
- SPM 190
- spray / plasma 59
 - / pyrolysis thermal 101
 - / solution precursor plasma 58
 - / suspension combustion thermal 95
 - / thermal 93
- spraying / cold gas dynamic 96
- STEM 185
- STM 192
- STM CVD 73
- suspension 322
- SWCNT 234
- synthesis / photothermal 298
 - / vapour-liquid-solid nanofibre 337
- system / differential mobility analysing 299
- systems / nano-electromechanical 302

T

- templating / block copolymer 253
 - / surfactant 297
- TEM 184
- TERS 313
- TG 132
- thermogravimetry 132
- tip enhanced Raman spectroscopy 313
- tomography / atom-probe 325
- transfer / surface to-surface 50
 - / Langmuir- Blodgett film 51

U

UPS 315

V

vaporization 32

vector of SWCNT / chiral 128

velocity / Electrophoretic 303

VLS 337

W

well / quantum 279

writing / scanning force probe 362

X

XAS 320

XPS 311

XRF 333

Z

zone / sensing electrical 174

УКАЗАТЕЛЬ РУССКИХ ТЕРМИНОВ

А

абляция / лазерная 1
АВВГ 30
агент / наноразмерный контрастирующий 2
агломерат 3
– / наноструктурированный 4
агрегат 5
– / наноструктурированный 6
анализ выделяемых веществом газов 30
– траекторий движения наночастиц 31
– траекторий движения частиц 31
АСМ 181
АСО 66
АТДН 31
АТДЧ 31
аэрозоль 8

Б

бионанотехнология 44
блок-сополимеризация 45
– / прививочная 105
Бош-травление 10
БСОМ 182

В

вектор хиральности ОУНТ 128
взрыв проволоки / электрический 34
выпаривание 52

Г

гидролиз целлюлозы / кислотный 368
ГПХ 347
графен 60
графит 61
графоэпитаксия 62

ГРИТ 23
ГУНТ 233

Д

дериватизация блок-сополимеров 105
дзета-потенциал 283
диаметр / гидродинамический 108
– / эквивалентный 106
– сферического объекта / эквивалентный 107
диспергирование глины в жидкой полимерной матрице 109
– нанодисперсной системы 110
– наночастиц в жидкой полимерной матрице 111
дифракция нейтронов 113
– отраженных электронов 112
– рентгеновского излучения 114
ДОЭ 112
ДРС 49
ДСК 140
ДЦ 79
ДУНТ 237

И

ИДП 139
изготовление / нанотехнологическое 84
измельчение 103
– / криогенное 104
имплантация / ионная 137
импринтинг 324
интеркалирование 138
интерферометрия двойной поляризации 139
испарение 32
– / электронно-лучевое 33
ИСП-МС 171
истирание 99

К

калориметрия / дифференциально-сканирующая 140
капсула / наноструктурированная 141
классификатор дифференциальной электрической подвижности
частиц 143
КДЭП 143
конденсация неорганических материалов / быстрая 144
контакт / наноразмерный электрический 145
корона / белковая 146
кристаллизация / коллоидная 147
КРС 49
КХОГФ 63

Л

литография 148
– / блок-сополимерная литография 149
– / естественная литография 150
– / иммерсионная оптическая литография 152
– / интерференционная литография 153
– / ионно-проекционная литография 154
– / ионно-лучевая литография 155
– / мягкая литография 159
– / нанопечатная литография 157
– / плазменная литография 158
– / рентгеновская литография 160
– с коллоидно-кристаллическим шаблоном 156
– / трехмерная литография 161
– / 3D-литография 161
– / электронно-лучевая литография 151
литье керамической ленты 356
люминесценция 162

М

макроэлектроника / органическая 163
масс-спектрометрия вторичных ионов 172
– с индуктивно связанной плазмой 171

- материал нанокomпозиционный 164
 - нанокomпозиционный с керамической матрицей 165
 - нанокomпозиционный с металлической матрицей 166
 - нанокomпозиционный с полимерной матрицей 167
 - / нанопористый 170
 - / наноструктурированный 169
 - с полимерной матрицей, армированный глиной / нанокomпозиционный 168
- мембрана 175
 - / нанопористая 176
- металлофуллерен 177
- метод Брунауэра, Эммета и Теллера 173
 - БЭТ 173
 - Коултера 174
 - Стобера 287
 - электрочувствительной зоны 174
 - пьезоэлектрического микровзвешивания 180
- механизм "послойного-плюс-островкового" роста пленки 178
 - роста пленки Странского-Крастанова 178
- микрообработка / высокоскоростная 179
- микроскопия / атомно-силовая 181
 - ближнего поля / сканирующая оптическая 182
 - / ближнепольная сканирующая оптическая 182
 - / конфокальная световая 193
 - локализованных флуоресцентных молекул 188
 - медленных электронов 186
 - полного внутреннего отражения / флуоресцентная 194
 - / просвечивающая электронная 184
 - / просвечивающая растровая электронная 185
 - / растровая ионная 191
 - сверхвысокого разрешения 187
 - / сканирующая зондовая 190
 - / сканирующая силовая 181
 - / сканирующая туннельная 192

– / сканирующая электронная 189
– с усилением контраста изображения / эллипсометрическая 183
– / флуоресцентная 195
ММЭ 186
МНР 47
модифицирование поверхности / ионно-лучевое 196
МПМ 180
МРР 46
МСВИ 172
МУНТ 235

Н

нанесение покрытия кластерным пучком 90
– покрытия методом погружения 91
наноаэрозоль 201
нанобиоконъюгат 204
нанобиотехнология 205
нановоздействие 213
нановолокно 208
– углеродное 209
нанодиапазон 250
наноигла 241
наноканал 202
нанокапсула 214
наноккомпозит с полимерной матрицей 167
– с полимерной матрицей, армированный 168
наноконтакт 145
наноконус 217
наноленга 219
– / углеродная 220
нанолист 216
нанолиитография / перьевая 221
нанолуковица 206
– углеродная 207
наноманипулятор 223

наноматериал 224
– / люминесцентный 225
– побочный 228
– промышленный 227
– / технический 226
наномембрана 231
наноноситель 229
нанообъект 242
– / замаскированный 246
– побочный 245
– промышленный 244
– технический 243
– / сферический 255
нанопена 264
– / жидкая 265
– / твердая 266
нанопинцет 248
нанопластина 262
нанопленка 261
нанопокрытие 210
нанопора 263
нанопроволока 222
нанопруток 268
нанорог / углеродный 249
наносоединение 348
наностержень 268
наноструктура 251
– / многослойная 252
наноструктурирование блок-сополимера 253
наностручок углеродный 247
наносuspension 254
наносфера 255
нанотехнология 256
– / биомиметическая 257

нанотиснение 258
нанотоксикология 259
нанотрубка 232
– / гирляндная углеродная 233
– / многостенная углеродная 235
– / одностенная углеродная 234
– / углеродная 236
наноуглубление 270
наноузел 215
наноустройство 238
нанофольга 216
наночастица 239
– «ядро-оболочка» 240
наночернила 230
наночешуйка 267
нанoeлектроника 211
наноэмульсия 212
напыление наночастиц 94
– / суспензионное термическое 95
– / термическое 93
– / холодное газодинамическое 96
НОППС 85
НЭМС 302

О

обработка полосового проката металла сдвигом / непрерывная 85
– / субтрактивная 86
объект / наноструктурированный 276
оже-спектроскопия / электронная 278
оже-электрон 277
озоление / сухое 53
окисление металла / анодное 288
OLED 355
ОМЭ 163
осаждение веществ / модулированное 77

- в соответствии с нанощаблоном 76
- из газовой фазы / каталитическое химическое 63
- из газовой фазы / физическое 64
- из газовой фазы / химическое 65
- из газовой фазы с применением сканирующего туннельного микроскопа / химическое 73
- / ионно-стимулированное 72
- / многослойное 74
- нановолокон 75
- наночастиц из раствора 83
- напылением 70
- полиэлектролитов / послойное электростатическое 78
- распылением 67
- фокусированным электронным пучком 68
- фокусированным ионным пучком 69
- частиц в жидкости / центробежное 79
- / электроискровое 71
- / электролитическое 120
- основы нанотехнологий / научные 291
- ОУНТ 234
- ОФИП 69
- ОФЭП 68
- ОФЭУ 199

П

- перенос пленки Ленгмюра – Блоджетт 51
- „поверхность - поверхность“ 50
- печать / микрожидкостная 36
- / микроконтактная 37
- ПЖК 337
- пиролиз аэрозоля 280
- пленка 329
- / нанокompозитная 330
- / наноструктурированная 331
- плоскость скольжения 293

плоскость сдвига 293
плотность электрического заряда / поверхностная 294
подвижность / электрофоретическая 357
покрытие 87
– / нанокompозитное 88
полимеризация in-situ / интеркаляционная 282
наноструктурированное 89
полимеризация in-situ / интеркаляционная 282
– на поверхности 281
помол в шаровой мельнице / мокрый 98
– в шаровой мельнице / сухой 97
порошок наноструктурированный 346
потенциал / электрокинетический 283
прессование / горячее 367
– / холодное 366
продукция наноулучшенная 284
– нанотехнологическая 285
производство / нанотехнологическое 360
– „сверху вниз“ / нанотехнологическое 358
– «снизу вверх» / нанотехнологическое 359
производные фуллерена 361
процесс нанотехнологического производства 286
ПРЭМ 185
ПФП 92
ПЭМ 184

Р

радиус инерции 289
разложение в трубчатой печи / термическое 102
– жидкого вещества / термическое 101
– жидкого вещества / экзотермическое 100
– инфракрасным излучением / термическое 298
размер частицы 129
распределение в потоке жидкости 55
– частиц по размерам 54

рассеяние / малоугловое нейтронное 47
– / малоугловое рентгеновское 46
– / света 48
– света / динамическое 49
– света / квазиупругое 49
– света / комбинационное 127
расстекловывание 56
расширение сверхкритических растворов / быстрое 57
распыление / плазменное 59
– жидкого вещества / плазменное 58
резонанс / электронный парамагнитный 290
рисование с помощью сканирующего зондового микроскопа 362
РИТ 22
РСР 320
РФ 333
РФЭС 311

С
САДЭП 299
самосборка 133
– / направленная 134
– монослоя 135
сборка в магнитном поле п 40
– в электростатическом поле 38
– / иерархическая 39
– / направленная сборка 41
– / супрамолекулярная 43
– с учетом формы наночастиц 42
свойство / наноразмерное
сенсор / нанопористый 292
СЗМ 190
синтез в обратных мицеллах 296
– двухфазных нанокomпозиционных материалов 295
– / матричный 297
– / темплатный синтез 297

система анализа дифференциальной электрической подвижности
частиц 299

- / нанодисперсная 300
- / нанодисперсная текучая 301
- / наноэлектромеханическая 302

скорость / электрофоретическая 303

СКЧ 200

слой 351

- / наноструктурированный 352

СЛУКР 313

соединение / наноразмерное электрическое 348

СОМБП 182

соосаждение 130

соотношение / аспектное 131

сопротивление наноразмерного контакта 364

спекание наночастиц 350

- / электроимпульсное плазменное 349

спектрометр / электронный 304

спектроскопия – в ультрафиолетовой и видимой областях спектра
314

- / гамма-резонансная 306
- комбинационного рассеяния света 312
- локально усиленного комбинационного рассеяния света 313
- / оптическая 310
- поверхностно-усиленного комбинационного рассеяния света
309
- поглощения / рентгеновская 320
- / рентгеновская фотоэлектронная 311
- с преобразованием Фурье / инфракрасная 319
- / ультрафиолетовая фотоэлектронная 315
- / флуоресцентная 316
- / флуоресцентная корреляционная 317
- / фотолюминесцентная 318
- / фотонная корреляционная 49

- характеристических потерь энергии электронами 307
- / энергодисперсионная рентгеновская 308
- ядерного магнитного резонанса 305
- СПУКР 309
- ССМ 181
- СТМ 192
- структура / многослойная 321
- суспензия 322
- сушка / распылительная 353
- / сублимационная 354
- СХПЭЭ 307
- счетчик конденсированных частиц 200
- СЭМ 189

Т

- ТГ 132
- термогравиметрия 132
- технология / золь-гель 323
- тиснение 324
- ТИСП 13
- томография / атомно-зондовая 324
- травление / анизотропное 9
 - / пассивационное 10
 - фокусированным ионным пучком 11
 - / ТФИП 11
 - / изотропное 12
 - индуктивно связанной плазмой 13
 - / ионно-стимулированное 14
 - / ионно-лучевое 15
 - / криогенное 16
 - / кристаллографическое 17
 - / плазменное 20
 - плазмой высокой плотности 18
 - по трекам излучения 21
 - / реактивное ионное травление 22

- / глубокое реактивное ионное 23
- / жидкостное 24
- световым излучением 25
- / сухое 19
- / фотохимическое 25
- / физическое 26
- распылением 26
- / химическое 27
- / химическое ионно-лучевое 28
- / избирательное 29

У

- удельная площадь поверхности, вычисляемая по массе 327
- удельная площадь поверхности, вычисляемая по объему 328
- УНВ 209
- УНТ 236
- устройство 197
 - нанотехнологическое 198
 - / органическое фотоэлектрическое 199
- УФЭС 315

Ф

- ФКС 49
- ФКС 317
- ФЛ-спектроскопия 318
- Флуоресценция 332
 - / рентгеновская 333
- ФМПВО 194
- ФОГФ 64
- фольга 142
- форма частицы 334
- формирование пленки Ленгмюра – Блоджетт 335
 - многослойной пленки 336
 - нановолокон по механизму роста «пар - жидкость - кристалл» 337

фотолитография 338
– в экстремальном ультрафиолете 339
– / фазоконтрастная 340
– в глубоком ультрафиолете 341
фотолюминесценция 342
фракционирование в силовом поле / проточное 92
фрезерование / ионно-лучевое 15
фуллерен 344
– / эндоэдральный 345
функционализация поверхности 343
Фурье-ИКС 319
ФЭУ 339

Х

ХОГФ 65
ХОГФ СТМ 73
хроматография / гель-проникающая 347

Ц

центрифугирование / дифференциальное 79
ЦОЖ 79
ЦФЭЭ 118

Ч

частица 271
– / первичная 274
– / ультрамелкая 275
– « ядро-оболочка » / наноструктурированная 272
частица-компонент 273

Ш

штамповка с кручением / многократная 365

Э

ЭДРС 308
электрометр с цилиндром Фарадея 121
электроника / молекулярная 123

– / органическая 124
электроосаждение 120
электропрядение 122
элемент / нанопроволочный фотоэлектрический 115
– / плазмонный фотоэлектрический 116
– на основе квантовых ям / фотоэлектрический 117
– / цветочувствительный фотоэлектрический 118
ЭМУК 183
ЭОС 278
эпитаксия / молекулярно-лучевая 125
ЭПР 290
эффект / наноразмерный 126
ЭЦФ 121

Я
яма / квантовая 279
ЯМР-спектроскопия 305

არასტანდარტული ტერმინების საძიებლები

NN 401 – 784

INDEX OF BASIC TERMS

A

ablation 401
actuator 424
acceptor 425
adhesion 406
AFM 562
agglomeration 402
aggregation 403
– / orthokinetic 404
– / perikinetic 405
airgel 407
ALD 548
allotropy 409
ambigel 410
amphiphilic 413
amplification 412
anisotropy 414
anodizing 415
antibody 416
area / BET surface 728
– / Fuchs surface 729
area of interface 727
– / surface 727
assembler 418
atom 420
atomization 421
– / electrohydrodynamic 422
attrition 764

B

bacteriophage 427

beam / focused ion 710
bioengineering 428
biotechnology 429
boundary / grain 674
buckyball 433
buckminsterfullerene 426
bulk- technology 712

C

calcination 508
cantilever 509
carbon black 652
– fibres 431
carrier / catalyst 545
catalysis / supramolecular 510
charging / aerosol diffusion 450
chemisorption 760
chemistry of fullerenes 750
– / soft 547
– / supramolecular 549
chemotomology 751
chirality 778
chlorophyll 752
chromatography 753
– / high performance liquid 754
circuit / integrated optical 708
– / photonic integrated 708
clathrate 516
claytronics 517
closed / assembler laboratory 529
coagulation 518
coalescence 519
cohesion 524
commiunution 456
composites / smart 521

computer / quantum 520
condensation / gas-phase synthesis with vapour 683
conditioner / metal surface 523
conglomerate 522
constant / Hamaker 585
copolymer 501
cryocondensation 525
crystal / liquid 526
– / photonic 527
CVD 550

D

degradation / polymer 461
deflocculation 462
delamination 435
delivery / gene 575
dendrimer 459
dendrimers 458
deposition / atomic layer 548
– / Chemical Vapor 550
– / laser plasma 453
– / physical vapour 445
– / physical vapor 551
– / plasma-enhanced chemical vapor 444
desorption 460
diameter / aerodynamic 463
– / Feret's 464
diamondoid (polymeric organic molecules...) 465
diamondoid (Diamond-like structures)408
diffraction / low-energy electron 470
– / reflection high-energy electron 472
– / X-ray 471
diffusion / surface 473
diode / light - emitting 763
disassembler 466

disintegration 469
dispersity 468
dissipation 467
DLS 37
DNA 474
duster 515

E

EDL 731
effect / fatigue 488
– / Hall 490
– / hydrofobic 725
– / indentation size 485
– / lotus 484
– / Mossbauer 486
– / Raman 487
– / template 489
electro-explosion 423
electronics / nanospin 475
ellipsometry 476
emulsion 477
engineering / genetic 506
entropy 479
enzymes 478
epitaxy 480
– / liquid-phase 481
– / metalorganic vapour phase 482
– / solid phase 483
etchin / lithography 411
even 419
exfoliation 491

F

femto 730
fibre / boron 430

fibres / carbon 431
– / silicon carbide 432
film / servo 734
films / thin 733
floe 726
flocculation 735
fluid / magnetic 677
fog / Design 655
foglet 654
friction / Micro/nano-scale 777
FTIR-spectroscopy 697
fullerene / arc 672
fulleride 741
fullerites 742
fume 513
functionalization 744

G

gel 438
gels / supramolecular 437
generation / exploding wire aerosol 768
genome 439
geomodifier 440
granulation 441
graphane 442

H

heterocoagulation 780
heteroepitaxy 779
heterostructure /semiconductor 781
homoepitaxy 784
hydrosol 782
hyperthermia 783

I

IEP 769
imaging / magnetic resonance 718
indenter 505
interaction / dispersion 723
– / intermolecular 724
intercalation 507
IR-spectroscopy 697
island 528

K

Kevlar 512

L

layer / electrical double 731; 761
LED 763
ligand 530
lonsdaleite 531
LPD 453

M

macromolecule 534
macropores 535
magnon 532
magnetoresistance / giant 772
– / tunnel 773
manufacturing / molecular 767
manipulations / atomic 536
mask 656
mask / projection 656
mass spectrometer 542
mass spectrometry 543
mass spectrometry / laser desorption / ionization 544
material / mesoporous 537
materials / gradient 539
– / hybrid 541
– / smart 540

mechanosynthesis 557
milling and alloying mechanical 499
– / high energy 457
– / high-energy ball 454
mesopores 552
mesoscopic 547
metamaterial 553
method / Langmuir-Blodgett 549
methods / wet chemical 748
micella 574
microbalance / quartz crystal 559
microhardness 560
micromorphology 558
microscope 561
– / atomic-force 562
– / electron 564
– / scanning tunneling 565
– / transmission electron 563
microscopy 566
– / electron 568
– / photoemission electron 572
– / probe 570
– / reflection electron 567
– / scanning electron 569
– / two-photon 571
mill / ball 774
MM 767
mode / Frank - van der Merve growth 556
– / Vollmer - Weber growth 555
modes / thin films growth 554
molecule 577
monodisperse 579
monolayer / self-assembled 580
monolayers / self-assembled 581

morphology 582
– of nanostructures 583
motion / Brownian 584

N

nano 587
nanobalance 591
nanobelt 625
nanoblock 592
nanobot 593
nanocells / artificial 639
nanoceramics 603
nanochondrion 647
nanocircuit 632
nanocluster 604
nanocomputer 605
nanodiamond 588
nanoenergy 595
nanoengineering / products 600
– / surface 599
nanofacture 641
nanofilter 642
nanofluidics 627
nanohorn 648
nanoimprinting 589
nanoindentation 597
nanoindustry 598
nanoionics 601
nanolithography 607
nanomachine 608
nanomaterial 609
nanomaterials / carbon 610
nanomedicine 611
nanomesh 590
nanooptics 617

nanoparticles bulk 614
nanoparticles / engineered 615
– / incidental 616
nanopen 602
nanopharmaceutical 640
nanophotonics 644
nanopipette 618
nanopores 643
nanopowder 645
nanoprobe 596
nano-reactor 621
nano-reactor, 1D 622
nano-reactor, 2D 623
nanoreplicator 619
nanorobot 624
nanoropec 620
nanoscopy / fluorescence 629
nanosensor 626
nanoshell 594
nanosome 630
nanostructure 631
nanosurgery 646
nanosystem 628
nanotech 633
nanotechnology (by Taniguchi) 634
– / applied 635
– / incremental 636
– / (according to Drexler) / Molecular 637
nanotribology 638
nanotube / inorganic 613
nanotubes / inorganic 612
nanowhisker 606
NEMS 686

O

oligomer 657
organosol 658

P

particle / acicular 651
– / isometric 650
– / janus 649
PEEM 572
phenomen / electrokinetic 576
phonon 736
photochemistry / supramolecular 740
photonics 737
photoresist 738
photosynthesis 739
physics of fullerenes 732
PIC 708
pico 659
Plasmon 663
point / isoelectric 769
– isoionic 770
– of zero charge 771
powder / fumed 746
– / milled 745
prepregs 665
pressing of nanopowders / Ultrasound 775
problem / green goo 666
– / grey goo 667
processing / bottom-up 448
– / fluidized bed 447
– / furnace flow 449
– / top-down 446
product / repair 664
pyroelectric 538
pyrolysis / aerosol spray 661
– / flame 662

PVD 551

PZC 771

Q

quantization / dimensional 443

quantum 414

R

radius / hydrodynamic 668

region / coherent scattering 417

remetalizant 670

replication 671

resonance / plasmon 669

ripening / Ostwald 578

roughness 678

S

scattering / elastic light 434

scavenging / aerosol 436

scratching / micro /nanoscale 511

self-organization 504

separation / microphase 455

serpentine 676

service is in-place 675

shift / blue 765

shungit 762

singularity 679

sintering / low temperature 758

– of nanoceramics 759

synthesis by pyrolysis / nanopowder 573

– of nanopowders / pyrolytic 573

sizing / scanning mobility particle 766

SMPS 766

sol 500

sonication 673

soot – amorphous 586

sorbent 690
source / chemical current 776
spectroscopy / electron-vibrational 692
– / high-resolution electron energy loss 691
– / inverse photoelectron 702
– / microwave 693
– / molecular electron 694
– / photoelectron 700
– / photoemission 701
– / photon correlation 699
– / Rutherford backscattering 695
– / scanning tunneling 698
– / vibrational 697
– / X-ray 696
spraying and coating / thermal 452
– / thermal 451
state / nanocrystalline 546
state of matter / solid 709
STM 565
structure / clathrate 703
substrate 743
superlattice 494
superparamagnetism 704
supersphere 706
superstructure / surface 705
surface 495
– / interface 497
– / juvenile 498
– / specific 496
surfactant 653
– / amphoteric 707
synergetics 680
synthesis / hydrothermal 684
– / shock wave 681

system / heterodisperse 687
– / monodisperse 685
– / nanoelectromechanical 686
systems / micro-electro-mechanical 688
– / nanoelectromechanical 689

T

technique / plasma chemical 682
technology / fullerene 713
– is critical 715
– / nanosystem 711
technologies / convergent 714
template 756
templating / solution phase 757
therapy / antisense 502
– / gene 503
tomography / electron microscopy 717
transistor 719
treatment / mechanochemical 499
tribology 720
tribotechnology 721
tuning / auto chemical 716
tunneling 722
tweezers / optical 660

V

virus 492
viscometry 493

W

wire / quantum 533

X

xerogel 755

УКАЗАТЕЛЬ РУССКИХ ТЕРМИНОВ

А

абляция 401
агломерация 402
агрегация 403
– / ортокинетическая 404
– / перикинетическая 405
адгезия 406
актюатор 424
акцептор 425
алмазoid 408
аллотропия 409
амбигел 410
амплификация 412
амфифильный 413
анизотропия 414
анодирование 415
антисенс-терапия 502
антитело 416
АСМ 562
ассемблер 418
атом 420
атомизация 421
атто 419
аэрогель 407

Б

бакминстерфуллерен 426
бактериофаг 427
балк-технология 712
биоинженерия 428
биотехнология 429
букибол(шаровой) 433

В

вещество / поверхностно-активное 653
взаимодействие / гидрофобное 725
– / дисперсионное 723
– / межмолекулярное 724
вирус 492
вискозиметрия 493
воздействие / механохимическое 499
волокна / борные 430
– / карбидкремниевые 432
– / углеродные 431

Г

гели / супрамолекулярные 437
гель 438
геном 439
геомодификатор 440
гетерокоагуляции 780
гетероструктура 781
гетерозпитаксия 779
гидрозоль 782
гипертермия 783
гомозпитаксия 784
граница / межзеренная 674
грануляция (гранулирование) 441
графан 442

Д

движение / Броуновское 584
дендример 459
дендримеры 458
десорбция 460
деструкция полимеров 461
дефлокуляция 462
диаметр / аэродинамический 463
– / Ферета 464

диамондоид 465
дизассемблер 466
дисперсность 468
диспергирование 469
диссипация 467
дифракция быстрых электронов 472
– медленных электронов 470
– / рентгеновская 471
диффузия / поверхностная 473
ДНК 474
доставка генов 575
ДРС 37
дуга / фуллереновая 672
дым 513

Ж

жидкость / магнитная 677

З

зарядка / аэрозольная диффузионная 450
золь 500

И

измельчение с высокой энергией 457
индентор 505
инженерия / генная 506
интеркаляция 507
источник тока / химический 776

К

кантилевер 509
катализ / супрамолекулярный 510
квант 514
квантование размерное 443
кевлар 512
кластер 515

клатрат 516
клейтроника 517
коагуляция 518
когезия 524
композиты / "умные" 521
компьютер / квантовый 520
конгломерат 522
кондиционер металла 523
концепция „зеленой слизи“ 666
концепция „серой слизи“ 667
криоконденсация 525
кристалл / жидкий 526
– / фотонный 527
ксерогель 755

Л

лаборатория /ассемблерная закрытая 529
лиганд 530
лонсдейлит 531
лотос-эффект 484

М

магнетосопротивление / гигантское 772
– / туннельное 773
магنون 532
макромолекула 534
макропоры 535
манипуляция атомами 536
маска 656
масс-спектрометр 542
масс-спектрометрия 543
– с лазерной десорбцией и ионизацией 544
материал / мезопористый 537
материалы / гибридные 541
– / градиентные 539

- / "умные" 540
- мезопоры 552
- мезоскопическая 547
- мельница / шаровая 774
- метаматериал 553
- метод ALD 548
 - CVD 550
 - PVD 551
- механизм роста Вольмера – Вебера 555
 - роста Франка - Ван дер Мерве 556
- механизмы роста тонких пленок 554
- механосинтез 557
- микровесы / кварцевые 559
- микроморфология 558
- микроскоп 561
 - / атомный силовой 562
 - / просвечивающий электронный 563
 - / сканирующий туннельный 565
 - / электронный 564
- микроскопия 566
 - / двухфотонная 571
 - / зондовая 570
 - / отражательная электронная 567
 - / сканирующая электронная 569
 - / фотоэмиссионная электронная 572
 - / электронная 568
- микротвердость 560
- мицелла 574
- молекула 577
- монодисперсная (система) 579
- монослои /самособирающиеся 581
- монослой / самособирающиеся 580
- морфология 582
 - наноструктур 583

Н

- нано 587
- наноалмаз 588
- нанобаланс 591
- наноблок 592
- нанобот 593
- нановискер 606
- нанодатчик 626
- наножидкости 627
- нанозонд 596
- наноимпринтинг 589
- наноиндентирование 597
- наноиндустрия 598
- наноинженерия изделия 600
 - поверхности 599
- наноионика 601
- нанокерамика 603
- нанокластер 604
- наноклетки / искусственные 639
- нанокomпьютер 605
- нанолитография 607
- наноматериал 609
- наноматериалы / углеродные 610217
- наномашина 608
- наномедицина 611
- нанооболочка 594
- нанооптика 617
- наноперо 602
- нанопипетка 618
- нанопорошок 645
- нанопоры 643
- нанопояс 625
- нанореактор 621
 - 1D 622

- 2D 623
- нанорепликатор 619
- наноробот (нанобот) 624
- наноропа 620
- наносетка 590
- наносистема 628
- наноскопия / флуоресцентная 629
- наносома 630
- наноструктура 631
- наносхема 632
- нанотехника 633
- нанотехнология инкрементная 636
 - (по Дрекслеру) / молекулярная 637
 - (по Танигучи) 634
 - / прикладная 635
- нанотрибология 638
- нанотрубка / неорганическая 613
- нанотрубки / неорганические 612
- наофактура 641
- наофармацевтка 640
- наофилтр 642
- наофотоника 644
- наохирургия 646
- наоходрион 647
- наоходрн 648
- наочастицы / инженерные 615
 - / оъемные 614
 - / случайные 616
- наоэнергия 595
- напыление / газотермическое 451
 - и покрытие / термическое 452
 - / лазерно-плазменное 453
- носитель катализатора 545

О

обжиг 508
область когерентного рассеяния 417
обработка в псевдооживленном слое 447
– / нисходящая 446
– потока печи 449
– снизу вверх 448
образование аэрозоля взрывающаяся проволоки 768
олигомер 657
органозоль 658
осаждение из газовой фазы / плазменно-химическое 444
– из газовой фазы / физическое 445
островок 528
очистка от аэрозоля 436

П

пико 659
пинцет / оптический 660
пиролиз аэрозолей 661
– / пламенный 662
пирозлектрик 538
плазмон 663
пленка / сервоитная 734
пленки / тонкие 733
площадь поверхности 727
– поверхности ВЕТ 728
– поверхности Фукса 729
поверхность 495
поверхность (межфазная граница) 497
– / удельная 496
– / ювенильная 498
подвижность частиц (SMPS) / сканирующая 766
подложка 743
поле / ледяное 726
получение нанопорошков / пиролитическое 573
порошок / молотый 745

– / пылающий 746
постоянная Гамакера 585
потертость 764
препарат / ремонтно-восстановительный 664
препреги 665
прессование нанопорошков / ультразвуковое 775
проволока / квантовая 533
производство / молекулярное (ММ) 767
пучок / фокусированный ионный 710

Р

радиус / гидродинамический 668
разделение / микрофазное 455
раздробление 456
размол механический высокоэнергетический 454
разрушение ультразвуком 673
распыление / электрогидродинамическое 422
раслаивание 435
резонанс / плазмонный 669
реметаллизант 670
репликатор 671

С

сажа-аморфная 586
– / углеродная 652
самоорганизация 504
сверхрешетка 494
сверхсфера 706
светодиод 763
светорассеяние / упругое 434
сдвиг / голубой 765
сервис безразборный 675
серпентин 676
сингулярность 679
синергетика 680

синтез / гидротермальный 684
– нанопорошков / плазмохимический 682
– с конденсацией паров / газофазный 683
– / ударно-волновой 681
система / гетеродисперсная 687
– / монодисперсная 685
– / наноэлектромеханическая 686
системы / микроэлектромеханические 688
– / наноэлектромеханические 689
слой / двойной электрический 731; 761
создание шаблона фазы решения 757
созревание / Оствальдское 578
сополимер 501
сорбент 690
состояние нанокристаллическое 546
спекание нанокерамики 759
– / низкотемпературное 658
спектроскопия высокого разрешения характеристических потерь энергии электронами 691
– / колебательная 697
– / микроволновая 693
– / молекулярная электронная 694
– / обратная фотоэмиссионная 702
– резерфордского обратного рассеяния 695
– / рентгеновская 696
– / сканирующая туннельная 698
– / фотонная корреляционная 699
– / фотоэлектронная 700
– / фотоэмиссионная 701
– / электронно-колебательная 692
сращивание (коалесценция) 519
СТМ 565
структура / клатратная 703
суперпарамагнетизм 704

суперструктура поверхности 705
сурфактант амфотерный 707
схема фотонная интегральная 708

Т

тело / твердое 709
темплат 756
терапия / генная 503
техника наносистемная 711
технологии / конвергентные 714
– / критические 715
технология Лэнгмюра-Блоджетт 549
– фуллеренов 713
томография / магнитно-резонансная 718
– / электронная 717
точка / изоионная 770
– / изоэлектрическая 769
– нулевого заряда 771
травление в литографии 411
транзистор 719
трение на микро/нано-масштабном уровне 777
трибология 720
триботехнология 721
туман конструкторский 655
туннелирование 722
тюнинг / автохимический 716

Ф

фемто 730
физика фуллеренов 732
флокуляция 735
фоглет 654
фонон 736
фотоника 737
фоторезист 738

фотосинтез 738
фотохимия / супрамолекулярная 740
фуллерид 741
фуллериты 742
функционализация 744

Х

хемосорбция 760
химия / "мокрая" 748
– / "мягкая" 747
– / супрамолекулярная 749
– фуллеренов 750
химмотология 751
хиральность 778
хлорофилл 752
хроматография 753
– / высокоэффективная жидкостная 754

Ц

царапание на микро-наномасштабном уровне 511

Ч

частица / иголецкая 651
– / изометрическая 650
частицы / "двуликие" 649

Ш

шероховатость 678
шунгит 762

Э

эксфолиация 491
электровзрыв 423
электроника / наноспиновая 475
эллипсометрия 476
эмульсия 477
энзимы 478

энтропия 479
эпитаксия 480
– / жидкофазная 481
– / газофазная 482
– / твердофазная 483
эффект безызносности 488
– / масштабный 485
– Мёссбауэра 486
– Рамана 487
– / темплатный 489
– Холла 490

Я

явления / электрокинетические 576

გამოყენებული ძირითადი ლიტერატურა

1. ISO/TS 80004-1-2010.
2. ISO/TS 80004-2:2015.
3. ISO/TS 80004-3:2020.
4. ISO/TS 80004-4:2011.
5. ISO/TS 80004-5:2011.
6. ISO/TS 80004-6:2021.
7. ISO TS 80004-7:2011.
8. ISO/TS 80004-8:2020.
9. IEC/TS 80004-9:2017.
10. ISO/TS 80004-11:2017.
11. ISO/TS 80004-12:2016(en).
12. ISO/TS 80004-13:2017(en).
13. ГОСТ ISO/TS 80004-1-2017.
14. ГОСТ ISO/TS 80004-2-2017.
15. ГОСТ ISO/TS 80004-3-2014.
16. ГОСТ ISO/TS 80004-4-2016.
17. ГОСТ ISO/TS 80004-5-2014.
18. ГОСТ ISO/TS 80004-6-2016.
19. ГОСТ ISO/TS 80004-7-2014.
20. ГОСТ ISO/TS 80004-8-2016.
21. ГОСТ Р 58038-2017/IEC/TS 80004-9:2017.
22. ГОСТ Р 58039-2017/ISO/TS 80004-11:2017.
23. ГОСТ Р 57257-2016/ ISO/TS 80004-12:2016.
24. ГОСТ Р 54597-2011 (ISO/TR 27628:2007).
25. К. Я. Авербух. Общая теория термина. Иваново, 2004. 252 с.
26. О. А. Алимуратов, М. Н. Лату, А. В. Раздвев. Особенности структуры и функционирования отраслевых терминосистем (на примере терминосистемы нанотехнологий) // International Journal of Experimental Education. 2012. № 2 С. 86-88; URL: <http://expeducation.ru/ru/article/view?id=2475> (дата обращения: 16.05.2020).

27. О. Б. Иванова. Динамика становления терминологии новой предметной области (на материале терминосферы нанотехнологии в английском и русском языках) : автореф. дис. ... канд. филол. наук. М., 2010. 24 с.
28. Г. М. Вишневская, С. Л. Фокина. стандартизация терминологии в области нанотехнологии (на материале английского языка) Вестник ЧГУ. 2012. №21(275).
29. В. В. Арсланов «Толковый англо-русский словарь по нанотехнологии». Москва 2009.
30. Словарь нанотехнологий - Техника и технологии ... Роснано, 2010 год. <http://find-info.ru> › nanotechnology.
31. Словарь нанотехнологических и связанных с нанотехнологиями терминов. Под ред. С.В. Калюжного М.: ФИЗМАТЛИТ, 2010. 528 с. - ISBN 978-5-9221-1266-6.
32. Р. К. Потапова. Нанотехнологии и лингвистика: прогнозы и перспективы взаимодействия. URL: <http://inlang.linguanet.ru>.
33. С. Хохлявин. Международный подход к нанотерминологии //Наноиндустрия. Выпуск №5/2011.М.
34. Е.А. Бушковская. Феномен междисциплинарности в зарубежных исследованиях. [https:// cyberleninka. ru/article/n/fenomen-merzh-distiplinarnosti-v-zarubezhnyh-issledovaniyah/viewer](https://cyberleninka.ru/article/n/fenomen-merzh-distiplinarnosti-v-zarubezhnyh-issledovaniyah/viewer).
35. А. Кабанов, Р. Сагдеев. “Конвергенция наук: Нужно ли сажать всех ученых под одну «крышу»?”, — trv.science.ru, январь 2016 г.
36. შოთა სიდამონიძე. ნანოქიმია თბილისი 2011. 327 გვ.
37. ალექსი გერასიმოვი. ნანოტექნოლოგიების საწყისები თბილისი 2009.185 გვ.
38. Ts. Ramishvili, V. Tsitsishvili-Short of nanochemistry and nanotechnology. Part I. Nano Studies, #3. Tbilisi, 2011, pp 115 - 150.
39. Ts. Ramishvili. Short dictionary (glossary) on nanochemistry and nanotechnology. Part II. Nano Studies, #6 Tbilisi, 2012, pp 15 - 54.
40. Ts. Ramishvili, V. Tsitsishvili-Short dictionary (glossary) on nanochemistry and nanotechnology. Part III. Nano Studies, #8. Tbilisi, 2013, pp 231 -252.

41. Ts.M. Ramishvili, V. G. Tsitsishvili- English - German - Russian - Georgian electronic dictionary (glossary) in nanochemistry, nanophysics and nanotechnology. Nano Studies, #9. Tbilisi, 2014, pp 103 -106.
42. Ts. Ramishvili, V. Tsitsishvili- Short dictionary (glossary) on nanochemistry and nanotechnology. Part IV. Nano Studies, #10. Tbilisi, 2014, pp 149 -162.
43. F. Klaessig. Current Perspectives in Nanotechnology Terminology and Nomenclature / F. Klaessig, M. Marrapese, S. Abe. Springer Science+Business Media, LLC 2011.
44. J. Ramsden. Essentials of Nanotechnology. J.Ramsden & Ventus Publishing ApS., 2009. 126 с.
45. Willis, C. Nanotechnology. The Terminology Challenge // ISO Focus. 2007. № 4 (April).
46. Большой энциклопедический словарь. URL:
<http://www.vedu.ru/BigEncDic>.
47. Лингвистический энциклопедический словарь. URL:
<http://lingvisticheskiy-slovar.ru>.
48. Shorter Oxford English Dictionary online. URL:
<http://dic.academic.ru>.